

INTERREG IIIA

DIESES PROJEKT WIRD VON DER
EUROPÄISCHEN UNION KOFINANZIERT

Slovenčina

slovo za slovom

EVA TIBENSKÁ
MÁRIA ZATKALÍKOVÁ

Metodická príručka

k učebnici a cvičebnici pre začiatočníkov, úroveň A1, I. diel

EDUCATION QUALITY

Slovenčina slovo za slovom Slowakisch Wort für Wort

Metodická príručka Lehrerhandbuch

Autorky/Autorinnen

mim. prof. PhDr. Eva Tibenská, CSc.

Mgr. Mária Zatkalíková, PhD.

Vedúci projektu EdQ/EdQ Projektleitung

Mag. Dr. Franz Schimek

Lektorský a odborný posudok

Lektorat und fachliche Begutachtung

Univ.–Prof. Dr. Stefan Michael Newerkla

Grafický dizajn/Graphisches Design

Mgr. art. Pavel Čisárik

Vydanie tejto publikácie umožnila podpora EÚ v rámci programu INTERREG IIIA (Európsky fond pre regionálny rozvoj).

Diese Publikation wurde durch die EU-Förderung im Rahmen des INTERREG IIIA Programmes (Europäischer Fonds für regionale Entwicklung) ermöglicht.

INTERREG IIIA

**DIESES PROJEKT WIRD VON DER
EUROPÄISCHEN UNION KOFINANZIERT**

©Autorky:

mim. prof. PhDr. Eva Tibenská, CSc.

autorka koncepcie, spoluautorka

Mgr. Mária Zatkalíková, PhD.

hlavná autorka Metodickéj príručky, nemecký preklad textov

Lektorský a odborný posudok:

Univ. – Prof. Dr. Stefan Michael Newerkla

©Grafický dizajn:

Mgr. art. Pavel Čisárik

Vydala: **E. Tibenská**

Schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 1. augusta 2007, číslo CD-2007-14439/ 29848 – 1 : 091, ako učebnicu slovenského jazyka pre nemecky hovoriacich žiakov „Slovenčina slovo za slovom“ – Slowakisch Wort für Wort“ (úroveň A1) 1. diel (Lehrbuch und Arbeitsbuch für Anfänger, Niveau A1, Teil 1) a Metodickú príručku od autoriek Eva Tibenská, Mária Zatkalíková.

Laut Bescheid des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Kultur, GZ BMUKK-5.000/0003-V/9/2007 gemäß §14 Abs. 2 und 5 des Schulunterrichtsgesetzes, BGBl. 472/86, und gemäß den derzeit geltenden Lehrplänen als für den Unterrichtsgebrauch an allgemein bildenden höheren Schulen im Unterrichtsgegenstand Slowakisch als Fremdsprache geeignet erklärt. / Schválilo Ministerstvo pre školstvo, umenie a kultúru Rakúskej republiky dňa 9. 5. 2007, číslo GZ BMUKK - 5.000/0003 podľa §14 ods. 2 a 5 školského zákona BGBl. 472/86 a podľa súčasne platných učebných plánov ako učebnú pomôcku pre všeobecnovzdelávacie vyššie školy v učebnom odbore slovenčina ako cudzí jazyk.

Publikácia vznikla v rámci projektu Education Quality s finančnou podporou Európskej únie v rámci programu INTERREG IIIA (Európsky fond pre regionálny rozvoj).

© Stadtschulrat für Wien, Europa Büro, EdQ Zentrum, Auerspergstr. 15/22, A-1080 Wien, Austria, Tel.: +43 1 52525/77082, Fax (+43 1) 403 44 27, e-mail: office@edq.eu.com

Všetky práva vyhradené. Kopírovať, rozmnožovať a šíriť toto dielo alebo jeho časť bez písomného súhlasu majiteľa práv (Stadtschulrat für Wien, Europa Büro) je trestné. Alle Rechte vorbehalten. Jede Art der Vervielfältigung, auch auszugsweise, ohne schriftlichen Genehmigung des Stadtschulrates für Wien, Europa Büro gesetzlich verboten.

1. vydanie, Bratislava, Viedeň 2007

ISBN 978–80–969743–9–9

Úvod

Vážené kolegyne, vážení kolegovia,

predkladáme Vám učebnicu a zároveň cvičebnicu slovenčiny ako cudzieho jazyka, ktorá je určená pre žiakov základných a stredných škôl vo veku 12 – 18 rokov. Učebnica bola spracovaná v rámci projektu EdQ (Education Quality) Európskej kancelárie Školskej rady mesta Viedeň (Europa Büro Stadtschulrat für Wien) s cieľom rozvinúť cezhraničnú spoluprácu v oblasti jazykového vzdelávania mládeže. Primárne je teda určená žiakom rakúskych škôl (ide o nemeckú mutáciu učebnice), použiteľná je však na vyučovanie slovenského jazyka aj v iných krajinách, pretože je dostupná na internetovej stránke www.edq.eu.com. Na území Slovenskej republiky sa bude využívať na školách, kde sa slovenčina vyučuje ako cudzí jazyk, prípadne v jazykových školách a kurzoch. V budúcnosti plánujeme spracovať aj iné jazykové mutácie tejto učebnice a rozšíriť ju o ďalšie diely.

Koncepcia učebnice je zosúladená s požiadavkami **Spoločného európskeho referenčného rámca na štúdium cudzích jazykov** so zameraním na **komunikatívno-poznávací** a **sociálno-kultúrny princíp výučby**. S týmito požiadavkami korešponduje obsahová náplň učebnice. Rozčlenená je do desiatich nosných tém a viacerých podtém. Špecifikum predkladanej učebnice spočíva predovšetkým v spôsobe spracovania jednotlivých tém a podtém. Založený je na vzájomnom prepojení lexikálnych a gramatických prvkov a na ich rozvíjaní a fixovaní metódou postupných krokov (utvrdzovaním získaných a dôsledným „nabaľovaním“ nových poznatkov po špirále). Vzájomne obsahovo prepojené sú aj jednotlivé časti lekcie. Ak napr. rozvíjame tému *Rodina*, budú s touto témou obsahovo súvisieť nielen textové zložky, ale aj kultúrne a krajinovedné poznatky o Slovensku, cvičenia, hry so slovami, literárne, ikonografické aj hudobné a zvukové zložky lekcie. Gramatické javy sú prezentované nielen explicitnou, ale aj implicitnou formou (prostredníctvom kontextu – v použitých textoch aj v mnemotechnických pomôckach). Dôsledne postupujeme od jednoduchých gramatických javov k zložitejším, pričom sledujeme ich vzájomnú prepojenosť a systémovosť. Keďže ide o učebnicu pre začiatočníkov, jej gramatická stránka zahŕňa výberovo, ale systematicky spracované tie javy, ktoré sú nevyhnutné na jednoduchú komunikáciu.

Veková kategória užívateľov učebnice zahŕňa žiakov vyšších tried základných škôl, prípadne študentov stredných škôl, v didaktike a metodike preto dôsledne rešpektujeme **princíp vekovej primeranosti** (hravé cvičenia a jazykové hry), **zážitkovosti** (rolové úlohy, prvky projektového vyučovania atď.) a **názornosti**. V žiakoch rozvíjame nielen jazykové kompetencie v ústnej aj písomnej komunikácii, ale umožňujeme im získať aj poznatky o krajine, spôsobe života, o zvykoch, tradíciách a zmýšľaní Slovákov.

Prajeme Vám, aby práca s touto učebnicou bola pre Vás úspešná a príjemná zároveň,

mim. prof. PhDr. Eva Tibenská, CSc.,
hlavná autorka učebnice,
autorka koncepcie
a spoluautorka metodickej príručky,
Mgr. Mária Zatkalíková, PhD.,
hlavná autorka metodickej príručky,
prekladateľka textov do nemeckého jazyka,
autorka koncepcie EdQ CentroLING – Slowakisch
a spoluautorka učebnice.

I. Všeobecné metodické poznámky

1. Všeobecná charakteristika učebnice

1.1. Obťažnosť učebnice

Učebnica *Slovenčina slovo za slovom* je určená na vyučovanie slovenčiny ako druhého živého cudzieho jazyka primárne na II. stupni základných škôl (zhruba od 7. ročníka) alebo na rôznych typoch stredných škôl. Vypĺňa tak medzeru v doteraz existujúcich učebniciach na vyučovanie slovenčiny ako cudzieho jazyka, v ktorých prevládajú učebnice určené dospelým používateľom, ojedinele sa vyskytujú učebnice určené mladším žiakom. Učebnica je koncipovaná tak, že začína od nultého stupňa ovládania slovenčiny a smeruje k dosiahnutiu úrovne **A1**, resp. začiatkovej fázy úrovne **A2 Spoločného európskeho referenčného rámca na štúdium cudzích jazykov**.

V oblasti porozumenia ústneho prejavu úroveň A1 (BREAKTHROUGH) zahŕňa:

- porozumenie každodenne používaných výrazov, jednoduchých viet a pokynov.

Presah do úrovne A2 (WAYSTAGE) predstavuje porozumenie jednoduchých viet z bežného života, jednoduchých informácií, odkazov a pod.

V oblasti samostatného ústneho prejavu úroveň A1 zahŕňa:

- schopnosť viesť jednoduché rozhovory,
- klásť jednoduché otázky,
- vedieť vysvetliť jednoduché zvraty a spojenia,
- tvoriť jednoduché vety.

Presah do úrovne A2 predstavuje tvorbu súvislejšieho ústneho prejavu, autonómnou komunikáciu, schopnosť viesť krátke kontaktné rozhovory a opísať bežnú pracovnú činnosť (zväčša zameranú na život v škole).

V oblasti písomného prejavu úroveň A1 zahŕňa:

- porozumenie jednoduchých písomných prejavov (nápisov, plagátov, krátkych dialogických a monologických textov).

Presah do úrovne A2 predstavuje porozumenie jednoduchých textov z bežného života (prospektov, jedálnych lístkov, cestovného poriadku a pod.).

V oblasti produkcie samostatného písomného prejavu úroveň A1 zahŕňa tvorbu jednoduchých písomných prejavov (vyplňanie dotazníkov, písanie pohľadníc).

Presah do úrovne A2 predstavuje tvorbu jednoduchých poznámok, odkazov, riešenie otvorených písomných cvičení a pod.

2. Základné edukačné ciele

Učebnica sleduje viaceré edukačné ciele:

- * ovládanie cudzieho jazyka ako prostriedku medziľudskej komunikácie v rámci rozvíjania štyroch jazykových kompetencií: **počúvanie s porozumením, ústny prejav, čítanie s porozumením, písomný prejav**;
- * rozšírenie poznatkového, skúsenostného a sociálneho obzoru prostredníctvom spoznávania Slovenska, Slovákov, ich kultúry a literatúry;
- * sprostredkovanie afektívnych a emocionálnych aspektov života na Slovensku so zameraním na mladú generáciu (žiaci vo veku od 12 do 18 rokov);
- * upevňovanie cezhraničnej komunikácie (daná učebnica má byť vzorom na tvorbu učebníc rovnakého typu pre ostatné krajiny stredoeurópskeho regiónu – *CENTROPE*);
- * zintenzívnenie vzájomných informácií a výmeny skúseností so zámerom budovania a upevňovania pozitívnych morálnych hodnôt, pripravenosti k sociálnej zodpovednosti, tolerancii, interpersonálnej komunikácii a spolupráci (najmä pri tímovej práci), k flexibilitnosti a kreatívnosti, ako aj k fixovaniu nových metód osvojovania si cudzieho jazyka a ich využívania pri ďalšom štúdiu.

3. Obsahová náplň učebnice

Obsahová náplň učebnice dôsledne vychádza z medzinárodne platného dokumentu Rady Európy **Spoločný európsky referenčný rámec na štúdium cudzích jazykov**, ktorý pre dané jazykové úrovne definuje nasledujúce tematické okruhy:

1. Informácie o osobe

- pozdravy a predstavovanie sa
- povolanie
- vek
- bydlisko/adresa

2. Každodenný život

- škola
- rozvrh hodín
- moje okolie
- moji priatelia, spolužiaci, susedia

3. Rodina

- rodina a príbuzenstvo

- známi a priatelia
- aktivity
- osobné plány – prázdniny, kultúrne podujatia

4. Dom, byt, bývanie a životné prostredie

- bytová situácia
- môj dom/byt
- zariadenie bytu
- moje mesto/moja dedina, môj kraj

5. Priebeh dňa a roka

- kalendár – štyri ročné obdobia, mesiace, dni
- sviatky a oslavy
- hodiny
- počasie

6. Štúdium cudzích jazykov

- cudzie jazyky
- národnosti
- krajiny – susedné štáty, iné európske štáty
- vzťahy medzi ľuďmi a komunikácia

7. Mesto a vidiek

- život v meste a na vidieku
- mapa krajiny – mestá, pohoria, rieky...
- pozoruhodnosti

8. Škola a voľný čas, zábava

- opis školy
- rozvrh hodín a vyučovacie predmety
- školský systém na Slovensku, v iných krajinách
- koníčky, šport, kultúra

9. Nakupovanie a obchody

- v obchodnom dome
- jedlá a nápoje
- potraviny, ovocie, zelenina
- oblečenie a móda
- v reštaurácii, regionálne špeciality

10. Cestovanie, prírodné prostredie a spoločnosť

- prípravy na cestu
- dopravné prostriedky
- ubytovanie – v hoteli
- v cestovnej kancelárii

11. Komunikácia a masmédiá

- pošta
- telefonovanie
- počítač a využívanie internetu, elektronickej pošty

- noviny, časopisy

12. Zdravie a hygiena

- ľudské telo
- zdravie a choroba
- zmyslové orgány
- u lekára.

Uvedené tematické okruhy sú spracované v jednotlivých lekciách špirálovitým spôsobom (*step by step*) – čo vystihuje aj podtitul učebnice „*slovo za slovom*“. Zámerne sme zvolili tento podtitul namiesto zaužívaného *krok za krokom*, pretože sme chceli využiť formálnu zvukovú podobnosť slov **slovenčina** a **slovo**. Špirálovitý spôsob spracovania učiva znamená, že k jednotlivým témam a jazykovým javom sa učebnica vracia, staršie poznatky pritom zopakuje a zafixuje, na ne naviaže nové učivo, rozširujúce danú tému a poznatky o jednotlivých jazykových javoch.

2. Rozsah a štruktúra učebnice

Rozsah učebnice umožňuje dosiahnutie jazykových kompetencií úrovne A1, čiastočne aj A2 vyššie uvedeného medzinárodného dokumentu v oblastiach **percepcie**, **interakcie** a **produkcie** ústnych a písomných prejavov.

Učebná látka je rozvrhnutá do 10 lekcii v rozsahu 11 – 14 strán. V polovici, teda po piatej lekcii, je umiestnená lekcia na zopakovanie učiva a po 10. lekcii sa nachádza opakovanie nielen druhej polovice učiva, ale aj celkové stručné zopakovanie nosných javov z prebratej učebnej látky. Názov lekcie vystihuje jej nosnú tému. Tieto témy špirálovito rozširujú akčný rádius každodenného života žiaka a jeho medziľudských kontaktov (*Ja a ty; Ja a moje okolie; Môj domov, Návšteva...*). Jednotlivé témy spájajú ústredné postavy žiakov, ktoré postupne rozširujú okruh svojich priateľov a známych, žiaci tak zážitkovým spôsobom získavajú nové poznatky o živote ľudí na Slovensku, o ich zvykoch, tradíciách, myslení a čítení. Tým sa rozvíja a podporuje povedomie národnej identity, európskeho občianstva a všeludských etických hodnôt.

Nosná téma každej lekcie je obohatená o viaceré podtémy, ktoré s ňou komunikačne korešpondujú. Napríklad pri hlavnej téme tretej lekcie **Môj domov** sú ako podtémy rozpracované zložky: *Kde je to? – miesto; Čo to máš? Čo robíš? – aktivity; Moja rodina; Náš byt/dom*. Jednotlivé tematické okruhy sa však špirálovito ďalej rozširujú a zároveň upevňujú, napr. podtéma *Čo robíš? – aktivity* sa v 4. lekcii obohatí v podtémach *Čo robíš rád/nerád? a Hráme sa, športujeme*.

Jednotlivé lexikálne a gramatické javy sú v lekcii rozpracované v častiach A – H:

A: Konverzácia – obsahuje texty určené na precvičovanie ústnej komunikácie. Táto časť označená piktogramom obsahuje krátke dialógy z každodenného života a ich precvičovanie s rozširujúcou lexikou, uvádzanou zväčša vo forme tabuliek. Časti dialógov, ktoré sa zamieňajú za lexiku v tabuľke, sú označené podčiarknutím. Vzorové dialógy sú nahrané na CD, metodická príručka obsahuje ich možné obmeny.

B: Texty – ide o dlhšie dialogické a monologické texty súčasne nahrané na CD so zámerom posilňovania kompetencie počúvania s porozumením. Dialogické texty nahrané na CD sú označené piktogramom . Okrem počúvania s porozumením sú určené na rolové čítanie a predvádzanie. Zhrňujúce monologické texty sú okrem počúvania s porozumením určené na súvislé čítanie, prípadne na odpovede na otázky. Majú piktogram .

C: Realie – v tejto časti sa uvádzajú doplnkové informácie prepojené so základným textom lekcie, avšak primárne zamerané na rozširovanie poznatkov o krajine a slovenskej kultúre, o slovenských národných zvykoch a obyčajoch. Bohatý dokumentačný materiál (obrázky, fotografie, mapy...) je sprevádzaný stručnými textami a názvami. Pochopeniu textu pomáha slovník, umiestnený bezprostredne pod textom.

D: Hry so slovami – v tejto časti sú hravým spôsobom uvedené hádanky, slovné hry, tajničky, frazeológia, obrázky určené na opis, vtipy atď. Ide o rozširujúcu slovnú zásobu, uvedenú s nemeckými ekvivalentmi buď hneď za textom, alebo v slovníkovej časti lekcie a v globálnom slovníku na konci učebnice.

E: Okienko do kultúry – obsahuje krátke literárne poetické alebo prozaické texty: texty piesní, rečňovanky, ľudové múdrosti, básničky slúžiace ako mnemotechnické pomôcky pri osvojovaní si gramatického učiva (pádových koncoviek), – reprodukcie výtvarných diel a iné. Vzorová reprodukcia týchto textov je nahraná hercami a žiakmi bratislavského konzervatória na CD, ktoré má učiteľ pripojené k metodickej príručke. Doslovné preklady textov má učiteľ tiež k dispozícii v metodickej príručke. Žiaci sa texty učia recitovať, spievať alebo voľne reprodukovať, pričom význam textov im v rodnom jazyku sprostredkuje učiteľ. Niektoré texty v posledných lekciách môžu žiaci vyšších ročníkov alebo žiaci stredných škôl prekladať samostatne pomocou prekladových slovníkov. Keďže ide o doplňujúcu slovnú zásobu, lexika z tejto časti nie je obsiahnutá v globálnom slovníku

v závere učebnice.

F: Gramatika – prehľadné gramatické tabuľky sú doplnené jednoduchými vysvetleniami a príkladmi. Okrem tejto explicitnej formy sú jednotlivé gramatické javy zakomponované implicitne do učebných textov. Celkové zhrnutie a usúvzťažnenie gramatického učiva sa nachádza ešte aj v prehľadných tabuľkách v časti *Gramatika* na konci učebnice.

G: Slovník so zložkou **frázy a slovné spojenia** – slovná zásoba danej lekcie je spracovaná formou nemeckých ekvivalentov k slovenským slovám a slovným spojeniam s uvedením základných gramatických kategórií. V odôvodnených prípadoch je slovná zásoba kvôli prehľadnosti a systematizácii učiva uvedená tematicky. Takéto usporiadanie pomáha žiakom v rámci osvojovanej slovnej zásoby odhaľovať vzťahy synonymie, antonymie a pod.

H: Cvičenia – rôzne druhy cvičení a kreatívnych úloh, vrátane cvičení na precvičovanie počúvania s porozumením. Cvičenia sú označené piktogramami vystihujúcimi charakter danej úlohy:

= cvičenie zamerané na ústny prejav, ústnu komunikáciu,

= cvičenie koncipované ako písomné cvičenie, písomná komunikácia,

= cvičenie zamerané na počúvanie s porozumením (CD záznam).

Niektoré úlohy možno variabilne kombinovať (napr. ako ústne aj ako písomné cvičenie).

Ako príloha je na konci učebnice zaradená časť nazvaná **Gramatika a Globálny slovník** (abecedne usporiadaná slovná zásoba celej učebnice okrem častí C a E spolu s morfológicky, štylisticky a čiastočne aj syntakticky relevantnými údajmi).

Na konci učebnice sa nachádzajú prehľadné tabuľky, ktoré slúžia na autonómnu evalváciu jazykových kompetencií žiakov. **Hodnotiace tabuľky** sú zostavené podľa kritérií Európskeho jazykového portfólia Rady Európy.

3. Orientačný časový plán

Učebnica **Slovenčina slovo za slovom** je určená v rakúskych základných a stredných školách na vyučovanie slovenčiny ako druhého cudzieho jazyka s týždennou časovou dotáciou 2, maximálne 3 vyučovacie hodiny. Vzhľadom na rozsah jednotlivých lekcí je optimálne prebrať v priebehu prvého ročníka štúdia zhruba prvých 5 lekcí. Nasledujúcich 5 lekcí odporúčame prebrať v ďalšom ročníku.

Flexibilne pri väčšej časovej dotácii je možné postupovať aj rýchlejším tempom s využitím ďalšieho doplňujúceho a rozširujúceho materiálu (najmä autentickej slovenskej dokumentácie).

II. Konkrétne metodické poznámky k práci s učebnicou

0. lekcia: *ABECEDA*

Cieľom tejto lekcie je:

- zoznámiť žiakov s kompletnou slovenskou abecedou v jej tlačenej aj písanej podobe;
- čítaním uvedených príkladov pri abecede aj v cvičení učiť žiakov správne vyslovovať jednotlivé hlásky najskôr samostatne, potom v slovách (bez toho, aby žiaci daným slovám rozumeli) s upozornením na mäkkú výslovnosť skupín *de, te, ne, le...* Zamerať sa treba predovšetkým na výslovnosť odlišných hlások v porovnaní s materinským jazykom žiakov;
- naučiť žiakov naspamäť zjednodušenú verziu slovenskej abecedy, hláskovať slová a poznať mäkké konsonanty.

Poznámka: Podčiarknuté slová z cvičenia 1 sa využijú neskôr (2. lekcia, cvičenie 5 b) ako typické príklady na rozlišovanie rodu substantív.

Učebné pomôcky: CD s príkladmi správnej ortoepie.

1. lekcia: *JA A TY*

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- základné pozdravy používané v kontakte medzi deťmi a dospelými, a tiež medzi rovesníkmi;
- povedať základné informácie o sebe, o svojich rovesníkoch a blízkych: meno a priezvisko, povolanie, národnosť; vedieť sa predstaviť a nadviazať kontakt (rôzne oslovenia);
- ohýbať v singulári a pluráli sloveso *byť* (aj v zápore);
- rozlišovať systémovo prehľadné pomenovania osôb mužského a ženského rodu a ich vlastností podľa zakončenia (nulové zakončenie substantív = mužský rod, zakončenie *-a* = ženský rod, rodovo zhodné zakončenie adjektív na *-ý* = mužský rod, zakončenie na *-á* = ženský rod);
- tvoriť ženské tvary slovenských priezvisk a niektorých názvov povolání;
- osvojiť si a rozlišovať tvary privlastňovacích zámen *môj – moja* a *tvoj – tvoja*.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

V časti **A** v materinskom jazyku vysvetliť, potom precvičiť a kontextualizovať uvedené pozdravy. Prejsť na krátke dialogické texty 1 až 4. Po ich vzorovom prečítaní a preložení nechať ich rolovo čítať žiakom. Po nácviku správneho čítania a reprodukcie prejsť na alternatívne využitie textov s uplatnením príkladov z tabuľky (substitučné cvičenie). Po dôslednom precvičení je vhodné aktualizovať dané dialógy na podmienky triedy alebo skupiny.

Po osvojení si dialogických textov a fráz žiakmi prejsť na **gramatické javy**, prípadne pracovať s gramatickými javmi súbežne s osvojovaním textov – po prvom a druhom dialógu vysvetliť a nacvičiť ohýbanie slovesa *byť* v jednotnom i množnom čísle a slovotvorný princíp prechýľovania, po treťom dialógu ohýbanie slovesa *byť* aj v zápore a osvojený princíp prechýľovania uplatniť pri pomenovaniach národností, po štvrtom dialógu iba komunikatívne nacvičiť rozdiel medzi tykaním a vykaním pri tvaroch slovesa *byť*. V tejto lekcii teda postupne naučiť žiakov ohýbať sloveso *byť* v klade aj v zápore. Gramatické poznatky precvičiť a fixovať riešením cvičenia (skratka cv.) 1. Naučiť žiakov tvorenie názvov národností a povolání ženského rodu prechýľovaním (prípona *-ka*) a ukázať im, že názvy krajín sú tiež navzájom podobné (prípony *-sko*, *-cko* alebo *-a*), upozorniť pritom na alternáciu *k > č*, *ch > š*. Tieto gramatické a lexikálne javy precvičiť na cv. 2 – 6. Gramatický rodový protiklad *môj nový žiak – moja nová žiačka* osvojiť zatiaľ iba komunikatívne, precvičiť ho na cv. 6.

Časť B: TEXTY

V časti **B** pracovať s jednotlivými textami takto: nechať dvakrát vypočuť CD-nahrávku a potom zisťovať, čo žiaci z počutého textu porozumeli. Text vzorovo prečítať a vysvetliť význam nových slov a spojení. Ďalej text viackrát rolovo čítajú žiaci a po replikách sa ho pokúšajú zopakovať (možno na to využiť metódu hry na telefón, pri ktorej si žiaci repliku navzájom odovzdávajú). Po precvičení dialogických textov prejsť na monologický text *Kto je to?* a postupovať analogicky ako v prípade práce s dialógmi. Po prečítaní monologického textu majú žiaci odpovedať na otázky z *úlohy* pod textom.

Riešenie úlohy (správne odpovede na otázky):

Nová žiačka sa volá Eva Nováková. Áno, je Slovenka. Pani učiteľka sa volá Júlia Horová. Nová priateľka sa volá Zuzana. Nie, nie je Slovenka, je Rakúšanka.

Časť B obsahuje aj *Dotazník*, ktorý je návodom na individuálne vyplňanie dotazníka.

Riešenie úlohy *Lucia sa pýta Evky*:

- Kto je to? –
- A. To je tvoja mama?
 - B. To je tvoja škola?
 - C. To je tvoja pani učiteľka?
 - D. To je tvoja nová priateľka Zuzka?
 - E. To si ty?
- A kto je to?

Časť C: REÁLIE

Časť C má informatívny charakter, zároveň sa však v tejto časti rozširuje lexika o pomenovania krajín susediacich so Slovenskom a ich hlavných miest. V tejto časti sa implicitne používa sloveso *volať sa* v tvare 3. osoby neutra. Pri skrátenom pomenovaní typu *Česká republika – Česko*, treba žiakov upozorniť na to, že nejde o oficiálny zemepisný názov, ale o hovorové pomenovanie štátu.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Túto časť možno zaradiť priebežne na odľahčenie lexikálneho a gramatického učiva – s využitím tvaru slovesa *volať sa* v spojení s oslovením. Princípy tvorby deminutív netreba vysvetľovať, ide iba o informatívne učivo – možno ho rozšíriť o slovenské varianty mien žiakov v triede/v skupine.

Riešenie úlohy na konci časti D:

Zuzka je Rakúšanka a veľmi dobrá žiačka. Moja nová priateľka je Slovenka.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Krátke poetické texty časti E je vhodné zaradiť ako osvieženie prebraného učiva so zámerom oboznámiť žiakov so slovenskou kultúrou a literatúrou. Na týchto textoch precvičujeme správnu dikciu, slovnú a vetnú melódiu, ako aj kvantitu hlások. Je vhodné, aby sa ich žiaci naučili naspamäť.

Voľný preklad básničiek:

Ako sa voláš?	<i>Wie heißt du?</i>
Krumpliguláš.	<i>Kartoffelgulasch. (vgl. ugs. Erpfigulasch < Erdäpfelgulasch)</i>
A priezvisko?	<i>Und dein Nachname?</i>
Kocúr Miško.	<i>Kater Michel.</i>

Ohýbaj ma, mamko, *Biege mich (= erziehe mich), Mutti,*
pokým som ja Janko, *solange ich ein (kleiner) Hansi bin,*
bo keď budem Jano, *denn wenn ich dann ein großer Hans sein werde,*
neohneš ma, mamó! *dann biegst du mich, Mutti, nicht!*

Časť F: GRAMATIKA

Časť F sa zameriava na osvojenie si

- a) princípu tvorby ženského rodu podstatných mien prechyľovaním, uplatňovanom na názvoch povolání (*lekár – lekárka*) a národností (*Rakúšan – Rakúšanka*, s upozornením na vypadávanie koncovky *-ec* pri slovách typu *Nemec* a na alternáciu, napr. *ch > š: Čech > Češka*),
- b) prívlastňovacích zámen 1. a 2. osoby v tvare maskulína a feminína singuláru (*môj, moja – tvoj, tvoja*),
- c) časovania slovesa *byť* v singulári prítomného času (aj v zápore) a
- d) základných tvarov maskulína a feminína pri adjektívach (*dobry – dobrá*).

Gramatické učivo možno preberať so žiakmi explicitne formou výkladu, prípadne implicitne tak, ako je to uvedené v časti A.

Časť G: SLOVNÍK

Časť G obsahuje slovnú zásobu vzťahujúcu sa k lekcii (jednotlivé slová, slovné spojenia a frázy), ktoré sú abecedne zoradené. Osobitne sú zaradené slová do tematických okruhov: *štáty a národnosti, názvy povolání* v mužskom aj v ženskom rode, *personálne pronominá*. Na konci uvádza táto časť *frázy a slovné spojenia* využívané v lekcii.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: *je, je, je, je, je, si, som, si, som, je, je, si, som, som, som, som, je, je, si, som, je, je, je, si, som, je, si, nie som, som, ste, som, ste, som.*

Cv. 2: *Brazíľčanka, Rakúšanka, Chorvátko, Francúzka, Rómka, Vietnamka, Kubánka, Slovenka.*

Cv. 3: *Američanka, Angličan, Číňanka, Slovinka, Maďarsko, Maďar, Nemec, Nemka, Rakúsko, Rakúšanka, Slovensko, Slovenka, Poľsko, Fínka, Rus, Portugalec, Portugalka, Španielka, Talian, Ukrajinka, Čech, Češka.*

Cv. 4: *lekár, študentka, učiteľka, roľník.*

Cv. 5: priateľka, fotografka, predavačka, lekárka, taxikárka, robotníčka, žiačka.

Cv. 6: tvoja mladá, moja dobrá, moja dobrá, dobrý, tvoj nový.

Cv. 7a: Toto cvičenie je koncipované ako polo otvorená ústna úloha, v ktorej žiaci odpovedajú podľa skutočnosti: *Som/Volám sa ...; Nie, nie som Slovenka, som Rakúšanka/Nemka* atď.

Cv. 7b: Toto ústne cvičenie má doplňujúci individuálny charakter. Vychádza z aktuálnej situácie v triede/v skupine. Úlohou učiteľa je kontrolovať, prípadne korigovať jednotlivé odpovede žiakov.

Cv. 8: *Dotazník* má tiež individuálny charakter – je to samostatné písomne realizované otvorené cvičenie.

Cv. 9: Cvičenie je zamerané na počúvanie s porozumením. Správne znenie cvičenia je:

Lucie: *Ahoj, Evka!*

Evka: *Ahoj! Ty si Lucie, však?*

Lucie: *Áno, ale tu sa volám Lucia.*

Evka: *Tvoja mama je Češka?*

Lucie: *Áno, aj môj otec je Čech.*

Evka: *Čím je tvoj otec?*

Lucie: *Diplomat.*

Evka: *A tvoja mama?*

Lucie: *Je lekárka. A čím je tvoj otec a tvoja mama?*

Evka: *Mama je predavačka a môj otec je mechanik.*

2. lekcia: JA A MOJE OKOLIE

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- základné prania a ich používanie v konkrétnych komunikatívnych situáciách;
- vyjadriť svoje pocity, svoj psychický a fyzický stav (*Ako sa máš/ máte?*);
- osvojiť si vlastnostné adjektíva vyjadrujúce psychické a fyzické vlastnosti ľudí a ich opozitá;
- rozlišovať medzi otázkou *Čo je to?* = vec a *Kto je to?* = osoba;
- používať adjektíva a vyjadriť v nominatíve singuláru protikladné vlastnosti vecí a osôb samostatne a tiež v spojení s príslovkou *veľmi ..., nie veľmi ..., skôr ...*;
- určiť rod systémovo zakončených substantív podľa koncovky

- nominatívu;
- rozšíriť poznané tvary privlastňovacích zámen *môj, tvoj – moja, tvoja* o tvary neutra *moje, tvoje* a pridať zámená *náš, váš*;
 - ohýbať slovesá *volať sa, hovoriť* v klade aj v zápore;
 - tvoriť od názvu krajiny prídavné meno a príslovku (*Slovensko – slovenský jazyk – po slovensky*).

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

V časti **A** v materinskom jazyku žiakom vysvetliť situácie, pri ktorých sa jednotlivé priania používajú, t. j. pri lúčení, pri ochorení, pri odchode na cestu a pri udalostiach, kde je potrebné dosiahnuť dobrý výsledok. Súčasne žiakov upozorniť na rozdiel vykiania a tykania (*prajem vám – prajem ti; maj sa dobre – majte sa dobre*).

Dialogické texty osvojovať postupom opísaným v metodike predchádzajúcej lekcii. Po prvom dialógu odporúčame zopakovať singulárové tvary slovesa *byť* a tieto poznatky precvičiť na cv. 3a aj 3b.

V druhom dialógu si žiaci osvojujú významovo protikladné adjektíva a zároveň musia dať zvolené adjektíva do rodovo správneho tvaru analogicky podľa uvedeného príkladu.

Po druhom dialógu odporúčame zopakovať rozdiel medzi systémovým rodovým zakončením substantív a adjektív mužského a ženského rodu (teraz už pôjde o rovnaký princíp aj pri pomenovaniach vecí) a tento osvojený poznatok potom rozšíriť o systémové zakončenia substantív stredného rodu *-o/-e* a s nimi spojených adjektív, napr.: *veľké auto*.

Cieľom tretieho dialógu je nacvičiť oslovenia a kontaktné frázy, súvisiace s vyjadrením psychického, príp. fyzického stavu hovoriaceho – odpovede na otázku *Ako sa máš/Ako sa máte?* Lexika nad dialógom je alternáciou možných odpovedí na danú otázku. Tretie cvičenie možno rozšíriť o ďalšie varianty. Namiesto vzorovej odpovede *Ďakujem, celkom dobre*, treba postupne použiť ďalšie výrazy na osi *dobre*, namiesto odpovede *Žiaľ, nie veľmi dobre*, zasa odpovede na osi *zle a pod*.

Pri štvrtom dialógu je potrebné nacvičiť ohýbanie slovies *volať sa, hovoriť, učiť sa* (upevniť potom na cv. 4 a 9). Z lexikálnych javov upozorniť na slovtvornú postupnosť *Slovensko – slovenský jazyk – po slovensky*.

V piatom dialógu treba zopakovať oslovenia z prvej lekcii a

rozšíriť ich o ďalšie prvky.

Postupnosť precvičiť na cv. 8, 10 a 11 a pri párových rolových cvičeniach.

Časť B: TEXTY

V časti **B** pracovať s jednotlivými textami analogicky podľa postupu uvedeného v prvej lekcii. Osvojené privlastňovacie zámená *môj/moja, tvoj/tvoja* z 1. lekcie rozšíriť o tvary stredného rodu *moje, tvoje* a všetky tri rodové podoby analogicky uplatniť aj na zámenách pre 1. a 2. osobu plurálu *náš, váš*. Všetky uvedené gramatické javy potom dôkladne precvičiť na texte *Čo je to? Aké je to?*

Po nácviku dialógov po jednotlivých častiach prejsť na rolové predvádzanie daných dialógov, pričom môže ísť o ich voľnú reprodukciu alebo alternáciu. Posledný, lineárne koncipovaný dialóg najskôr alternovať s využitím lexiky podľa prineseného obrázka, neskôr ho aplikovať na konkrétnu reálnu situáciu žiakov (*Aký je váš dom?, Aké je vaše auto? ...*).

Časť C: REÁLIE

V časti **C** sa s využitím osvojených gramatických a lexikálnych javov (tvary osvojených adjektív, sloviac, adverbíí) žiakom informatívne rozširuje učivo o Slovensku. Nová lexika z oblasti geografie (*pohorie, rieka, hrad, jaskyňa*) sa žiakom môže priblížiť aj cez ďalší rozširujúci ikonografický materiál (mapa Slovenska, turistické brožúrky, fotografie).

O samostatný preklad textu sa môžu žiaci pokúsiť aj samostatne, pomocou slovníka pod textom.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Hry so slovami v časti **D** slúžia na odľahčenie a fixovanie lexikálneho a gramatického učiva (identifikácia osôb a predmetov, využívanie adjektív a ich antonym, zisťujúce otázky).

Riešenie úlohy v časti D:

zborovňa, kniha, strom, priateľka.

Správne znenie vety: *Naša pani učiteľka je veľmi múdra a pokojná/pokojná a múdra.*

V cvičení na otázky *Aký je dom?, Aká je kniha?* vždy uvádzať k zvolenej vlastnosti opozitum, napr. *nový – starý*.

Úlohy v časti D sú individuálneho charakteru a sú určené na ústnu komunikáciu. Možno ich precvičovať formou rolového cvičenia alebo

formou *hry na telefón* (prvý žiak sa pýta druhého, ten najskôr odpovie, ďalšiu otázku kladie druhý žiak tretiemu atď.).

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Podobne ako hry so slovami, aj pesnička a básnička v časti E slúžia na osvieženie a spestrenie učiva a tiež na precvičenie správnej dikcie podľa nahrávky na CD. Texty by sa žiaci mali naučiť naspamäť, pesničku môžu spievať podľa nahrávky na CD. Texty oživuje ilustrácia Fullovhovho obrazu *Slovenská nevesta*.

Učiteľ oboznámi žiakov s pripojenými voľnými prekladmi textov (táto slovná zásoba nie je pre žiakov povinná).

Moja mamka niečo má, niečo má,
schovala to do sena, do sena.

A to boli orechy, orechy,

boli ich tam dva mechy, dva mechy.

Slovenský kroj,
to je krása!
Dievčatko v ňom
ružou zdá sa.

*Meine Mutti hat etwas, hat etwas,
sie hat es im Heu versteckt, im
Heu versteckt.*

*Und es waren Walnüsse,
Walnüsse,*

*es waren dort zwei Säcke, zwei
Säcke.*

*Die slowakische Tracht,
das ist eine Schönheit!
Das Mädelchen drin
sieht wie eine Rose aus.*

Časť F: GRAMATIKA

Gramatické učivo je zamerané na substantíva, adjektíva, pronominá a verbá. Časť o podstatných a prídavných menách uvádza príklady na nominatív singuláru maskulína, feminína i neutra (*veľký priateľ, veľká kniha, veľké auto/pole*). Žiaci sa v tejto etape učia iba systémové, základné tvary (nulová koncovka pri substantívach mužského rodu, koncovka *-a* pri substantívach ženského rodu a koncovky *-o/-e* pri substantívach stredného rodu). Pri adjektívach treba upozorniť na odlišné písanie koncovky v tvare N sg. pri tvrdom zakončení tvarotvorného základu (vtedy píšeme *-ý/-y*) a pri mäkkom zakončení (píšeme *-i/-i*). Gramatické učivo druhej lekcije sa rozširuje o tvary prívlastňovacích zámen *naš, naša, naše, váš, vaša, vaše*. V časti o slovesách sa rozširuje učivo o časovanie sloves podľa vzorov I. typu *volať (sa)* a II. typu *hovoríť* v klade aj v zápore.

Potrebné je upozorniť aj na slovtvornú postupnosť: substantívum – adjektívum – adverbium podľa modelu *Slovensko – slovenský jazyk – po slovensky*. K slovtvorbe patrí aj tvorenie opozitných adjektív predponou *ne-* (*nesympatický, nezaujímavý, nepekňý...*).

Časť G: SLOVNÍK

Časť G obsahuje slovnú zásobu vzťahujúcu sa k lekcii v abecednom poradí a tematicky zoradenú slovnú zásobu viažucu sa na pomenovanie *vlastností* a *jazykov*. V samostatne vyčlenenej časti sa uvádzajú frázy a slovné spojenia vyskytujúce sa v lekcii.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: Je zamerané na samostatnú prácu so slovníkom. Žiaci hľadajú v slovníku názvy cudzích jazykov a správne ich vyslovujú. Treba ich upozorniť na dôsledné dodržiavanie kvantity hlások v slovenčine, prípadne už tu aj na rytmický zákon (po dlhej slabike nasleduje krátka), napr. slo-ven-ský jazyk, ale fran-cúz-sky jazyk.

Cv. 2a: Správne doplnenie tabuľky: *pekná, pekné, sympatický, sympatické, mrzký, mrzká, stará, staré, malý, malé, nízky, nízka*.

Cv. 2b: *zlý pes, veľké pole, nové auto, pekný deň, vysoký strom, zaujímavá kniha, malé dieťa*, s možnou obmenou typu *pekný strom, zlý deň, malé auto*.

Cv. 2c: Cvičenie je koncipované ako otvorené cvičenie s množstvom variantov. Úlohou učiteľa je dbať na to, aby spojenia a vety, ktoré žiaci formulujú, boli správne nielen po gramatickej, ale aj po významovej stránke.

Cv. 2d: V tomto cvičení sa žiaci riadia podľa obrázkov, na ktorých sú zobrazené nasledovné dvojice: *pekný chlap – mrzký/škaredý chlap, mladá žena/pani – stará žena/pani, nízky/malý strom – vysoký strom, malé auto – veľké auto, zlý pes – dobrý pes*.

Cv. 3a: *Áno, to je športovec. To nie je muž, to je žena. To nie je mačka, to je vták. To nie sme my, to ste vy/to sú oni. To nie je pes, to je mačka. Áno, to je auto. To nie je dom, to je kniha. Áno, to je strom.*

Cv. 3b: *je, je, ste, sme, sú, si, si, nie som, som, je, je, sú, sú, je, je, si, som, ste, nie som, je, je.*

Cv. 4: *sa voláš, volám sa, sa voláš, sa volá, sa volá, sa voláš, sa nevolám, volám sa, voláte sa, sa volám, sa volá, sa volajú, sa volá, sa volá.*

Cv. 5a: *to, tá, tá, ten, ten, tá, ten, tá, ten, tá, tá, ten, tá, tá, tá, to, tá, ten, ten, tá, ten, ten, tá, tá, to, tá, ten, ten, ten, tá, ten, to, ten.*

Cv. 5b:

TEN: *citrón, med, dom, nos, syn, študent, zub, dátum, glóbus, koberec, kus, hlad, chlad, ľad, ľud, kĺb, vrch, krk;*

TÁ: *cesta, papuča, noha, skriňa, stolička, škola, tabuľa, ľava, zima, váza, žena, ruža, koža, Praha, Bratislava, gitara, guma, hora, lampa, hlava, guľa, hĺbka, vĺba;*

TO: *sito, pero, mesto, srdce.*

Cv. 6: Autonómne cvičenie s množstvom variantov, napr. *pekná slečna, chudý pán, zlá marmeláda, milý František, nervózna Zina, stará káva, stará taška, zaujímavá Bratislava...*

Cv. 7: *tvoja, moja dobrá, vaše, naše staré, nový, nový, tvoja, moja malá, veľký, tvoje, moje moderné, vaša, moja zaujímavá.*

Cv. 8: Správne vyplnená tabuľka: *maďarský, po maďarsky, poľský, po poľsky, anglický, po anglicky, nemecký, po nemecky, ukrajinský, po ukrajinsky, ruský, po rusky.*

Cv. 9: *ste, som, sú, ste, nie sme, je, je, volá sa, sa voláte, sa voláme, je, je, sa volá, volá sa, je, je, hovoríte, nehovoríme, učíme sa, sa učíš, sa neučím, som, učia sa, sa neučia, učia sa, učí sa, neučí sa, učí sa.*

Cv. 10 a 11 sú určené na samostatnú prácu žiakov, aby sa overil stupeň osvojenia lexikálnych aj gramatických javov. Cvičenia možno realizovať v ústnej aj písomnej podobe.

Cv. 10a: Možné riešenie: *Ahoj! Ja som Paulínka. Áno, som. Nie, nie som Slovenka, som Rakúšanka. Učím sa po anglicky a po slovensky. Nie, nie veľmi dobre. Nie, to nie je moja kniha. Servus!/Ahoj!/Čau!*

Cv. 10b: *Dobrý deň! Ako sa voláte? Teší ma. Ja som Juraj Debnár. Ako sa máte? Ste Slovák? Hovoríte po anglicky? Ste inžinier? To je vaše auto? Je to nové auto?/Je to vaše auto nové? Kto je to? Aká je vaša priateľka? Ako sa volá váš pes? Majte sa fajn!/Prajem pekný deň!... Dovidenia!*

Cv. 10c: Je kontrolné cvičenie, v ktorom si žiaci ústnou formou overia správnosť svojich odpovedí.

Cv. 11: Cvičenie je koncipované ako otvorený dialóg na precvičovanie počúvania s porozumením.

Juraj: *Ahoj!*

Jadranka: *Ahoj!*

Juraj: *Ja som nový žiak. Aj ty si nová?*
 Jadranka: *Áno, som.*
 Juraj: *Volám sa Juraj. A ty?*
 Jadranka: *Ja som Jadranka.*
 Juraj: *Si Slovenka? Nehovoríš veľmi dobre po slovensky.*
 Jadranka: *Som Chorvátka. Ešte nehovorím dobre po slovensky, ale rozumiem už veľmi dobre.*
 Juraj: *Je tu večer diskotéka?*
 Jadranka: *Áno je.*
 Juraj: *Aká je?*
 Jadranka: *Žiaľ, nie je veľmi dobrá.*

3. lekcia: **MÔJ DOMOV**

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- základnú orientáciu v priestore ako odpoveď na otázku *Kde je to?*, pričom žiak odpovedá iba príslovkami (napr. *hore, dolu, vpredu, vzadu, vľavo, vpravo...*), nie predložkovými pádmami substantív;
- zopakovať používanie prívlastňovacích pronomín a adjektív v tvare N sg. vo všetkých rodoch;
- pomenovať činnosti a deje, ktoré vykonávajú osoby, zvieratá a veci ako odpoveď na otázku *Čo robí?: stojí, sedí, leží, visí, spí* a vyjadriť niektoré činnosti dennej potreby ako odpoveď na otázku *Čo robíš?* (napr. *raňajkujem, obedujem, večeriam, pozerám televíziu*);
- ohýbať sloveso *mať* a viazať ho so systémovými tvarmi akuzatívu singuláru substantív, adjektív a adjektíválií (= slov iných slovných druhov, napr. pronomín, ktoré sa ohýbajú rovnako ako adjektíva);
- základnú lexiku využívanú pri stretnutí s ľuďmi, pri získavaní a podávaní základných informácií, používanie zdvorilostných fráz a spojení (základná spoločenská etiketa);
- základnú lexiku súvisiacu s témou *Rodina a príbuzenstvo, Byt a bývanie*;
- niektoré frazeologické spojenia s využitím vlastnostných prídavných mien (napr. *je hladný ako vlk,...*);
- pomenovať a používať antonymné adjektíva; odpovedať na otázky *Aký je, aká je, aké je?*
 ohýbať v singulári aj v pluráli sloveso *obedovať* a precvičovať tvary na slovesách podobného typu (časovanie typu III).

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

V časti **A** v materinskom jazyku žiakom vysvetliť používanie prísloviak a príslovkových spojení vyjadrujúcich rozmiestnenie osôb, zvierat, vecí a predmetov v priestore aj s využitím pojmov znázorňujúcich priestorové protiklady, napr. *lampa je hore, stôl je dole, stolička je vpravo, tabuľa je vľavo* a pod.

Prvý dialóg je zameraný na precvičovanie učiva o príslovkách miesta; má ústny deskriptívny charakter.

Dialóg č. 2 po vzorovom prečítaní a preložení nechať rolovo čítať žiakom. Po nácviku čítania so správnou dikciou (podľa nahrávky na CD) prejsť na alternatívne využitie textov s uplatnením príkladov z tabuľky (substitučné cvičenie). Po dôslednom precvičení je možné aktualizovať dané dialógy na podmienky triedy alebo skupiny.

Tretí dialóg je kombinovaný. Ide v ňom o sústavu krátkych otázok a odpovedí, pričom sa v nich prehlbuje učivo o privlastňovacích zámenách aj o tvary *váš, vaša, vaše* a utvrdzuje sa učivo o vlastnostných prídavných menách (*Aký je?, Aká je?, Aké je?*) v spojení so substantívom v akuzatívne singuláru. Po osvojení dialogických textov a fráz žiakmi prejsť na **gramatické javy** (vysvetliť explicitne – v časti F), prípadne pracovať s gramatickými javmi súbežne s osvojovaním textov (implicitne). Táto časť je rozšírená aj o učivo o slovesách, odpovedajúcich na otázku *Čo robí?*, vyjadrujúcich základné aktivity – *stojí, sedí, leží, visí, spí*.

Štvrtý a piaty dialóg majú podobný charakter ako predchádzajúce (rolový nácvik správnej dikcie + substitučné cvičenie). Rozširuje sa v nich lexikálne učivo o tému *Rodina a rodinné vzťahy*.

Úloha

Nakreslite a opíšte rodostrom svojej rodiny je kreatívnu individuálnou úlohou, ktorej cieľom je, aby žiak prezentoval svoju rodinu, a to od starých rodičov, cez rodičov, súrodencov až po prípadné rozšírenie o vzdialenejšie príbuzenské vzťahy (strýkovia, tety, bratrance, sesternice). Grafické stvárnenie úlohy nemusí mať len podobu stromu, ale aj iných grafických zobrazení, útvarov a foriem.

Časť B: TEXTY

Po osvojení si poznatkov a informácií z časti A prejsť na dialogické texty časti **B**. Po vzorovom prečítaní textu **Náš dom** zo

strany učiteľa a po opakovanom vypočutí CD-nahrávky (dvakrát) zistiť, čo žiaci z počutého textu porozumeli. Následne treba žiakom vysvetliť slovnú zásobu a frazeológiu (vrátane obmeny *rodina Schneiderová – Schneiderovci*, pokiaľ si to situácia v triede vyžaduje). Po opätovnom čítaní a preložení nechať žiakov dialógy rolovo čítať. Text je možné aktualizovať tak, že žiaci opisujú svoj byt alebo dom do takej miery, pokiaľ im to dovoľuje doteraz osvojená slovná zásoba. Ďalšou možnou aktivitou je opis plánu domu, ktorý znázorňuje ilustrácia a fotografia pod textom a aktualizácia podľa skutočnosti, napr. formou projektového vyučovania individuálnou formou s následnou prezentáciou v skupine. Text poskytuje množstvo tvorivých možností a nápadov.

Viaže sa k nemu aj úloha č. 1, v ktorej majú žiaci správne odpovedať na uvedené otázky.

Odpovede na otázky z úlohy č. 1: *Schneiderovci majú pekný dom. Zuzana má spoločnú detskú izbu so sestrou Adriankou. Brat Kristián má vlastnú izbu. Rodičia majú veľkú spálňu a pracovňu. Je tam veľký písací stôl, vysoká knižnica, počítač a pekný balkón. Jedáleň majú v prostriedku. Majú svetlú jedáleň. Tam raňajkujú, obedujú, večerajú a pozerajú televízor. Kuchyňa je malá. Mama tam varí a pečie. Áno, majú záhradu. Majú ešte jedno staré auto, garáž, psa Lapaja a mačku Cilu.*

Riešením úlohy č. 2 sú správne odpovede na otázku *Čo robí Zuzana?* – 1. raňajkuje, 2. obeduje, 3. večeria, 4. varí, 5. pečie, 6. pozerá televízor, 7. telefonuje. Úlohou žiakov je priradiť k číslam pod obrázkami správne činnosti.

V rámčeku graficky stvárnený dialogický text *Čo je to? Aké je to? Kde je to?* treba vzorovo prečítať, vysvetliť význam nových slov a spojení. Potom ho možno porovnať s obrázkom č.1 a jeho text aktualizovať. V časti *Čo je/Čo vidím na obrázku?* musia žiaci správne podľa obrázka doplniť tvary vhodných adjektív v tvare N a A sg., napr.

Na obrázku je nový dom, staré auto, veľký pes, naše pole, vysoký strom, zlá mačka, malý vták. Na obrázku vidím nový dom, staré auto, veľkého psa, naše pole, vysoký strom, zlú mačku, malého vtáka. Na obrázok č. 1 a na text nadväzuje v časti H cvičenie 3. Protikladné vlastnosti zobrazené na obrázkoch 1 a 2 možno využiť na prirovnania typu: *Náš dom je nový a váš dom je starý. – Môj dom je nový a tvoj dom je starý.*

V súvislosti s témou uviesť informácie z časti C (*Slovenská historická architektúra*).

Časť C: REÁLIE

Časť C prináša stručné informácie o *slovenskej historickej architektúre*, podložené autentickými fotografiami zobrazujúcimi pozoruhodné stavby slovenskej architektúry – ľudových a mestských stavieb, ale aj architektúry pozoruhodných hradov a zámkov na Slovensku. Cieľom tejto časti je rozšíriť vedomostný obzor žiakov o pozoruhodné slovenské reálie. Podľa situácie v triede možno dať žiakom za úlohu priniesť ďalší dokumentačný materiál, prípadne im takýto materiál doplniť, pričom ho budú triediť na hrady, zámky...

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D sa člení na tri časti, ktorých cieľom je jednak fixovanie osvojeného učiva (*antonymá, vyradovačka*), ako aj oboznámenie sa s pomenovaním nových vlastností a s nimi spojenou slovenskou frazeológiou v podobe prirovnaní. Žiaci môžu uviesť frazeologické spojenia, ktoré sú rovnaké, prípadne podobné aj v ich materinskom jazyku.

Riešenie úloh v časti D:

I. Frazeológia

vlk, ťava, včielka, sova, mačička, slimák.

II. Antonymá

V tejto časti precvičiť so žiakmi používanie antonym (inšpirovať sa obrázkami, príklady prípadne obmieňať); tvary prídavných mien prispôbiť rodu podstatného mena, napr. *rýchly zajac – pomalý slimák, usilovná včielka – lenivý vlk...*

III. *Vyradovačka: dom, suseda, robiť, lenivý, lampa.*

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Žiaci sa učia hru *Zlatá brána* nielen ako text, ale hru aj predvádzajú. (Dvaja vyšší žiaci stoja, držia nahor spojené vystreté ruky v tvare brány a ostatní žiaci ňou jeden za druhým prechádzajú a hovoria pritom básničku. Vysokí žiaci podľa ľubovôle spustia občas spojené ruky nadol a niektorého zo žiakov v bráne zavrú. Ten na vykúpenie musí zaspievať, zarecitovať a pod.)

Pieseň sa učia žiaci spievať podľa nahrávky na CD.

Voľný preklad básničiek:

Zlatá brána

Zlatá brána otvorená
zlatým kľúčom podoprená,

kto do nej vojde,
jabĺčko nájde,
či je ona, či je on,
nepustím ho z brány von!

Das goldene Tor

*Das goldene Tor steht offen
von einem goldenen Schlüssel
gestützt,*

*wer hineingeht,
wird einen Apfel finden,
ob es sie ist oder er,
ich lasse ihn aus dem Tor nicht
mehr hinaus!*

Prší, prší

Prší, prší, len sa leje,
nezatváraj, milá, dvere,
milá má, duša má,
nezatváraj pred nama.

Ked' som išiel od Zuzičky,
štrngali mi podkovičky,
štrngali, brngali,
sivé očka plakali.

Es regnet, es regnet

*Es regnet, es regnet, es gießt nur so in Strömen,
mach die Tür nicht zu, meine Liebste,
meine Liebste, meine Seele,
verschließ sie nicht vor uns.*

*Als ich vom Suserl weggegangen bin,
klirrten meine Absatzseisen,
sie klirrten, sie klapperten,
und ihre grauen Äuglein weinten.*

Časť F: GRAMATIKA

Súbežne, prípadne po osvojení textov jednotlivých dialógov, prejsť na **gramatické učivo**. Pri prvom dialógu treba precvičiť vyjadrovanie priestorových vzťahov s využitím prísloviak miesta (*dole, hore, vpravo, vľavo, vzadu*). Pri druhom a treťom dialógu uviesť, precvičiť a utvrdiť používanie akuzatívu podstatných a prídavných mien a používanie činnostných slovies, odpovedajúcich na otázku *Čo robí?* (*stojí, sedí, leží, visí, spí*). Osvojené gramatické poznatky ďalej precvičovať pri opise obrázka pod textom dialógu č. 2a v cv. 1a, b, c a tiež v cv. 3. Tretí dialóg uvádza aj nové lexikálne učivo, v ktorom sa používajú slová v nominatíve plurálu (*rodíčia, manželia, vnúčatá...*), ktoré zatiaľ uvádzame len implicitne. Novým gramatickým učivom je časovanie slovesa *obedovať* v singulári i pluráli prítomného času ako modelového typu III časovania slovies. Ohýbanie tohto slovesa a jemu

podobných možno prezentovať najskôr explicitnou formou a vzápätí implicitne aplikovať v krátkych vetách a precvičiť v cvičeniach 2 a 5c. V cv. 5 sa opätovne precvičuje a upevňuje časovanie slovies I. typu *volať* a II. typu *hovoríť*.

Časť G: SLOVNÍK

Časť G obsahuje slovnú zásobu vzťahujúcu sa k lekcii (jednotlivé slová, slovné spojenia a frázy), časť z nej je tematicky usporiadaná v okruhoch: *vlastnosti, rodina, miesto – kde, dom/byt*.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1a: *má, máte, máš, majú, máme, majú, má, mám, má, majú.*

Cv. 1b: *mám dobrú susedu, peknú sestru, pekný strom, jeden vysoký dom, jedno veľké pole, Juraj má jednu novú knihu, jedno staré auto, šikovného priateľa, jedného sympatického učiteľa.*

Cv. 1c: *Nie, nemám nové auto, mám nový dom. Nie, nemám šikovnú priateľku, mám šikovného priateľa. Nie, nemajú sympatického učiteľa, majú sympatickú učiteľku. Nie, nemá milú susedu, má milého suseda. Nie, nemáme chudého psa, máme chudú mačku. Nie, nemáme staré rádio, máme starý CD-prehrávač.*

Cv. 2: Je ústne cvičenie, v ktorom žiaci vyslovujú, čo doma radi/neradi robia. Cvičenie možno ďalej obmieňať a transformovať (napr. slovesnú osobu), prípadne ho upraviť do písomnej podoby. Správne odpovede sú napr.: *Doma rád/rada telefonujem, obedujem, raňajkujem, večeriam, učím sa, sedím, pozerám televízor, varím, stojím, spím, pečiem, hovorím. Doma nerád/nerada varím, telefonujem, ...*

Cv. 3: Je opäť ústnym cvičením, zameraným na deskripciu daného obrázka. Pri práci možno postupovať podobným spôsobom ako v predchádzajúcom cvičení.

Správne odpovede na otázky: *To je náš dom. Náš dom je starý. Naše auto je nové. Auto stojí tam vzadu. Pes leží. Náš pes je malý. Volá sa Rexo / Náš pes sa volá Rexo. Náš pes leží vpredu. Náš strom je nízky. Strom stojí vľavo (vpredu). Naša mačka sedí. Volá sa Líza / Naša mačka sa volá Líza. Mačka sedí hore. Áno, máme pole. Pole je vpravo vzadu. Áno, máme záhradu. Naša záhrada je pekná (veľká, malá...). Búdka je dole. Vták je vonku. Vták stojí.*

Cv. 4a: Cvičenie sa zameriava na deskripciu bytu a jednotlivých miestností s určením polohy (vpravo, vľavo, v strede). Žiaci vpisujú názvy miestností: *kuchyňa, jedáleň, predsieň, WC, kúpeľňa, spálňa, detská izba, balkón*.

Cv. 4b: Má podobný charakter a súvisí s témou rodiny: *syn, dcéra, syn, mama, otec, starí rodičia*. Alternatívne možno miesto pomenovaní *syn, dcéra* použiť pomenovania *brat, sestra*, prípadne pomenovanie *starí rodičia* nahradiť pomenovaniami *starý otec, stará mama*.

Cv. 4c: Je zamerané na hravé precvičenie lexiky. Opisuje činnosť psa, ktorý *stojí, leží, sedí, spí, pozerá televízor, obeduje*.

Po vpísaní zodpovedajúcich pojmov v cvičeniach 4 a 4c možno tieto precvičiť aj ústnou formou – ako deskripciu obrázkov s využitím osvojených gramatických javov a rozširujúcej lexiky.

Všetky časti **cv. 5** sú určené na precvičovanie osvojených gramatických javov – správne časovanie a písanie slovies I. – III. typu.

Cv. 5a: *sa máš, mám sa, sa majú, máte, nemáme, pozeráš, vítame, bývate, bývam,ývajú*.

Cv. 5b: *hovoríte, nehovoríme, učíme sa, robí, varí, robíš, učím sa, sa učia*.

Cv. 5c: *obeduješ, obedujú, obeduje, raňajkuje, telefonujete, netelefonujem*.

Cv. 6, 7, 8 sú určené na precvičovanie ústnej komunikácie.

Cv 6: Správne usporiadanie dialógu:

Dobrý deň, pani suseda!

Dobrý deň, pán sused!

Ako sa máte?

Ďakujem, celkom dobre. A vy?

Ďakujem, ujde to. A ako sa má váš manžel?

Žiaľ, nie veľmi dobre. Ešte je chorý.

To je mi ľúto. Prajem skoré uzdravenie.

Ďakujem. Dovozenia, pán sused!

Majte sa pekne! Dovozenia!

Cv. 7a: Je ústne cvičenie kombinované s písomným cvičením zameraným na precvičenie gramatiky a lexiky. Riešenie: *vysoký strom, nízky strom, veľký dom, malý dom, staré auto, nové auto, rýchle auto, pomalý slimák, pekné dieťa, zlý pes, usilovná včielka, tučná žena, chudá žena*.

Cv. 7b: Úlohou žiakov je správne odpovedať podľa obrázka.
Vidím jedného vysokého chlapa, vidím jednu peknú mladú ženu, vidím jedno tučné dieťa, vidím jedno moderné/nové auto, vidím jeden vysoký dom, vidím jedného starého fotografa.

Cv. 8: Je autonómny otvoreným cvičením, v ktorom žiaci podľa skutočnosti odpovedajú na dané otázky. Napr.: *Áno, máme byt/ dom. Náš byt/dom je veľký a pekný. Mám jedného starého otca a jednu starú mamu. Nie, nemáme garáž. Máme malú záhradu.*

....

Cvičenie možno upraviť do písomnej podoby buď ako súčasť domácej prípravy žiaka alebo školskej písomnej práce.

Cv. 9: Text detektívnej úlohy a jej riešenie:

Katka, Ivana a Peter sú súrodenci. Ivana má vlastnú izbu. Katka nemá vlastnú izbu, ale má vlastný písací stôl. Peter nemá vlastný písací stôl, ale má vlastný počítač. Katka a Ivana nemajú počítač. Katka a Peter majú veľkú knižnicu. Ivana nemá balkón. Katka aj Peter majú balkón. Ivana nemá knižnicu.

Katka nemá vlastnú izbu. Ivana má vlastnú izbu. Peter nemá vlastnú izbu. Katka má vlastný písací stôl. Ivana má vlastný písací stôl. Peter nemá vlastný písací stôl. Katka nemá vlastný počítač. Ivana nemá vlastný počítač. Peter má vlastný počítač. Katka má veľkú knižnicu. Ivana nemá vlastnú knižnicu. Peter nemá vlastnú knižnicu. Katka má balkón. Ivana nemá balkón. Peter má balkón.

Cv. 10: Znenie textu:

Rodina Nováková má sídliskový byt. Býva tam dcéra Evka, syn Michal a rodičia. Mama je predavačka a otec mechanik. Evka a Michal majú spoločnú izbu. Je tam veľký balkón. Spálňa je veľká a svetlá. Tam je aj písací stôl a nový počítač. Kuchyňa je veľká. Tam varia, pečú aj obedujú. Evka sa tam rada učí. Jedáleň je malá, ale má balkón. Tu pozerajú televízor.

Starí rodičia bývajú neďaleko. Majú malý dom a veľkú záhradu. Starý otec hovorí po slovensky, po nemecky aj po maďarsky. Stará mama hovorí po slovensky a po rusky, ale rozumie aj po maďarsky.

Správne odpovede na otázky textu: *Rodina Nováková má sídliskový byt. Áno, Evka má jedného brata. Volá sa Michal. Nie, Evka nemá sestru. Nie, pán Novák nie je inžinier, je mechanik. Áno, pani Nováková je predavačka. Nie, Evka a Michal majú spoločnú izbu. Áno, majú veľký balkón. Spálňa je veľká a svetlá.*

Tam je písací stôl a nový počítač. Kuchyňa je veľká. Rodina Nováková tam varí, pečie a obeduje. Evka sa tam rada učí. Jedáleň je malá. Rodina Nováková tam pozerá televízor. Áno, jedáleň má aj balkón. Starí rodičia bývajú neďaleko. Nie, nemajú byť, majú dom a záhradu. Dom je malý a záhrada je veľká. Nie, starý otec nehovorí po čínsky, hovorí po slovensky, po nemecky aj po maďarsky. Stará mama nehovorí, ale rozumie po maďarsky.

4. lekcia: MOJA ŠKOLA

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- vyjadriť svoje preferencie v súvislosti s voľbou povolania (v lekcii sa rozširuje lexika z tejto oblasti) a rôznych aktivít, teda odpovedať na otázky typu: *Čím chceš byť? Čo robíš rád/nerád? Čo máš radšej?*
- slovnú zásobu viažucu sa k témam *Návšteva* (základné zdvorilostné frázy a spojenia), *Hry a športy* (letné aj zimné);
- správne používať numeráliá 0 – 10, rozlišovať rodovo tvary čísloviek *jeden, jedna, jedno, dvaja, dva, dve, traja, tri, štyria, štyri* v spojení s podstatnými menami mužského, ženského a stredného rodu; pri podstatných menách mužského rodu upozorniť na odlišné spojenie číslovky pri životných a neživotných substantívach (zatiaľ sa ešte neučia spájateľnosť čísloviek od *päť* vyššie);
- používať základnú matematickú operáciu sčítanie;
- názvy činností, ktoré môžu vykonávať, využívajúc lexiku vzťahujúcu sa na letné a zimné športy;
- gramaticky správne vyjadriť inštrumentál singuláru substantív a s nimi spojených rozvíjajúcich slov;
- pridávať antonymá k vlastnostiam (zopakovanie predchádzajúceho učiva a jeho rozšírenie);
- slovné hniezda k športovým činnostiam.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Lekcia sa začína časťou **Návšteva**, ktorá uvádza základné zdvorilostné frázy a spojenia používané v spoločenskom styku pri prijímaní návštev; majú informatívny charakter. Niektoré z uvedených výrazov sa vyskytujú v dialógoch časti B, ďalšie môžeme precvičovať so žiakmi pri situačných dialógoch.

V časti uvádzajúcej základné číslovky 0 – 10 treba žiakom vysvetliť rozdielne používanie čísloviek 1 – 4 aj v súvislosti s ich

rozdielnym používaním pri životných a neživotných podstatných menách mužského rodu (tvary *dva, dvaja, dve, tri, traja, štyri, štyria*). Dôsledne sa precvičujú zatiaľ iba tvary s číslovkou *jeden* v N, A a I sg. (cv. 6, 7), pretože plurálové tvary v nominatíve sa budú učiť v nasledujúcej lekcii, kde sa teraz prebraté učivo zopakuje, upevní a precvičí.

Minidialógy 1, 2, 3 a 4 sú určené na precvičovanie a prehĺbenie už osvojeného učiva z predchádzajúcich lekcii, pričom ho rozširujú o novú lexiku a gramatické poznatky (inštrumentál sg.). Po gramatickej stránke sa dialógy zameriavajú aj na vyjadrovanie preferencií v pozitívnej i negatívnej forme – *máť rád/rada, mať radšej, nerád/nerada* (dialógy 2 – 4). Dialógy 2 – 4 prinášajú rozšírenú lexiku s názvami **letných a zimných športov**, ktorú možno rozšíriť o časť D – riešenie *doplňovačky* s názvami športov, o reálie z časti C – text o *slovenskom súčasnom športe* a ktorú možno precvičiť na cv. 1 a 2 v časti H.

Časť B: TEXTY

Pri úvodnom dialógu treba žiakom v materinskom jazyku vysvetliť, v akých situáciách používame jednotlivé frázy a spojenia, aké etické a estetické normy platia v konkrétnej komunikatívnej situácii v slovenských rodinách pri vítaní hostí, pri ich uvedení do slovenského rodinného prostredia, pri pohostení a servírovaní. Žiakov upozorníme na dôsledné rešpektovanie a používanie zdvorilostných fráz pri tykaní a vykaní.

V časti B pracovať s textami analogicky ako v predchádzajúcich lekciiach; pri čítaní textov dialógov a po vypočutí CD-záznamu precvičovať správnu dikciu, neskôr dramatizovať. Postupovať možno i opačne – nechať žiakov samostatne čítať dialógy a pomocou otázok zisťovať, do akej miery textom porozumeli. CD-záznam nechať vypočuť až na záver.

Z **gramatického hľadiska** vysvetliť žiakom princíp tvorenia inštrumentálu singuláru podstatných mien a prídavných mien, analogicky privlastňovacích a ukazovacích zámen = adjektíválií.

Časť B obsahuje aj monologický text *Čo robia radi*, ktorý rekapituluje osvojené učivo a informácie o Evke a jej bratovi a ich záľubách. Text nechať žiakov súvisle čítať, prípadne možno k nemu vytvoriť otázky a následné odpovede. Ďalej je možné text aktualizovať a prispôbiť individuálnym podmienkam žiakov a situácii v triede/skupine.

Časť C: REÁLIE

Časť C má rýdzo informatívny charakter a prináša informácie o významných slovenských športovcoch a disciplínach, v ktorých uspeli. Na rozšírenie informácií môžu žiaci uviesť mená vynikajúcich športovcov svojej krajiny a ich športové úspechy (názov športu/ disciplíny a meno úspešného športovca).

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D sa člení na 4 bloky. Prvý blok je opäť zameraný na lexiku z oblasti športu a má formu **doplňovačky**. Jej riešenie je: 1. *šach*, 2. *plávanie*, 3. *lyžovanie*, 4. *korčuľovanie*, 5. *tenis*, 6. *gymnastika*. Celkové riešenie tajničky znie **ŠPORTY**.

V druhom bloku **Antonymá** ide o precvičovanie, prehĺbenie a rozšírenie už osvojeného učiva o prídavných menách a antonymách. Člení sa na časť a) a časť b). V časti a) sa uvádzajú príklady antonym vystihujúcich ľudské a zvieracie vlastnosti. Časť b), nazvaná **Frazeológia**, prináša vysvetlenie niektorých frazeologických spojení a rozširuje poznatky o vlastnostiach *šikovného* alebo *nešikovného* človeka. Tento typ cvičenia je zvolený nielen ako pomôcka pre fixovanie učiva, ale aj ako otvorené pamäťové cvičenie, vylučujú pritom pasívne memorovanie uvádzanej lexiky; má ilustratívny charakter. Žiaci pritom môžu porovnať, či sa podobné frazeologizmy vyskytujú aj v ich materinskom jazyku, prípadne uvádzať ďalšie príklady na *šikovného* a *nešikovného* človeka. Význam opozitných frazeologizmov:

šikovný človek = ein geschickter Mensch – nešikovný človek = ein ungeschickter Mensch;

čo chytí do ruky, to spraví = was er in die Hand nimmt, gelingt (ihm); er ist in allen Arbeiten sehr geschickt – má obidve ruky ľavé = er hat zwei linke Hände;

robita mu ide od ruky = die Arbeit geht ihm gut von der Hand – všetko mu padá z rúk = es gelingt ihm nichts/es fällt ihm alles aus der Hand (= bei einer motorischen Störung);

všetko urobí ľavou rukou = er macht alles mit links/ohne besondere Anstrengung / Er macht alles mit der linken Hand. – ani dve ruky mu nestačia = er ist ungeschickt (es reichen ihm selbst seine beiden Hände nicht).

Tretí blok má charakter **vyrad'ovačky**. Cvičí sa postreh a poznanie systémových vzťahov v rámci osvojenej slovnej zásoby. Do radu nepatria slová *vták*, *dobrý*, *učiť sa*, *lyžovanie*.

Štvrtý blok je novým prvkom učebnice. Je to cvičenie zamerané

na tvorenie **slovných hniezd**. Má informatívny i kreatívny charakter a môže byť rozšírené o tvorbu ďalších, žiakom známych i neznámych slov patriacich do daného slovného hniezda, napr.: *korčuľovať sa – korčule – korčuliar – korčuliarka – korčuliarsky (štadión) – krasokorčuľovanie...*

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Obsahuje tri rôzne texty: ľudovú báseň o zimných radovánkach detí v minulosti, riekanku ako mnemotechnickú pomôcku na fixovanie učiva o základných číslovkách a pieseň známej dlhodobu poprednej slovenskej hudobnej skupiny *Elán* (môže slúžiť aj na precvičovanie tvarov akuzatívu). Cieľom textov je, rovnako ako v predchádzajúcich častiach, vniesť do vyučovania prvok hravosti a radosti. Tieto texty odporúčame zaraďovať priebežne a viackrát sa k nim vracieť, až do ich úplného pamäťového osvojenia.

Voľný preklad textov:

Báseň

Pustým poľom sniežik leží,
vrany slzy ronía.
Do dediny koník beží,
rolníčky mu zvonía.

V saniach sa nám dobre sedí,
nohy máme v slame,
a na ušiach baranice,
vďaka našej mame.

Gedicht

*Auf dem öden Feld liegt der Schnee,
die Krähen vergießen Tränen.
Ein Pferdchen läuft ins Dorf,
seine Schellen klingen.*

*Wir sitzen bequem im Schlitten,
die Füße haben wir im Stroh,
und auf den Ohren Fellmützen,
dank unserer Mutter.*

Riekanka

Jeden, dva, tri,
My sme bratri.

Štyri, päť, šesť,
my chceme jesť.

Sedem, osem, deväť, desať,
nám sa nechce ráno česať.

Sprüchlein

*Eins, zwei, drei,
wir sind Brüder.*

*Vier, fünf, sechs,
wir wollen essen.*

*Sieben, acht, neun, zehn,
morgens wollen wir uns nicht kämmen.*

Pieseň (Skupina Elán)

Nemám žiadnu nerest' tajnú. Tak si žijem, nemám šajnu. Mám dve sestry, staré auto, pestrý život mám.	Ja mám iba jednu lásku, jedny džínsy, jednu basu, jednu pásku, dva zlozvyky, nedostatky z estetiky.
---	--

Som dobrý, dobrý či zlý?
Neviem, neviem.
Som dobrý, dobrý či zlý?
Neviem, neviem.

Lied (Musikgruppe Elan)

<i>Ich habe kein geheimes Laster. So lebe ich dahin, ohne eine Ahnung. Ich habe zwei Schwestern, ein altes Auto, ich habe ein buntes Leben.</i>	<i>Ich habe nur eine Liebe, ein Paar Jeans, eine Bassgeige, ein Tonband, zwei schlechte Gewohnheiten und ästhetische Mängel.</i>
---	---

*Bin ich gut, gut oder schlimm?
Ich weiß es nicht, ich weiß es nicht.
Bin ich gut, gut oder schlimm?
Ich weiß es nicht, ich weiß es nicht.*

Časť F: GRAMATIKA

Novým gramatickým učivom je inštrumentál sg. maskulína, feminína a neutra substantív, adjektív a adjektíválií – ukazovacích a privlastňovacích zámen *tým, tou, mojím, mojou* a číslovky *jedným, jednou*. Upozorniť na vypúšťanie hlások *-o/-e-* pri substantívach zakončených na *-or, -ol, -er, -el*, ako je *cukor – cukrom* a na vypúšťanie hlásky *-e-* pri substantívach zakončených na *-ec*, napr. *otec – otcom*. Inštrumentál možno precvičiť v cvičeniach 6 a) a v cv. 7.

Časť G: SLOVNÍK

Časť **G** obsahuje novú slovnú zásobu v abecednom poradí, tematicky zoradenú lexiku, vzťahujúcu sa k jednotlivým častiam lekcie (*povolania – rozširujeme už osvojenú slovnú zásobu, športy a náradie*). Na záver sú umiestnené frázy a slovné spojenia.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: Prvé cvičenie je individuálnym cvičením, v ktorom žiaci vyjadrujú svoje preferencie a obľúbené aktivity. Pri odpovediach žiakov treba dbať najmä na správne používanie tvarov *rád/rada*, *nerád/nerada* v súvislosti s pohlavím hovoriaceho.

Cv. 2: Aj druhé cvičenie je zamerané na ústnu komunikáciu. Žiaci v ňom vyjadrujú možnosti aktívneho trávenia svojho voľného času v rôznom prostredí. Cvičenie má veľa variácií, napr. *Doma sa môžem učiť, telefonovať, obedovať, večerať, hrať sa, hrať šach, pozeráť televízor, sedieť, ležať, spať.*

Vonku môžem plávať, hrať futbal, robiť gymnastiku, bicyklovať sa, lyžovať, hrať sa.

Doma aj vonku môžem sedieť, ležať, hrať sa, hrať šach...

Cv. 3a: *hráte, pozeráš, plávam, dáte si, vítame, sa máš, máte, bývajú, majú.*

Cv. 3b: *robíš, varí, sa učia, učí, varíte, sa páči, prosím si.*

Cv. 3c: *obedujú, obeduješ, raňajkuje, bicykuje, pestujú, diktuje, lyžujú, korčuľujú, telefonujete, telefonujem, ďakujem.*

Cv. 4: Cvičenie je zamerané na precvičovanie základných čísloviek s aplikáciou na použitie pre život dôležitých telefónnych čísel (lekárska pomoc, polícia, hasiči, predvoľba pri telefonovaní do Rakúska, Viedne a na Slovensko, do Bratislavy), ako aj na správne vyjadrenie vlastného telefónneho čísla. Aktuálne ho možno rozšíriť o ďalšie dôležité čísla.

Cv. 5: Žiakov treba upozorniť, že v spojení s číslovkou *dva* až *štyri* sa pri uvádzaní výsledku matematických úkonov sčítania, odčítania a pod. používa plurál slovesa *byť*, teda *sú dva/tri/štyri*. Pri ostatných číslovkách je sloveso *byť* v tvare singuláru, teda *je nula, päť, šesť...*

Riešenie: *päť plus štyri je/rovná sa deväť, osem plus dva je/rovná sa desať, dva plus dva sú/rovná sa štyri, sedem plus jeden je/rovná sa osem, sedem plus tri je/rovná sa desať, sedem mínus tri sú/rovná sa štyri.*

Cv. 6: V tomto cvičení si žiaci precvičujú analogické tvary zámen a čísloviek v A a I sg. Riešenie úlohy 6a: *s tým jedným domom, s tou jednou školou, s tým jedným autom, s tým jedným kamarátom, s tou jednou mačkou, s tou jednou spolužiačkou, s tým jedným lekárom, s tou jednou búdkou, s tým jedným bytom.*

Cv. 6b: *vidím ten jeden dom, vidím tú jednu školu, vidím to jedno auto, vidím toho jedného kamaráta, vidím tú jednu mačku, vidím tú jednu spolužiačku, vidím toho jedného lekára, vidím tú jednu búdku, vidím ten jeden byt.*

Cv. 7: *jednou svojou dobrou priateľkou, malou mačkou, veľkým psom, svojím starým otcom, citrónom a cukrom, svojou učiteľkou, твоjím priateľom, jednou našou spolužiačkou, svojím bratom a svojou peknou sestrou.*

Cv. 8: Toto cvičenie overuje pamäťové schopnosti žiakov a stupeň osvojenia slovnej zásoby z časti B. Odporúčame realizovať ho v triede skupinovo. V prípade potreby sa k časti B treba vrátiť.

Riešenie: *spolužiačku/kamarátku/priateľku (Zuzku); čaj; s citrónom; doma; futbal; jedného; sestru; Adrianka; sa volá Christian/Kristián; osem; starou mamou; starým otcom; brata; sa volá; futbal; volejbal; otcom; pláva; lyžuje/trénuje športovú gymnastiku; atletiku; gymnastiku; bicykluje/pláva/lyžuje; varí.*

Cv. 9: Cvičenie **Na návšteve** je otvoreným individuálnym cvičením, v ktorom majú žiaci preukázať svoje jazykové (gramatické i lexikálne) kompetencie s využitím potrebnej dynamiky dialogickej výpovede a so značnou mierou kreativity. Cvičenie možno obmieňať podľa potrieb konkrétnej triedy/ skupiny. Možno ho realizovať aj ako písomné cvičenie.

Cv. 10: *Mama varí dobrú večeru. Dáš si kávu alebo čaj?/Dáš si čaj alebo kávu?*

Cv. 11: *Správne odpovede pani Andrey: Srdečne vítam! Podže ďalej! / Čo si dáte, čaj alebo kávu? / S cukrom? / Nech sa páči! / Môžem vás ponúknuť koláčom? / Ďakujem, tiež dobre.*

Cv. 12: Znenie textu:

Ahojte! Volám sa Júlia. Som siedmačka. Môj otec je novinár a moja mama je sekretárka. Som Poľka. Ešte nehovorím dobre po slovensky, ale učím sa. Hovorím dobre po anglicky aj po nemecky. Naša pani učiteľka je veľmi dobrá a sympatická. Mám jedného brata. Volá sa Igor. Nemám sestru. Máme veľký dom so záhradou. Tam mám svoju vlastnú detskú izbu. Rada plávam, bicyklujem sa a lyžujem. Nemám rada ľahkú atletiku a gymnastiku. Môj brat Igor hrá rád futbal a hokej. Je šiestak.

Správne odpovede v tabuľke: *nie, áno, áno, nie, nie, nie, nie, áno, nie, nie, áno, nie, nie, nie.*

5. lekcia: RÁNO DOMA

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- vyjadriť správny čas; odpovedať na otázku *Koľko je hodín?* (vedieť vyjadriť celé hodiny, štvrt', trištvрте, minúty);
- pomenovať dni v týždni a jednotlivé fázy dňa, stručne opísať deň a vyjadriť jednoduché činnosti súvisiace s každodennými aktivitami (*Čo robíme ráno?*, *Čo robia žiaci?*);
- ohýbať substantíva v nominatíve plurálu a upozorniť ich na alternáciu spoluhlások $k > c$ a $ch > s$ (*žiak – žiaci*, *Čech – Česi*); tvary genitívu plurálu v spojení s číslovkou od *päť* vyššie používať iba implicitne, bez bližšieho vysvetľovania;
- pomenovať a používať antonymá v spojení s vhodným substantívom;
- tvoriť adjektíva od substantív pomocou koncoviek *-ský* alebo *-sky* (*študent – študentský*, *Európa – európsky*), upozorniť pritom na rytmický zákon a správnu ortografiu;
- tvoriť verbá od substantív (*raňajky – raňajkovať*, *obed – obedovať*);
- ohýbať a následne komunikatívne používať činnostné slovesá = IV. časovací vzor *písať*;
- ohýbať nepravidelné sloveso *ísť* aj v zápore;
- používať základné číslovky od 11 po *milión*;
- správne vyslovovať krátke a dlhé slabiky, rešpektujúc pritom prirodzený rytmus, melódiu a tempo slovenského jazyka.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A sa skladá zo šiestich krátkych dialógov s rôznym alebo príbuzným obsahom, pričom každý z nich sa zameriava na špecifické gramatické alebo lexikálne javy.

1. dialóg uvádza učivo súvisiace s témou vyjadrenia času (*Koľko je hodín?*). Tento blok je doplnený o učivo o základných číslovkách od 11 po *milión*, pričom treba žiakov upozorniť pri číslovkách *pätnásť* a *šestnásť* na stratu mäkkosti koncovkej spoluhlásky *ť* (*päť*, *šesť*) pred slovotvornou príponou *-násť*. Po precvičení a osvojení si týchto základných čísloviek možno so žiakmi hrať hru *Bingo*; najprv treba začať hru s menším rozsahom čísel (napr. 1 – 20, 1 – 30,...), potom možno rozsah zväčšovať. Hru najskôr iniciuje učiteľ, potom sa ju hrajú žiaci navzájom. Bližší opis hry nájdete na s. 45.

2. dialóg rozširuje učivo o vyjadrení času o formu *štvrt'*.

Riešenie cvičenia: *Je šesť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na sedem;*

Je deväť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na desať; Je dvanásť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na jednu; Je trinásť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na dve; Je sedemnášť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na šest'; Je devätnásť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na osem; Je dvadsaťdva hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na jedenásť.

3. dialóg má podobný charakter. Rozširuje sa v ňom učivo o vyjadrení času o formu *trištvrté*. Žiakov treba upozorniť na pravopis čísloviek vyjadrujúcich desiatky a jednotky – píšeme spolu (napr. *dvadsaťdva*...) a na ortografiu spojenia *trištvrté*.

4. dialóg sa zameriava na lexiku vyjadrujúcu jednotlivé fázy dňa a pomenovania hlavných jedál. Cvičenie má substitučný charakter. Žiaci v ňom podľa pokynov v tabuľke obmieňajú iniciačný dialóg. Súbežne s týmto dialógom možno prebrať aj cvičenie III. b) z časti **Hry so slovami** (*ráno – raňajky – raňajkovať*).

5. dialóg utvrdzuje poznatky o vlastnostných prídavných menách a ich antonymách aj s využitím prísloviek spôsobu *veľmi, dosť, nie veľmi*, ktorých cieľom je vyjadriť určitý stupeň hodnotenia – od vyššieho po nižší. Cvičenie má tiež substitučný charakter. Táto časť je doplnená o informatívnu časť **Kalendár** – lexiku dní v týždni, ktorá sa následne precvičí v minidialógu č. 6 a môže sa ďalej variovať.

Časť B: TEXTY

Vzhľadom na to, že 5. lekcia je do istej miery najmä opakovacou lekciov, aj dialógy v časti **B** vychádzajú zo známej lexiky, obohacujú ju o pojmy súvisiace s určovaním času a o slovnú zásobu vzťahujúcu sa na opis bežných denných činností v rodine (denný režim – *vstávať, raňajkovať, sprchovať sa, telefonovať, robiť, učiť sa, školské aktivity*...). V kontexte sa vyskytujú aj nové gramatické prvky (časovanie sloviess *ísť a písať*).

Časť B je rozšírená o monologický text **Čo robíme ráno?**, v ktorom sa frekventujú už osvojené výrazy. Ako v predchádzajúcich lekciov, i v tejto je potrebné texty žiakom vzorovo prečítať, dať vypočúť CD-nahrávku a precvičovať so žiakmi správnu výslovnosť. K textom je možné tvoriť aj otázky a odpovede.

Časť C: REÁLIE

Časť C obsahuje informatívny text o školskej dochádzke na Slovensku a o organizácii školského dňa, vyučovania. Jeho cieľom je v stručnosti oboznámiť žiakov o priebehu školského dňa v slovenskej škole. Text je určený na čítanie, samostatný preklad a na voľnú reprodukciu.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D má tri bloky. Prvý z nich sa zameriava na **antonymá**. Má dve časti.

Riešenie cvičenia v časti a): *múdry, nový, veľký, sympatický, pekný, nízky, čistotný, lenivý*. V cvičení b) najskôr k vyriešeným adjektívam pridáme vhodné antonymá:

múdry – hlúpy, sprostý, nový – starý, veľký – malý, sympatický – nesympatický, pekný – škaredý, mrzký, nízky – vysoký, čistotný – špinavý, lenivý – usilovný. V ďalšej fáze ide o polootvorené cvičenie, kde sa k východiskovým adjektívam a ich antonymám tvoria spojenia s vhodne vybratými substantívami, napr.: *nízky ↔ vysoký dom, sympatický ↔ nesympatický chlapec, nové ↔ staré mesto, lenivý ↔ usilovný predavač, pekné ↔ škaredé auto, čistotná ↔ špinavá suseda...*

Pri tomto cvičení treba dbať na logické spojenia a správne gramatické tvary adjektív.

Druhý blok sa zameriava na **ortoepické, fonetické javy** slovenského jazyka – správnu *kvantitu hlások* a rešpektovanie *rytmického zákona*. V prípade tohto cvičenia treba dbať na dôslednú výslovnosť žiakov. Rozšíriť ho možno o ďalšie príklady z osvojenej slovnjej zásoby.

Tretí blok má slovotvorný charakter. Časť a) sa zameriava na tvorbu adjektív od substantív pomocou prípon *-ský* alebo *-sky* (podľa pravidiel o rytmickom krátení).

Riešenie úlohy: *učiteľský, lekársky, kuchynský, kamarátsky, pánsky, manažérsky, školský, európsky* (upozorniť na pravopis daného slová vo všeobecnom kontexte, ale: *Európska únia* = vlastné meno, veľké písmeno sa píše na začiatku vlastných mien), *študentský, návrhársky, poštársky, susedský*.

V časti b) treba tvoriť verbá od substantív a vyjadriť, čo robia deti.

Riešenie úlohy: *desiata – desiatovať – deti desiatujú; obed – obedovať – deti obedujú; olovrant – olovrantovať – deti olovrantujú; večera – večerať – deti večerajú*.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Riekanka

Jeden kováč koňa kuje.
Koľko klincov potrebuje?
Povedz mi to ty!
Jeden, dva, tri.

Sprüchlein

*Ein Schmied beschlägt ein Pferd.
Wieviel Nägel braucht er?
Sag du es mir!
Eins, zwei, drei.*

Báseň

Milan Ferko

Báseň bez konca (úryvok)

Sľubuje si večer Jano:

– Áno, áno,
od zajtra budem vstávať zavčas ráno,
rozcvičku robiť denne, nielen občas,
a umývať sa chladnou vodou po pás,
topánky vyčistím aj sestre,
chlieb, mlieko kúpim, na stôl prestriem
a prvý prejdem školskou bránou.

Ale keď príde ráno

a kohút po tretí raz veľí: vzty-y-y-ýk!

Náš milý Jano

vstane až na otcov krik ...

Gedicht

Milan Ferko

Gedicht ohne Ende (Fragment)

Am Abend verspricht Hans sich selbst:

– Ja, ja,

*ab morgen werde ich früh am Morgen aufstehen,
täglich werde ich, und nicht nur manchmal, Morgengymnastik machen,
und mich mit kaltem Wasser bis zur Taille waschen,
auch meiner Schwester werde ich die Schuhe putzen,
ich werde Brot und Milch kaufen gehen, den Tisch decken
und als Erster durch das Schultor schreiten.*

Aber als der neue Morgen kommt

und der Hahn zum dritten Mal befiehlt: au-u-u-uf!

Steht unser lieber Hans

erst auf, als der Vater ihn ruft ...

Časť F: GRAMATIKA

Nové gramatické učivo sa zameriava (v súvislosti s číslovkami 2 - 4) na tvar nominatívu plurálu. Základným princípom je rozlišovanie tvarov substantív mužského rodu životných (tam je tvarová morféma -i) od neživotných substantív mužského rodu a od substantív ženského rodu, kde o koncovke rozhoduje rozdiel medzi tvrdým a mäkkým zakončením tvarotvorného základu (tvrdé zakončenie = tvarová morféma -y, mäkké zakončenie = tvarová morféma -e). Substantíva stredného rodu majú v N pl. tvarovú morfému -á alebo jej alternatívy -a/-ia. Žiakov treba upozorniť v mužskom rode na možnú alternáciu spoluhlások k > c a ch > s (*žiak – žiaci, Čech – Česi*) a na nepravidelné tvorenie plurálu niektorých substantív (*dieťa – deti, človek – ľudia, deň – dni*); precvičiť v cv. 2, 3, 4 a 5. Dôležitý je aj správny pravopis adjektív v nominatíve plurálu -í (po mäkkých aj po tvrdých spoluhláskach!).

Novým gramatickým učivom je aj časovanie činnostných slovies podľa časovacieho vzoru IV. *písať* a časovanie nepravidelného slovesa *ísť* aj v zápore.

Časť G: SLOVNÍK

Časť **G** obsahuje slovnú zásobu vzťahujúcu sa k téme **Pribeh dňa** (kalendár – dni v týždni, fázy dňa, vyjadrenie času a množstva – základné číslovky od 10 po *milión*). Jednotlivé slová sú buď tematicky usporiadané (vlastnosti, dni, škola = činnosti v škole) a/alebo abecedne zoradené. Na záver sú uvedené frázy a slovné spojenia.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: Je ústnym cvičením, ale môže sa využiť aj ako písomné cvičenie. Správne uvedené časy sú: *Je štrnásť hodín, štyridsaťpäť minút. / Je trištvrte na tri; Je osem hodín desať minút. / Je o päť minút štvrt' na deväť; Je jedenásť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na dvanásť; Je dvadsať hodín/osem hodín tridsaťosem minút. / Je o sedem minút trištvrte na deväť; Je sedemnášťpäť hodín, pätnásť minút. / Je štvrt' na šesť.*

Toto cvičenie je možné aktualizovať a rozšíriť o ďalšie príklady.

Cv. 2a: *predavači, predavačka – predavačky, inžinier – inžinieri, inžinierky, fotograf – fotografi, fotografky, lekári, lekárka – lekárky, poštár – poštári, poštárky, študent – študenti, študentka, robotník – robotníci, robotníčky, spolužiaci, spolužiačka – spolužiačky, roľník – roľníci, roľníčky, právnik, právnička – právničky.*

Cv. 2b: Je ústnym cvičením, v ktorom žiaci využívajú substantíva z predchádzajúceho cvičenia a spájajú ich s tvarmi čísloviek 2 – 4, napr. *dvaja, traja, štyria milí predavači, ale dve, tri, štyri milé predavačky, dvaja, traja, štyria mladí inžinieri, dve, tri, štyri mladé inžinierky, dvaja, traja, štyria noví fotografi, dve, tri, štyri nové fotografky, dvaja, traja, štyria dobrí lekári, dve, tri, štyri dobré lekárky, dvaja, traja, štyria veselí poštári, dve, tri, štyri veselé poštárky, dvaja, traja štyria sympatickí študenti, dve, tri, štyri sympatické študentky, dvaja, traja, štyria usilovní robotníci, dve, tri, štyri usilovné robotníčky, dvaja, traja, štyria smutní spolužiaci, dve, tri, štyri smutné spolužiačky, dvaja, traja, štyria leniví roľníci, dve, tri, štyri lenivé roľničky, dvaja, traja, štyria múdri právnici, dve, tri, štyri múdre právničky.*

Cv. 3a: *zborovne, žiačky, stromy, predsiene, knihy, myšlienky, spálne, školy, mačky, kúpeľne, chodby.*

Cv. 3b: *autá, rádiá, priezviská, mená, povolania, slová, polia, tri veľké jablká.*

Cv. 4: *dve, tri, štyri mestá; dvaja, traja, štyria učitelia; dva, tri, štyri televízory; dva, tri, štyri stromy; dve, tri, štyri mačky; dve, tri, štyri úradníčky; dvaja, traja, štyria Nemci; dve, tri, štyri deti; dve, tri, štyri Maďarky; dvaja, traja, štyria študenti; dve, tri, štyri Slovenky; dve, tri, štyri dievčatá; dve, tri, štyri priateľky; dve, tri, štyri ľavy; dva, tri, štyri počítače; dva, tri, štyri slimáky; dve, tri, štyri slečny; dve, tri, štyri jablká; dve, tri, štyri hračky.*

Cv. 5: *veľký, dve pekné kuchyne, dva veľké balkóny, štyri izby, detské izby, malé, dva stoly, počítače, dva nové televízory, dve garáže, tri záhrady, dve autá.*

Cv. 6: *je/rovná sa nula; je/rovná sa desaťtisíc; je/rovná sa dvesto; je/rovná sa desať; je/rovná sa dvadsaťpäť; je/rovná sa päťdesiat; je/rovná sa štyridsaťpäť, je/rovná sa päť.*

Cv. 7: Je koncipované ako samostatné ústne cvičenie. Žiaci v ňom odpovedajú podľa skutočnosti. Učiteľovou úlohou je kontrolovať odpovede a prípadne sprostredkovať nové informácie. V cvičení sa uplatňuje slovná zásoba, ktorá bola uvedená v predchádzajúcich lekciách (podľa princípu špirálovitého opakovania, utvrdzovania a „nabaľovania“ poznatkov).

Cv. 8: Aj ôsme cvičenie je ústnym cvičením s využitím párových dialógov. Žiaci v ňom spontánne predvádzajú, prípadne „simulujú“ dialóg na tému *Ráno doma*. Cvičenie je možné

transformovať do monologickej podoby – ústnej alebo aj písomnej.

Cv. 9: *idete, ide, idete, nejdem, idem, ideme, idú, nejde, nejdú, idú, ideš, nejdem.*

Cv. 10: Znenie textu:

Georg je Angličan. Ale Slovensko má veľmi rád. Páči sa mu Bratislava. Už tri roky tu býva so svojou mamou, so svojím otcom a bratom. Otec aj mama tu pracujú. Sú diplomati. Georg navštevuje medzinárodnú školu. Hovorí už dobre po slovensky aj po nemecky. Rád sa učí nové jazyky. Poobede pozerá slovenské alebo nemecké filmy. Aj knihy už číta po slovensky. V škole nerád odpovedá, cvičí a spieva. Rád kreslí a počíta príklady. Večer hrá s bratom šach, Sudoku a počítačové hry alebo veľmi dlho telefonuje so svojím anglickým kamarátom Tonyom.

Správne odpovede na otázky interview: *Bývam tu už tri roky a Bratislava sa mi veľmi páči. Moji rodičia sú diplomati. Hovorím už celkom dobre po slovensky. V škole sa rád učím cudzie jazyky, kreslím a počítam príklady. V škole nerád odpovedám, cvičím a spievam. Doma rád hrám s bratom šach, Sudoku a počítačové hry alebo rád telefonujem so svojím anglickým kamarátom Tonyom.*

Cv. 11: Cvičenie má dialogickú podobu. Po prečítaní dialógu zo strany učiteľa a žiakov a po vypočutí zvukovej nahrávky úlohou žiakov je spojiť prvú časť vety/súvetia s druhou časťou výpovede. Znenie dialógu:

Ivan: *Peter, Michal, vy ste spolužiaci?*

Peter: *Nie, my nie sme spolužiaci. Ja som šiestak a Michal je už siedmak.*

Ivan: *Ale vy ste vždy spolu. Ráno idete spolu na vyučovanie, poobede idete spolu domov.*

Michal: *Aj učíme sa spolu. Poobede dve hodiny. Ja rád počítam príklady a Peter má rád jazyky.*

Peter: *A potom ideme spolu von. Hráme futbal alebo volejbal.*

Ivan: *Aj zimné športy robíte spolu?*

Michal: *Samozrejme. Veľmi radi hráme hokej a lyžujeme.*

Ivan: *Večer ste už doma?*

Peter: *Ešte aj večer sme spolu. Počúvame nové cédečka alebo sa hráme počítačové hry.*

Ivan: *To je super! Ja nemám takého dobrého kamaráta, škoda!*

Riešenie cvičenia: *A h, B i, C e, D f, E g, F d, G c, H a, I b.*

Zhrnutie 1. – 5. lekcie

Cv. 1: Je zhrnutím gramatických poznatkov predchádzajúcich lekcí o slovesách. Zameriava sa na správne používanie prebratých sloves I. – IV. typu.

Riešenie cvičenia: *sa máš, sa voláte, sa voláte, pláva, hráme, číta, spievajú, odpovedajú, spieva, číta;*

učíme sa, prosím si, hovorím, kreslíte, cvičíš, robíte, robí, tešíme sa, varí;

raňajkuješ, maľujem, telefonuje, sa sprchuje, recitujú, obeduje, pozdravujú;

píšu, píše, nepíšete, nepíšu, píše, nepíšem.

Cv. 2: Je doplňujúcim sumarizujúcim cvičením, zameraným na precvičenie lexikálnych a gramatických javov z predchádzajúcich piatich lekcí.

Riešenie cvičenia: *spolužiačka, Rakúšanka, medzinárodnú, sa volá, po nemecky, vysoký pekný, brata, sestru, osem, roky, brata, hrá, šach, lyžuje, gymnastiku, svoj, malou sestrou, pracovňu, stôl, knižnicu/počítač/pekný balkón/CD-prehrávač, veľkú jedáleň, obedujú, pozerajú, vstávať, nultú, mlieko, šunkou, desiatu, trištvrte, oteckom, telefonuje, sprchuje, raňajkujú, ísť, čítajú, recitujú, spievajú.*

Cv. 3: *vysoký, pekný, veľký, ťažký, zaujímavý, múdry, usilovný, mladý, dobrý.*

Cv. 4: *(vidím) veľký balkón, (s) veľkým balkónom, veľké balkóny, (mám) svetlú spálňu, (so) svetlou spálňou, svetlé spálne, (mám) dobrého lekára, (s) dobrým lekárom, dobrí lekári, (mám) nový počítač, (s) novým počítačom, nové počítače, (vidím) tú záhradu, (s) tou záhradou, tie záhrady, (vidím) hladného žiaka, (s) hladným žiakom, hladní žiaci, (mám) milú sestru, (s) milou sestrou, milé sestry, (mám) pomalé auto, (s) pomalým autom, pomalé autá.*

Uvedené cvičenie možno realizovať aj v písomnej podobe ako školskú alebo domácu úlohu.

Cv. 5: *(s) твоjim súrodencom, tvoji súrodenci; dobrého kamaráta, dobrí kamaráti; moderné auto, (s) moderným autom; zaujímavú hračku, zaujímavé hračky; (s) vysokým stromom, vysoké stromy.*

Cv. 6: Ide o cvičenie na zopakovanie a utvrdenie ustálených prirovnaní. *Riešenie: vlk, usilovný/usilovná, ťava, pomalý, mačka/mačička, múdry ako.*

Cv. 7: Cvičenie má ústny komunikatívny charakter. Žiaci v ňom

reagujú individuálne na dané repliky. Táto úloha je rovnako ako aj niektoré predchádzajúce cvičenia rekapituláciou už nadobudnutých poznatkov. Podľa reakcie žiakov a ich spätnej väzby možno posúdiť stupeň osvojenia si doterajších vedomostí. Je otvoreným cvičením; úlohou učiteľa je sledovať, usmerňovať, prípadne dopĺňať odpovede žiakov. Pri menšom počte žiakov v skupine naň môžu odpovedať všetci žiaci.

Cv. 8a: *mačka, knižnica, obedovať, pracovať, lenivý, športovec, kamarátka, jedáleň.*

Cv. 8b: Je samostatným produktívnym cvičením; možno ho transformovať do písomnej podoby.

Cv 9: Je hravou aktivitou zameranou na precvičovanie základných čísloviek od 1 po 100. Cieľom cvičenia je zábavnou formou upevniť učivo o základných číslovkách. Číselné údaje možno transformovať do písomnej podoby. Žiaci si určia rozpätie čísiel, napr. od 1 – 30, od 10 – 50 a pod. Vyplnia svoju tabuľku a rovnako číselnú tabuľku vyplní zadávajúci hráč. Potom si porovnajú číselné údaje. *Bingo* vyhráva ten žiak, ktorý uhádne v jednom smere tri čísla, aby sa pri tejto aktivite mohlo vystriedať viacero žiakov. Vyhrávajúci žiak je potom ďalším iniciátorom hry. Číselné údaje možno transformovať do slovnej podoby.

6. lekcia: V ŠKOLE

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- lexiku súvisiacu so životom školy a triedy (*školská terminológia, vyučovacie predmety, školské pomôcky, opis triedy a školy, aktivity spojené s osobou učiteľa a žiakov*) a s organizáciou školského roka (*rozvrh hodín*);
- organizáciu školského roka na Slovensku, názvy jednotlivých vyučovacích predmetov, hodnotenie známami na vysvedčení a pod.;
- opísať školské prostredie a činnosti súvisiace so školským životom a vyučovaním a aplikovať ich na aktuálne podmienky (*Naša škola a trieda*);
- v opore o systémové tvary tvoriť nesystémový tvar N pl. mužských substantív životných, zakončených na *-teľ* (v súvislosti so slovom *učiteľ*);
- tvoriť imperatív pravidelných a niektorých nepravidelných slovies (v súvislosti s pokynmi v triede) spolu s potrebnými adverbiami (*hovor nahlas/potichu ...*);

- adjektíva vyjadrujúce farby a ich používanie pri deskripcii predmetov a osôb (tu sa žiaci zoznámia s prvými pomenovaniami ovocia – táto slovná zásoba sa zopakuje a rozšíri v lekcii 8);
- používať predložky viažuce sa s I (výskyt na mieste = kde) a predložky s A (smerovanie = kam) – tým sa zopakuje, rozšíri a spresní lexika súvisiaca s témou orientácie.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A pozostáva zo siedmich krátkych dialógov, v ktorých sa precvičuje nová lexika súvisiaca s témou *Škola* a nové gramatické javy súvisiace s témou *Orientácia*.

Prvý dialóg je zameraný na novú lexiku týkajúcu sa *rozvrhu hodín* v škole a na presné vyjadrovanie časových údajov (*od ... do*). V ňom sa zároveň zopakuje a upevnia číslovky.

Súčasťou prípravy na druhý dialóg je vizualizované učivo o predložkách *pred – za, nad – pod a medzi*, ktoré sa viažu

a) s inštrumentálnom substantív, ak vyjadrujú priestorové statické vzťahy ako odpoveď na otázku **Kde je lampa?** V súlade s vizualizáciou ide o vzťahy: *Lampa je pred stolom, za stolom, nad stolom, pod stolom, medzi stolom a knižnicou/skriňou.*

b) s akuzatívom substantív, ak vyjadrujú priestorové dynamické vzťahy ako súčasť повелу **Daj lampu sem!** (Tým sa zároveň zopakuje tvorenie tvarov I a A sg. substantív – rozšíriť možno o tvary adjektív: *Lampa je pred starým stolom... Daj lampu pod starú posteľ...*).

Druhý obrázok opisujú žiaci správne takto: *Tu/Na obrázku je posteľ, skriňa/knižnica, lampa... Pod posteľou je/leží pes. Pred posteľou je/ stojí stolička. Za/Nad posteľou visí lampa. Medzi posteľou a skriňou/knižnicou sedí mačka. Za skriňou visí obraz.*

V cvičení možno precvičiť a spojenia **tam – tu/sem, dnu – von, vpredu – vzadu, hore – dole** a iné z lekcie 3, napr. *Daj lampu nad posteľ! / Daj lampu tam! Daj mačku pod posteľ! / Daj mačku sem! Daj psa pred knižnicu! / Daj psa von! ...*

Iničiačný druhý dialóg treba vzorovo prečítať a viackrát nechať čítať žiakmi. Potom môžu žiaci substitučne nahrádzať podčiarknuté výrazy výrazmi z tabuľky. **Riešenie:**

*Kde stojí stolička? Stolička stojí pred posteľou. Daj stoličku za stôl!
Kde je obraz? Obraz je za skriňou. Daj obraz nad posteľ!*

*Kde visí lampa? Lampa visí nad posteľou. Daj lampu nad stôl!
Kde sedí mačka? Mačka sedí medzi posteľou a skriňou. Daj mačku
pred dvere!*

Novým gramatickým javom je v tomto dialógu časovanie slovíe V. slovesnej skupiny *visieť, sedieť* (zmena *-ie-* na *-í-*).

V treťom až piatom dialógu sa substitučne precvičuje lexika spojená s farbami a ich odtieňmi a tiež s rôznymi druhmi ovocia. Zároveň sa precvičuje už osvojené gramatické učivo – tvary N, A a I sg., ako aj tvar N pl. substantív aj adjektív a v treťom dialógu aj prívlastňovacie zámená *môj – tvoj, náš – váš*.

Riešenie 3. dialógu: *Akú farbu má tvoj koberec? Môj koberec je fialový. Svetlofialový alebo tmavofialový? Mám svetlo/tmavofialový koberec.*

Akú farbu má vaša tabuľa? Naša tabuľa je zelená. Svetlozelená alebo tmavozelená? Máme svetlo/tmavozelenú tabuľu.

Akú farbu má tvoj stôl? Môj stôl je hnedý. Svetlohnedý alebo tmavohnedý? Mám svetlo/tmavohnedý stôl.

Akú farbu má vaše auto? Naše auto je červené. Svetločervené alebo tmavočervené? Máme svetlo/tmavočervené auto.

...

V štvrtom dialógu údaje v tabuľke treba správne doplniť podľa obrázka. **Riešenie:** *Aké je jablko? Jablko je červené. Aký je strom? Strom je zelený. Aká je taška? Taška je hnedá. Aká je dúha? Dúha je pestrofarebná. Aký je pomaranč? Pomaranč je oranžový. Aká je mačka? Mačka je čierna. Aká je slivka? Slivka je modrá.*

V piatom dialógu sa precvičujú tvary I sg. pri adjektívach vyjadrujúcich farbu (*červenou, zelenou, hnedou, pestrofarebnou, oranžovou, čiernou, modrou*) a N pl. substantív (*jablká, stromy, tašky, dúhy, pomaranče, mačky, slivky*).

Šiesty dialóg okrem precvičovania už osvojených gramatických javov (N pl. substantív a adjektív), prináša aj nové gramatické učivo – tvorenie N pl. substantív a adjektív maskulínium životné na *-tel' (učiteľ – učiteľia)* v spojení s adjektívami v správnom tvare – *usilovní*.

Prípravou na siedmy dialóg je osvojenie si antonymických dvojíc pri adverbách, ktoré bližšie určujú, ako prebiehajú, resp. ako majú prebiehať niektoré činnosti v škole (*potichu – nahlas; ...*). Súčasne si v tomto dialógu žiaci osvojujú tvary imperatívu slovíe, ktoré pomenávajú každodenné činnosti žiakov v škole. **Riešenie:** *Žiaci, píšte rýchlo, maľujte pekne, správajte sa slušne, odpovedajte správne!*

Priebežne s osvojovaním dialogických textov a fráz žiakmi treba vysvetľovať **gramatické javy** a osvojovať ich súbežne implicitne (v texte) aj explicitne, riešením cvičení 3 – 11.

Časť B: TEXTY

Časť B sa začína dialogickým textom, ktorý prebieha medzi učiteľom a žiakmi a medzi žiakmi navzájom. Obsahuje nové gramatické učivo – tvary imperatívu a slovnú zásobu k téme *Škola*. Monologický text ***Naša škola a trieda*** má deskriptívny charakter. Text je rozšírený o nové pojmy z oblasti školskej terminológie (vzťah školy, triedy, zariadenie učebne, rozmiestnenie školského nábytku). Text aj jeho vizualizácia sú zostavené tak, aby žiaci mohli odpovedať na otázky z úlohy pod textom a tiež aktualizovať otázky – ***Čo robia žiaci? / Čo robí žiak vpredu/vzadu/v zelenom...?*** a ***Čo robí pani učiteľka?***

Odpovede je možné ďalej aktualizovať a adaptovať na konkrétne podmienky triedy alebo skupiny a precvičovať formou párových a skupinových rozhovorov s využitím dramatizácie textu (aj ako samostatný žiacky projekt – napr. ako divadelnú scénu zo života triedy). Vhodné je tiež opis triedy rozšíriť o opis triedy a činnosti žiakov i učiteľky podľa obrázka v časti D/I.

Časť C: REÁLIE

Reálie obsahujú dokumentačný materiál – slovenské vysvedčenie s prehľadom vyučovacích predmetov a so slovným hodnotením, ako aj prehľadnú stupnicu známok.

K tejto časti sa viaže aj relevantná lexika v hovorovom štýle (na ňu nadväzuje v časti D/III rovnaká slovná zásoba, patriaca však už do oblasti študentského slangu – tieto časti odporúčame preberať v časovej následnosti a s porovnávaním). Texty v časti C majú informatívny charakter; na ich základe môžu žiaci porovnať školské hodnotenie a podobu vysvedčenia vo svojej krajine, prípadne vypracovať ako samostatnú úlohu projekt *Naše vysvedčenie* s uvedením svojich vyučovacích predmetov v slovenčine.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D má 5 blokov. Blok I je zameraný na precvičovanie a fixovanie lexikálneho učiva. V časti a) musia žiaci správne odpovedať na otázku ***Aké osoby a veci sú na obrázku?*** **Riešenie:** 1. učiteľ, 2. žiak, 3. tabuľa, 4. trojuholník, 5. kružidlo, 6. špongia, 7. krieda, 8. pero, 9. štetec, 10. kniha, 11. zošit, 12. lavica, 13. umývadlo, 14. uterák, 15. obraz, 16. dvere, 17. taška, 18. mydlo. Časť má niekoľko otázok:

Čo robia žiaci vpredu?, Čo robí pani učiteľka? a Čo robia ostatní žiaci? Žiaci musia na dané otázky odpovedať podľa obrázka.

Riešenie: Dve žiačky vpredu odpovedajú. Jedna žiačka vpredu sa hlási, jeden žiak počúva a jeden žiak píše perom. Pani učiteľka sedí za stolom a skúša. Ostatní žiaci sedia, jeden žiak vzadu maľuje štetcom, jeden žiak rysuje kružidlom, traja žiaci čítajú knihu, dvaja žiaci počúvajú, traja žiaci píšu perom, jeden žiak spí...

Blok II. má názov **Ktoré veci pri činnosti potrebujeme.** Má charakter vyraďovacieho cvičenia. **Riešenie:** Keď píšeme, potrebujeme pero, ceruzku, (zošit), kriedu. Keď kreslíme, potrebujeme ceruzku, gumu, pastelky, papier. Keď maľujeme, potrebujeme farbičky, štetec, výkres/papier.

Blok III má oboznámiť žiakov s frekventovanými slovami zo študentského slangu cieľového jazyka, čo žiaci môžu využiť na porovnanie s domácimi slangovými výrazmi a ich motiváciou (z čoho slovo vzniklo, aké asociácie vyvoláva, aké hry s jazykom sa využívajú pri jeho tvorení a pod.). Táto časť má čisto informatívny a sčasti aj zábavný charakter.

Cieľom úlohy z bloku IV je ústnou, prípadne aj písomnou formou opísať zobrazenú situáciu, precvičiť a fixovať osvojenú lexiku. **Riešenie úlohy:** Martin stráca perá, ceruzky, knihy, zošity, gumu, peračník, kružidlo, pravítko, trojuholník, papiera....

V. blok je zameraný na precvičovanie a vhodné použitie adjektív a ich antonym v konkrétnom kontexte. Člení sa na dve časti. V nich sa rozširuje osvojená slovná zásoba o ďalšie vlastnosti, ktoré sa žiaci učia v dvojiciach s protikladným významom. Tentoraz ide skôr o vlastnosti vecí, doteraz sa učili vlastnosti živých bytostí. Žiaci si osvojujú vhodné použitie adjektív v konkrétnom kontexte. Blok sa člení na dve časti – v časti a) treba priradovať k adjektívam vhodné substantíva z ponuky, napr. *čistá chodba, špinavé dvere, široké okná, ...*, v časti b) treba na uvedené spojenia vymýšľať vety. Obe cvičenia majú samostatný a kreatívny charakter. Úlohou učiteľa je dôsledne sledovať správnosť výpovede žiakov a usmerňovať ich.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

V časti E prinášame text obľúbenej básne **Kristy Bendovej Bola raz jedna trieda**. Text slúži na osvieženie prebraného učiva a korešponduje s obsahom lekcie. Báseň sa môžu žiaci naučiť naspamäť; pri interpretácii treba dbať na správnu dikciu.

Voľný preklad:

Krista Bendová

Bola raz jedna trieda

Bola raz jedna trieda,
v tej triede bola krieda.
Tá krieda bola biela
a bolo jej dosť veľa.

No prišiel Miško Muška,
šuch kriedu do vrecúška.
A prišiel Ďurko Hruška,
šup kriedu do vrecúška.

A prišiel Šaňko Šuška,
šuch kriedu do vrecúška.
Vo vreckách bola krieda,
nemala kriedu trieda.

Krista Bendová

Es war einmal eine Klasse

*Es war einmal eine Klasse,
in der Klasse war eine Kreide.
Die Kreide war weiß
und es gab eine ganze Menge davon.*

*Aber dann kam der Miško Muška
und husch mit der Kreide in seine Hosentasche.
Und dann kam der Ďurko Hruška,
schwups mit der Kreide in seine Hosentasche.*

*Und dann kam der Šaňko Šuška,
husch mit der Kreide in seine Hosentasche.
Die Kreide war in den Hosentaschen,
die Klasse hatte keine Kreide mehr.*

Muška = (Demin. von Fliege), *Hruška* = Birne, *Šuška* = Zapfen

Časť F: GRAMATIKA

Gramatické učivo rozširuje poznatky o tvorení tvaru N pl. životných substantív mužského rodu. Substantíva utvorené od sloviess, zakončené na odvodzovaciu príponu *-tel'* (*učiteľ*) tvoria tento tvar nesystémovo (namiesto systémovej koncovky *chlap-i* majú tvarové zakončenie *-ia*). Ďalším gramatickým učivom je časovanie sloviess V. typu podľa vzoru *visieť* a tvorenie imperatívu sloviess už prebratých slovesných typov, ako aj nepravidelné tvorenie imperatívu od sloviess *ísť* a *jesť*. Pri tvorení imperatívu treba žiakom vysvetliť, že sa tvorí od 3. osoby plurálu po odtrhnutí časovacej koncovky *-ú/-u* alebo *-á/-a/-ia*. Takto vznikne tvar 2. osoby sg. V 1. a 2. osobe pl. treba k tomuto tvaru pridať ešte zvyčajné časovacie koncovky *-me* a *-te*. Gramatické učivo možno prebrať formou implicitnou, opierajúc sa o texty, v ktorých sa uvedené gramatické javy vyskytujú, a formou explicitnou, s následným precvičením v cvičeniach (*cvičenia 3, 4, 5, 6 a 11*).

Časť G: SLOVNÍK

Časť G obsahuje slovnú zásobu vzťahujúcu sa k lekcii a tematicky zoradené časti *Adverbiá*, *Farby* a *Škola*, ktorej téma sa ďalej člení na časti nazvané *Činnosti*, *Školské pomôcky* a *Miestnosti*. Nová lexika sa vyskytuje aj v častiach C a D, z nich sa však do globálneho slovníka v závere učebnice nedostanú slovíčka z časti C a slangové výrazy z časti D. Tieto slovíčka totiž nie sú v tejto fáze osvojovania si slovnej zásoby slovenčiny záväzné, iba rozširujúce, slúžia na porozumenie informačného textu a na osvieženie a zábavu.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: *zemepis, matematika, angličtina, biológia.*

Cv. 2: Je individuálnym cvičením, v ktorom žiaci zapisujú svoj rozvrh hodín.

Cv. 3: *dvaja/traja/štyria učitelia, dvaja/traja/štyria žiaci, dvaja/traja/štyria riaditelia, dvaja/traja/štyria študenti, dvaja/traja/štyria priatelia, dva/tri/štyri peračníky, dva/tri/štyri zošity, dva/tri/štyri výkresy, dva/tri/štyri trojuholníky, dva/tri/štyri uteráky, dva/tri/štyri štetce, dve/tri/štyri lavice, dve/tri/štyri tašky, dve/tri/štyri knihy, dve/tri/štyri ceruzy, dve/tri/štyri žiačky, dve/tri/štyri farby, dve/tri/štyri perá, dve/tri/štyri mydlá, dve/tri/štyri vysvedčenia, dve/tri/štyri okná, dve/tri/štyri umývadlá.*

Cv. 4a: *naša, veľká, moderná; svetlé triedy, pekné lavice, veľké*

okná; lampy; chodby, široké; prestávku, učitelia, žiaci; desiatu; niektorí, matematiku, slovenský; jazyky; angličtinu, nemčinu, španielčinu; knihy, perá, štetce, kružidlá, výkresy.

Cv. 4b: *visí, visia, (sa) musia, musíme, musíš, sedia, sedíš, sedím.*

Cv. 5: *štetec, kružidlo, pero, lavica, kniha.*
Riešenie tajničky: ŠKOLA.

Cv. 6: *praj, maj, rozumej, bývaj, d'akuj, zvoň, pracuj, plávaj, lyžuj, obeduj, peč, pozeraj, pestuj, večeraj, obeduj, hraj, vstávaj, pozdravuj, počúvaj, čítaj, piš, spievaj, počítaj, odpovedaj, recituj, maľuj, sprchuj sa, pros, hovor, lež, sed', stoj, teš sa, var, rob, cvič, hlás sa, chod', otvor, jedz, chod', pod'.*

Cv. 7: *Deti, vstávajúte o pol siedmej! Sprchujte sa! Raňajkujte chlieb s maslom a syrom! Do školy chod'te o pol ôsmej! Ponáhľajte sa! V škole sed'te ticho! Hláste sa! Odpovedajte na otázky! V škole nevyrušujte a nehrajte sa! Cez prestávku sa prechádzajte a jedzte desiatu! Obedujte slušne v školskej jedálni! Po obede píš'te doma diktát! Potom sa uč'te a hrajte s počítačom! Čakajte pekne na mamu a otca! Večerajte o pol siedmej!*

Cv. 8: Cvičenie je zamerané na ústnu komunikáciu – opis dvoch obrázkov, v ktorých ide o precvičovanie už osvojenej lexiky a gramatického učiva o predložkách.
Možné riešenie – opis obrázka č. 1: *To/Na obrázku je lavica. Pred ňou (vľavo) stojí stolička. Nad lavicou visí lampa. Za lavicou je/sa nachádza tabuľa. Pred tabuľou stojí žiak a odpovedá. Pod lavicou sú/sa nachádzajú/ležia knihy. Pod stoličkou leží/je školská taška, pero, kružidlo a guma.*
Možné riešenie – opis obrázka č. 2: *To je môj/náš/jeden dom. Za domom (vľavo) je (psia) búda. Pred búdou sedí pes. Pes sa volá (Rexo/Punto...).. Pes sedí pred búdou. Pred domom stojí vysoký strom. Na ceste stojí/je fialové (staré) auto. Pod autom leží montér/otec... Cvičenie možno transformovať do písomnej podoby. Ďalšou možnou rozširujúcou aktivitou je kreslenie obrázka podľa pokynov učiteľa – ako typ cvičenia kombinujúceho lingvistické aktivity s výtvarnými. Takýto druh aktivity pôsobí zábavne, osviežujúco a podporuje aj výtvarné cítenie žiakov a interdisciplinárne väzby vo vyučovaní cudzích jazykov.*

Cv. 9a: Tvorivé cvičenie na využitie osvojenej slovnej zásoby na tému *Orientácia v priestore*. Možné riešenie: *To je izba/pracovňa. Mačka je/leží/spí dnu/vpravo/hore. Lampa stojí za gaučom.*

Obraz leží dole/pred gaučom. Stôl je v prostriedku/v strede. Stolička je pred stolom. Pravítko je hore. Perá sú pred pravítkom. Jedno pero je za pravítkom. Knihy ležia pod stolom. Televízor je v strede. Kvet je vľavo. Kvet je červený. ...

K tomuto cvičeniu je možné vrátiť sa po siedmej lekcii a jeho riešenie obmeniť s využitím tvarov lokálu, napr. *Mačka leží na gauči. Obraz leží na zemi. Televízor je na stole. Pravítko a perá sú na stoličke.*

Cv. 9b: Možné riešenie úlohy: *Dajte knihy hore/na stôl, mačku dole/von, lampu vľavo/za stôl, perá a pravítko hore/na stôl, obraz hore vľavo!*

Cv. 10a: *maľujú, rysujú, píšu/kreslia, zotierajú (tabuľu), gumujú.*

Cv. 10b: *spievajú, cvičia, počítajú, kreslia a maľujú, hovoria a píšu po anglicky.*

Cv. 10c: Treba precvičiť obidve alternácie podľa príkladu: *Lampa má oranžovú farbu. / Lampa je oranžová. Dalšie riešenia: Strom má zelenú farbu. / Strom je zelený. Slivka má modrú farbu. / Slivka je modrá. Taška má hnedú farbu. / Taška je hnedá. Mačka má čiernu farbu. / Mačka je čierna. Dom má hnedú/žltú farbu. / Dom je hnedý/žltý.*

Cv. 11: Celé 11. cvičenie má individuálny tvorivý charakter. Žiaci v ňom samostatne opisujú svoju školu a triedu i to, čo majú vo svojej školskej taške a na lavici. Cvičenie možno podľa potreby upraviť do písomnej podoby.

Cv. 12: *knihy, zošity, gummy, ceruzy, pastelky, kružidlá, kriedy, pravítko, peračníky, štetce, farby, perá.*

Cv. 13: Kompletné znenie dialógu:

Reportér: *Ivan, ty si šiestak?*

Ivan: *Nie, som siedmak.*

Reportér: *Kde je tvoja trieda?*

Ivan: *Hore vzadu, medzi zborovňou a kabinetom.*

Reportér: *Aký vyučovací predmet máš rád?*

Ivan: *Rád mám cudzie jazyky a telocvik, nemám rád matematiku a fyziku.*

Reportér: *Máš dobré vysvedčenie?*

Ivan: *Dosť dobré, iba tri dvojky.*

Reportér: *Čím chceš byť?*

Ivan: *Ja? Asi informatikom, ale ešte mám čas.*

Cv. 14: Text na počúvanie (CD-nahrávka):

Naša trieda je veľká a čistá. Vpredu sa nachádza zelená tabuľa s bielou kriedou a so špongiou. Učiteľský stôl stojí vpredu vľavo. V strede sú žiacke lavice. Žiaci sedia a modelujú alebo maľujú. Dvaja žiaci stoja vpredu a odpovedajú. Jeden žiak píše na tabuľu. Pani učiteľka stojí pri okne vľavo a skúša. Vpravo je umývadlo a dvere.

Riešenie úlohy: *Trieda nie je čistá, ale špinavá. Tabuľa nie je vpredu, ale vzadu, nie je zelená, ale čierna. Nie je vpredu, ale vzadu v strede. Krieda nie je biela, ale červená. Učiteľský stôl stojí vzadu vľavo. Žiaci nesedia, nemodelujú a nemaľujú, ale stoja. Dvaja žiaci nestoja vpredu a neodpovedajú. Žiak nepíše na tabuľu. Pani učiteľka nestojí pri okne a neskúša, ale stojí v strede. Umývadlo a dvere nie sú vpravo, ale vľavo.*

7. lekcia: V MESTE

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- radové číslovky (princíp ich tvorenia: pri číslovkách od *päť* po *desať* ich tvoríme od základných čísloviek predĺžením koreňa (a > ia, o > ô) a pridaním slovotvornej prípony *-tý/-ty*, alebo *-my* (*siedmy*, *ôsmy*), pri číslovkách 11 – 19 príponou *-násty*, pri číslovkách 20, 30, 40 príponou *-dsiaty*, od 50 vyššie príponou *-desiaty*. Táto lexika sa využíva v kontexte určovania presného času (*je pol ôsmej...*) a v kontexte určovania dátumu (*je ôsmy august roku dvetisícosem...*);
- poznať kalendár (dni v týždni, mesiace v kontextovom spojení s predložkou v a lokálom substantíva: *v januári*) a vedieť vyjadriť čas pomocou prísloviak času;
- ďalšiu slovnú zásobu súvisiacu s témou *Orientácia*, tentoraz spojenú s príslovkami miesta vyjadrujúcimi smer ako odpoveď na otázky ***Kam/Kde ideš?*** a ***Ako sa dostanem na poštu/na univerzitu...?*** S touto témou súvisí aj ďalšia lexika – názvy budov a terminológia spätá s dopravnou situáciou (*informačné dopravné značky, dopravné prostriedky, opis mestskej ulice*). Gramaticky s touto témou súvisí tvorenie tvaru lokálu substantív, adjektív a adjektíválií v spojení s predložkami vyjadrujúcimi význam výskytu na istom mieste, napr. *byť na diskotéke*, v protiklade s väzbou s akuzatívom pri vyjadrovaní dynamického významu smerovania, napr. *ísť na diskotéku*;
- používať už osvojené názvy miest a štátov v kontexte odpovede na otázku ***Kde bývaš?***
- nakupovať, orientovať sa v obchode, pomenovať obchody a ich tovar;

- variť typické slovenské jedlo – bryndzové halušky;
- časovať slovesá VI. a VII. typu – vzory *ležať*, *zabudnúť* a tvoriť imperatív aj od tohto typu sloviess.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A pozostáva zo šiestich krátkych dialógov, v ktorých sa precvičujú nové lexikálne poznatky a gramatické javy.

Prvý dialóg sa tematicky vracia k predchádzajúcej lekcii (*rozvrh hodín*) a jeho cieľom je osvojenie si a precvičovanie radových čísloviek, ako aj používanie názvov dní v týždni v spojení s akuzatívom (*Kedy? – v pondelok...*). Nová lexika na osvojenie sú aj príslovky času (zatiaľ bez kontextového využitia vzhľadom na nemožnosť vyjadriť budúce a minulé deje) a názvy mesiacov v kontexte odpovede na otázku *V ktorom mesiaci?* Špeciálne treba žiakov upozorniť na pravopis radových čísloviek (každú časť zloženej číslovky, ktorú samostatne ohýbame, zapisujeme ako samostatné slovo) a tento pravopisný jav následne precvičiť v písomnej aj v ústnej podobe ako odpovede na otázku *V ktorom roku?*

Druhý dialóg je zameraný na precvičovanie vyjadrovania času a príslovkového určenia miesta pomocou predložky *v* a substantíva v tvare lokálu (*v meste...*).

Tretí dialóg je fixovaním novej lexiky – prísloviak pomenúvajúcich smer, ktoré slúžia ako odpoveď na otázku **Kam/Kde ideš?** Pomôckou je grafické znázornenie priestoru. Ako príklad hravej aktivity pri osvojovaní tohto učiva možno uviesť loptu, ktorú žiaci hádžu do priestoru a následne pomenúvajú jej polohu: *lopta letí dopredu, dozadu, nahor, nadol, rovno, doprava, doľava...* Po dôkladnom osvojení sa táto lexika v dialógu rozšíri o zdvorilostné frázy a spojenia.

Novú slovnú zásobu je vhodné porovnať so statickými príslovkami miesta, ktoré sa preberali v lekcii 3 (*hore – dole, vľavo – vpravo, vpredu – vzadu...*). Vhodné sú na to spojenia typu: *lopta letí nahor – lopta je hore.*

Štvrtý dialóg je istou sumarizáciou prebratého gramatického (tvar akuzatívu, imperatív) aj lexikálneho učiva (farby, pomenovania budov, číslovky, príslovky). **Riešenie:**

Prosím vás, ako sa dostanem na univerzitu? – Chodte tri zastávky električkou. Univerzitu nájdete vľavo. – Je to veľká budova? – Áno, je to dosť veľká sivá budova. ...

Piaty dialóg je zameraný na tvary lokálu, ktoré sa precvičujú na dávnejšie osvojenej slovnej zásobe (názvy miest a štátov). Ide o odpovede na otázku *Kde bývaš?* Špeciálne treba upozorniť na nesystémovú koncovku *-u* pri substantívach mužského rodu s tvarotvorným základom končiacim na spoluhlásky *k, g*, prípadne *ch* v *Rakúsku* a pri substantívach stredného rodu zakončených na samohlásku (v *Tokuu*).

Šiesty dialóg sa substitučnou formou vracia k predchádzajúcim poznatkom, pričom sa sústreďuje na spájateľnosť slovies *ísť* (smer = *Kam/Kde ideš?*) a *byť* (výskyt = *Kde si?*) s príslušnými predložkovými pádmi. **Riešenie:**

Haló, Lucka! Kde si? – Ahoj, mami! Ešte som doma, ale idem na módnú prehliadku. A ty? – Som ešte na koncerte. O hodinu prídem domov. ...

Časť B: TEXTY

Časť B obsahuje 3 súvislé texty; prvý text má dialogický charakter, druhý text je kombinovaný monologicko-dialogický a tretí text je monologicko-deskriptívny. Medzi nimi jestvuje vzájomná obsahová prepojenosť. V prvom texte ide o jednoduchý dialóg medzi známym aktérom učebnice – Evkiným kamarátom Michalom/Miškom (dialóg z lekcie 2) a jeho matkou. Text obsahuje novú aj starú lexiku súvisiacu s nakupovaním. Po gramatickej stránke sa v ňom precvičuje imperatív, číslovky a prepozície s lokálom a s inštrumentálom.

Druhý text sa začína informatívne – situovaním a opisom obchodu s potravinami a opisom dopravnej situácie. Pokračuje rozhovorom medzi predavačkou a kupujúcim chlapcom. Text má praktický charakter; jeho cieľom je vedieť prakticky komunikovať v obchode a adekvátne reagovať (klásť otázky, odpovedať, používať zdvorilostné frázy...) a správne používať príslovky miesta. Po gramatickej stránke je text bohatý na tvary N pl.

Monologický text **V meste** má informatívno-opisný charakter. Je doplnený o otázky viažuce sa bezprostredne na text a logicky navzájom nadväzujúce.

Ako gramaticky nový jav sa v textoch objavuje tvar lokálu singuláru, ktorého tvorenie treba žiakom vysvetliť (časť F: Gramatika) a následne precvičiť v cv. 5 a 6.

Ďalšia nová slovná zásoba je prezentovaná vizuálne. Ide a) o informačné dopravné značky (pomenovania tu obsiahnuté využijeme v ďalších lekciami pri opisoch miest/obcí a pri vyjadrovaní orientácie) a b) o kresby dopravných prostriedkov – žiaci vyjadrujú druh pohybu, teda ktoré z nich plávajú, idú alebo letia. Zároveň si precvičujú N pl.

Riešenie:

Ktoré dopravné prostriedky plávajú? Plávajú lode a člny.

Ktoré dopravné prostriedky idú? Idú osobné autá, nákladné autá, autobusy, vlaky, električky, motorky, bicykle, kolobežky, metrá a trolejbusy.

Ktoré dopravné prostriedky letia? Letia lietadlá a rakety.

Žiakov treba upozorniť, že v slovenčine sa prísne nerozlišuje medzi *ísť* a *cestovať* (nemecké *gehen* a *fahren*), teda môžeme synonymne použiť *ísť/cestovať* *lodou*, *metrom*, *vlakom*. Kvôli interferencii je tiež dôležité žiakom vysvetliť, že v slovenčine pri vyjadrení prostriedku/nástroja, ktorým sa realizuje dej, nepoužívame predložku *s*, ale bezpredložkový inštrumentál (*idem autom*, *píšem perom*).

Časť C: REÁLIE

Časť C prináša recept na typické slovenské jedlo – *bryndzové halušky*. Cieľom textu je osviežiť preberané učivo a zároveň priniesť novú informáciu o Slovensku, tentoraz z oblasti slovenskej gastronómie. Text možno nechať viackrát vzorovo čítať žiakmi, odpovedať na otázky, ktoré sformuluje učiteľ, alebo len jednoducho diskutovať (v národnom jazyku učiacich sa) o národných jedlách a ich príprave. Podľa uvedeného receptu môžu žiaci sami pripraviť bryndzové halušky, prípadne ich môžu uvariť spolu s učiteľom, pokiaľ má škola na to vhodné priestory. Na doplnenie je možné premietnuť aj obľúbenú rozprávku o dvoch slovenských valachoch – Matkovi a Kubkovi.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D sa člení na 4 bloky. Blok I je zameraný na precvičovanie a fixovanie lexikálneho (tematika *mesta a orientácie v ňom*) i slovtvorného učiva (*tvorenie názvov ulíc od podstatných mien označujúcich kvety, ktorého princíp obsahuje blok II.*). Text má podobu krátkeho dialógu, ktorý môžu žiaci ďalej modifikovať na základe obrázka. V tomto duchu je zadaná i úloha. Žiaci v nej majú informovať cudzinca, kde možno v meste nájsť rôzne obchody, inštitúcie, budovy. Úlohu možno ďalej aktualizovať (opísať orientáciu vo vlastnom meste/obci). Na oživenie sa dá využiť známa hra *Monopoly*.

Blok II je zameraný na **tvorenie nových slov** od podstatných mien pomocou slovtvorných prípon (*cesta – cestovať*). V prvom prípade ide o tvorbu nových činnostných slovies. **Riešenie:** *cestovať*, *obchodovať*, *člnkovať*, *šoférovať*, *modelovať*, *bicyklovať*, *telefonovať*.

V druhom prípade ide o tvorenie vzťahových prídavných mien pomocou prípony *-ový* od podstatných mien pomenúvajúcich kvety.

Riešenie: *tulipánový, margarétový, nezábudkový, gerberový, orgovánový, ružový, karafiátový*. Tieto odvodené adjektíva sa využívajú na pomenovanie ulíc v pripojenej kresbe mesta.

Blok III sa skladá z 3 malých cvičení. Prvé z nich sa opäť zameriava na pomenovania vlastností v antonymických dvojiciach. Úlohou žiakov je vymýšľať na ne vhodné spojenia, využívajúc pritom osvojenú lexiku, napr. *čerstvý – starý chlieb, jednoduchý – zložitý účes, ľavá – pravá strana*. Druhé cvičenie obsahuje **SMS-správu**.

Riešenie: *Chodci prechádzajú cez priechod na zelenú*. Tretie cvičenie je **vyradovačka**. **Riešenie:** *chodci* (majú chodiť po chodníku), *lode, semafore, mačky, vtáky; bicyklisti* (majú chodiť po ceste), *stromy, ovce, električky*.

Blok IV má hravý charakter – obsahuje známu **hru Letí, letí** (*Alles was Flügel hat, fliegt – ein Flugzeug fliegt*). Z hry vypadáva ten hráč, ktorý zodvihne ruky pri slovách *lod', pes, dieťa, strom, dom, maslo, chlieb, taška, žiak, vlak, električka*. Okrem zábavnej aktivity cvičenie spĺňa aj funkciu lexikálneho typu cvičenia. Možno ho rozšíriť o ďalšie osvojené výrazy.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Okienko do kultúry obsahuje 3 rôzne texty.

Prvý text je **hra Oli, Oli, Janko**, ktorej cieľom je zabaviť žiakov, ale zároveň rozšíriť poznatky o tvaroch imperatívu. Návod hry (na princípe napodobňovania) má učiteľ žiakom vysvetliť v ich rodnom jazyku.

Hra Oli, Oli, Janko

Oli, Oli, Janko,
kľakni na kolienko*.
Umývaj sa, utieraj sa,
podopri si bôčky*,
chyt' sa za vrkôčky*
a vyber si koho chceš,
koho najviac miluješ.

Spiel Oli, Oli, Hänschen

Oli, Oli, Hänschen,
knie dich auf dein Knie*.
Wasch dich, trockne dich,
gib deine Hände an die Hüfte*,
halte deine Zöpfe*,
und wähle den aus,
den du am meistens liebst.

(Anmerkung: * Im Slowakischen Deminutiva)

Druhý text je textom **ľudovej piesne**, v ktorej sa spieva o dňoch v týždni a o rôznych aktivitách spojených s jednotlivými dňami. Slúži na osvieženie preberaného učiva, ale i na precvičovanie spojenia názvu dňa s predložkou *v* (= tvar A sg).

Pesnička

V pondelok doma nebudem,
v utorok na jarmok pôjdem.
A v stredu z jarmoku,
vo štvrtok s chlapcami do šenku.
A v piatok, Anička moja,
ty budeš ženička moja.
V sobotu rúčku dáš,
v nedeľu pôjdeme na sobáš.

Lied

*Am Montag werde ich nicht zu Hause sein,
am Dienstag werde ich auf den Markt gehen,
und am Mittwoch vom Markt,
am Donnerstag mit den Burschen in die Schenke.
Und am Freitag, mein Annerl,
wirst du meine liebe Frau.
Am Samstag gibst du mir dein Händchen,
am Sonntag werden wir zur Hochzeit gehen.*

Tretí text je **báseň O Janíkovi**, ktorú uvádzame ako mnemotechnickú pomôcku na zvládnutie tvarov L sg (tvrdé a mäkké zakončenie substantív a s tým spojený rozdiel koncoviek *-e/-i*). Básnička tvorí súčasť slovenskej ľudovej slovesnosti a tradovala sa z pokolenia na pokolenie ústnym podaním. Bola určená najmä ako riekanka pre malé deti.

O Janíkovi

Lezie pavúk po papuči,
kým sa Janík nerozpučí.
Lezie pavúk po stene,
kým sa Janík zasmaje.

Über Hänschen

*Die Spinne krabbelt auf einem Pantoffel/Patschen herum,
bis Hänschen sich ärgert.
Die Spinne krabbelt auf der Wand,
bis Hänschen anfängt zu lachen.*

Časť F: GRAMATIKA

Gramatické učivo rozširuje poznatky o ohýbaní substantív, adjektív a adjektíválií o tvar lokálu singuláru. Rozlišovať treba medzi životnými substantívami mužského rodu (koncovka *-ovi*) a medzi ostatnými skupinami substantív, kde o tvarotvornej prípone rozhoduje tvrdé a mäkké zakončenie tvarotvorného základu (*o žen-e – o ulic-i; o dube – o stroji; o mest-e (= v N sg na -o) – o srdc-i (= v N sg. na -e/-ie)*). Po osvojení si skloňovania podstatných mien v L sg. možno prejsť k prepozíciám viažucim sa s lokálom, ktoré uvádzame jednak v gramatickej časti lekcie, ale i v textových častiach. Precvičiť sa dajú v cv. 3, 5 a 6.

V časti **F** sa ďalej uvádza časovanie sloviess VI. a VII. typu podľa vzorov *ležať, zabudnúť* a rozširuje sa učivo o tvorenie imperatívu od týchto sloviess. Pri sloviess VII. typu treba upozorniť na to, že kvôli spoluhláskovej skupine, ktorá ostane v tvare 3. osoby plurálu po odtrhnutí tvarotvornej prípony, musíme v tvare imperatívu pridať príponu *-i* (*zabudn-i, sp-i*). Gramatické učivo o sloviess odporúčame preberať súbežne s osvojovaním si jednotlivých textov lekcie a neskôr precvičiť explicitnou formou na cvičeniach 8 a 9.

Časť G: SLOVNÍK

Slovná zásoba lekcie sa zameriava na lexiku súvisiacu s témou *V meste* a s podtémou *Nakupovanie*. Tematicky sú zoradené pomenovania obchodov, dopravných prostriedkov, smerové adverbiá a ďalšie pomenovania potravín. Povinnú slovnú zásobu však treba rozšíriť o *frázy a slovné spojenia* a o radové číslovky, názvy mesiacov a dní v týždni, ktoré sú uvedené v časti A. Doplňujúca slovná zásoba sú slovička v časti C (preto sa táto slovná zásoba neuvádza ani v globálnom slovníku na konci učebnice).

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1a: *osobné autá, taxíky, nákladné autá, autobusy; chodci; šofér; zelenú; cestujúci; výklad; kaderníctve; potravinách/ supermarket; kvetinárstve.*

Cv. 1b: Je otvoreným kreatívnym cvičením, v ktorom žiaci opisujú obrázok. Cvičenie možno realizovať aj ako ústne cvičenie, pričom učiteľ zohráva najmä úlohu poradcu.

Cv. 2: Aj toto cvičenie je samostatným ústnym cvičením. Úlohou žiakov je čo možno najvýstižnejšie opísať obrázok s využitím

všetkých dosiaľ dostupných lexikálnych a gramatických poznatkov.

Cv. 3: Cvičenie je zamerané na novú slovnú zásobu (obchody, inštitúcie a zariadenia), zároveň sa v ňom precvičuje tvorenie tvarov A a L sg. v súvislosti s rozlišovaním miesta a smeru.

Riešenie: *lekárni, zastávku autobusu, železničnú stanicu, kine, hotel, banke, kvetinárstve, potravinách/supermarkete, obchode s ovocím a zeleninou/supermarkete.*

Cv. 4: Ústne cvičenie zamerané na aktívnu komunikáciu vychádzajúcu z faktov a žiakovej osobnej situácie a skúsenosti. Úlohou učiteľa je kontrolovať a usmerňovať žiakovu výpoveď.

Cv. 5: Je doplňovacím gramatickým cvičením na precvičenie predložkových väzieb s A a L sg. **Riešenie:** *idem na univerzitu, na koncert, na večeru, na parkovisko, na návštevu; idem po triede, po námestí, po záhrade, po parku, po byte; som v škole, v kine, v banke, v kuchyni, v Paríži; som na koncerte, na ulici, na vyučovaní, na lodi, na obede.*

Cv. 6: Náročné cvičenie na gramatické javy – časovanie slovies a tvorenie tvarov A, L a I sg. substantív aj adjektív/adjektíválií. V tvare L ide aj o správne používanie predložky *v/vo*. **Riešenie:** *...stretnú svojho priateľa, svoju priateľku, našu mamu, moju pani učiteľku, nášho suseda, pána doktora; ...zabudne na svoju knihu, na svoju tašku, na svoj zošit, na svoje pero, na svojho kamaráta, na svoju priateľku; ...ponúkne ...dobrou kávou, sladkým čajom, svojím koláčom, dobrou večerou; ...leží na mojom stole, na svetlej podlahe, na tvojom gauči, na žiackej lavici; ...ležíš vo svojej posteli, v mojej izbe, v peknej záhrade; ...spia vo svojej izbe, vo veľkej spálni; ...bežia po novom chodníku, po širokej ceste, po mokrej ulici.*

Cv. 7: V cvičení ide o upevnenie novej lexiky – pomenovanie kvetov a zároveň o zopakovanie pomenovaní farieb. **Riešenie:** *Tulipán je žltý. Nezábudka je modrá. Ruža je ružová. Karafiát je červený. Margaréta je biela. Orgován je fialový. Gerbera je oranžová.*

Žiaci majú možnosť rozšíriť toto cvičenie o ďalšie informácie týkajúce sa názvov kvetov a ich farieb. V prípade ich záujmu učiteľ môže rozšíriť lexiku o ďalšie pomenovania kvetov a rastlín.

Cv. 8: Zamerané je na tvary imperatívu nových typov slovies. **Riešenie:** *ponúkni, ponúknite, stretni, stretnite, zabudni, zabudnite, vezmi, vezmite, kresli, kreslite, dostaň, dostaňte, bi, bite.*

Cv. 9a: *Vstávaj.... ! Sprchuj sa! Raňajkuj..., pi... ! ... chod'...! Ponáhľaj sa! ... sed'...! Odpovedaj... hlás sa! ... sa nikdy nehraj! ... jedz ... pi ... ! Obeduj... ! Zjedz... ! ... pís... ! ... chod'... ! Hraj... ! ... si vezmi... nakúp... ! ... sa uč a čakaj... ! Večerať... ! ... spi!*

Cv. 9 b: *Vstávajte.... ! Sprchujte sa! Raňajkujte..., pite... ! ... chod'...! Ponáhľajte sa! ... sed'...! Odpovedajte... hláste sa! ... sa nikdy nehrajte! ... jedzte ... pite ... ! Obedujte... ! Zjedzte... ! ... píš'... ! ... chod'... ! Hrajte... ! ... si vezmite... nakúpte... ! ... sa učte a čakajte...! Večerať... ! ... spite!*

Žiakov treba upozorniť na to, že na konci rozkazovacích viet treba písať výkričník.

Cv. 10: Precvičujeme znalosť pomenovaní vlastností v antonymických dvojiciach (v súlade s ich osvojovaním), tvorenie záporu od sloviac a súčasne v súlade s logikou následnosti replík dialógu v poradí otázka – odpoveď aj privlastňovacie zámena.

V tejto súvislosti treba upozorniť na možný rozdiel zámena pri vykaní, keď následne v odpovedi privlastňujem seba ako jednej osobe, nie nám ako množine osôb. **Riešenie:**

a) *Naša/Moja ulica nie je široká, je úzka. Nie som hladný, som sýty. Moja učiteľka nie je pokojná, je nervózna. Naše/Moje auto nie je pomalé, je rýchle. Naša trieda nie je špinavá, je čistá. Ten chodník nie je suchý, je mokrý. Náš/Môj sused nie je usilovný, je lenivý. Nie som starý, som mladý.*

b) *Nie, nemám rada teplé mlieko, mám rada studené mlieko. Nie, nečítam(e) nudnú knihu, čítam(e) zaujímavú knihu. Nie, nepíšeme dlhé diktáty, píšeme krátke diktáty. Nie, nemaľujem staré mesto, maľujem nové mesto. Nie, nehovorím(e) o tom smutnom filme, hovorím(e) o veselom filme. Nie, nepracujem(e) vo veľkom obchode, pracujem(e) v malom obchode. Nie, nemá chudého otca, má tučného otca. Nie, nesedím so škaredou spolužiačkou, sedím s peknou spolužiačkou.*

Cv. 11 a: Text na počúvanie a doplnenie informácií. Úlohou žiakov je vypočuť si dvakrát text/nahrávku a správne očíslovať uvedené obrázky. Znenie a správne poradie textu:

(1) *Prvú hodinu majú žiaci matematiku – sedia v lavici, počítajú príklady a rysujú kružidlom.* (2) *Druhú hodinu majú výtvarnú výchovu – kreslia svoju školu.* (3) *Tretiu hodinu majú hudobnú výchovu – učiteľka hrá na klavíri a žiaci spievajú.* (4) *Zvoní – žiaci bežia von na veľkú prestávku.* (5) *Dievčatá sa vonku hrajú hru Oli-Oli-Janko.* (6) *Chlapci hrajú futbal.* (7) *Štvrtú hodinu majú dejepis – pani učiteľka diktuje a žiaci píšu test.* (8) *Potom obedujú v školskej jedálni.* (9) *Po obede majú ešte etickú výchovu – učiteľ*

skúša, žiaci sa hlásia a odpovedajú. (11) Po vyučovaní idú žiaci s taškou domov.

Cv. 11 b: 1. hodina: matematika, 2. hodina: výtvarná výchova, 3. hodina: hudobná výchova, 5. hodina: dejepis, 6. hodina: etická výchova 6. hodina: (ostane prázdne políčko).

Cv. 12: Žiakom treba dať vypočúť dvakrát nahrávku, prípadne text vzorovo dvakrát prečítať. Súbežne s počúvaním textu žiaci vpisujú do uvedenej kolónky správne skratky. Znenie textu:

Ivan rád nakupuje v papiernictve. Dnes kupuje zošity, pastelky, perá, ceruzky a gumu pre svojho brata.

Júlia rada nakupuje v drogérii. Dnes kupuje krémy a šampón pre svoju sestru.

Otec rád nakupuje v supermarkete. Dnes kupuje chlieb, mlieko, maslo a džús pre svoju rodinu.

Mama rada nakupuje v kvetinárstve. Dnes kupuje pekné kvety – tulipány a nezábudky – pre starú mamu.

Riešenie úlohy:

KTO rád/rada nakupuje: v papiernictve I, v drogérii J, v supermarkete O, v kvetinárstve M;

KTO dnes nakupuje: chlieb O, zošity I, kvety M, krémy J;

KTO kupuje: pre starú mamu M, pre brata I, pre rodinu O, pre sestru J.

8. lekcia: NA DEDINE

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- lexiku súvisiacu so životom na dedine – pomenovať na Slovensku pestované ovocie, zeleninu, bežné aktivity spojené s ich pestovaním a životom na dedinskej chalupe, názvy ročných období, pomenovať priebeh počasia v jednotlivých ročných obdobiach, poznať niektoré frazeologizmy a pranostiky súvisiace s kalendárnym cyklom;
- pomenovať základné geometrické tvary;
- vedieť opísať dedinský dom (chalupu) a jeho zariadenie;
- prezentovať hlavné mesto Slovenska – Bratislavu;
- obyčaje, zvyky, tradície, piesne spojené s najdôležitejšími sviatkami roka (*Vianoce, Veľká noc*);
- tvoriť a spájať ďalšie *adjektíva* (príponami *-ový, -ný/-ny*) a ďalšie *adverbiá* príponou *-o*;
- tvoriť datív singuláru substantív, adjektív a adjektíválií;
- používať všetky privlastňovacie zámená, vrátane privlastňovacieho zvrätneho zámena *svoj* (rozšírenie učiva).

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A sa skladá z piatich krátkych dialógov. Dialógy 1 – 4 postupne tematicky na seba nadväzujú. Najskôr sa žiaci učia vyjadrovať substitučne aktivity v jednotlivých ročných obdobiach (tu ich treba upozorniť na odlišnosť predložiek: v lete – na jar), potom sa učia vyjadrovať priebeh počasia v jednotlivých ročných obdobiach a prepájať to s vlastnými aktivitami (súčasne sa precvičujú slovesné tvary).

Štvrtý dialóg rozširuje lexiku o názvy ovocia a zeleniny, možno ho využiť na formulovanie ďalších voľných dialógov s touto tematikou (napr. rolové hry – *Aké ovocie máš rád? Aké ovocie nemáš rád? Akú farbu/aký tvar má jablko, hruška...?*). Po gramatickej stránke sa precvičuje L sg. a N pl. substantív. Tento dialóg možno neskôr realizovať aj ako písomnú úlohu.

Piaty dialóg prináša novú slovnú zásobu súvisiacu s *geometrickými tvarmi*. Doplnenie obrázka: *prvý stôl je oválny, druhý stôl je obdĺžnikový, tretí stôl je okrúhly, štvrtý stôl je štvorcový*. V rámci dialógu sa precvičujú aj radové číslovky. Možno voľne aplikovať na rôzne iné predmety (*Aký tvar má lopta, tekvica, lavica, lampa, kniha, špongia, krieda, mobil...?*).

Časť B: TEXTY

Časť B obsahuje dva rôznorodé texty obsahovo súvisiace s hlavnou témou lekcie.

Prvý text **Na chalupe** má deskriptívny charakter. Žiaci sa oboznamujú s opisom dedinského prostredia a zariadenia chalupy, opis je prepojený s informáciou o trávení voľného času v takomto prostredí. Po výslovnostnom aj pamäťovom zvládnutí textu žiaci odpovedajú najskôr na otázky k textu = úloha a). **Odpovede na otázky časti a:** *Evka a Michal trávia voľné dni na dedine na chalupe. Chalupa je starý dedinský dom, ktorý sa používa na rekreáciu. Dedina leží v údolí. Všade okolo sú vysoké hory. Za chalupou tečie čistý potok. Deti tam chytajú ryby a raky. Chalupa má bielu farbu, zelené okná a červenú strechu. Chalupa má veľké izby. V prednej izbe sú dve postele – jedna dvojlôžková a jedna poschodová. Je tam aj skriňa, zrkadlo, stolík so stoličkou a lampa. Zrkadlo je oválne. Stolík je malý a okrúhly. Lampa v prostriedku je veľká a maľovaná. Keramická pec stojí v rohu. V prednej izbe býva Evka so svojím bratom Michalom a občas aj starí rodičia. V zadnej izbe spávajú rodičia. Je tam keramická pec a*

starodávny nábytok. V kuchyni sa nachádza starý kredenc, sporák, skrinka s umývadlom a veľký obdĺžnikový drevený stôl s lavicou. V kuchyni večer Novákovci radi sedávajú, hrajú karty, rozprávajú sa a jedia ovocie a zeleninu. Ďalšou možnou aktivitou je kreslenie plánu chalupy a zariadenia jednotlivých izieb podľa textu.

Odpovede na otázky časti b sú individuálne. Žiaci majú opísať svoj dom/byt, chalupu, prípadne chalupu svojich príbuzných alebo priateľov. Deskripcia má vychádzať zo známej slovnej zásoby (inšpirovať sa možno predchádzajúcim textom). V odpovediach žiakov treba využiť lexiku súvisiacu s názvami nábytku, farieb a tvarov. Cvičenie možno ešte zatraktívniť, ak majú žiaci možnosť prezentácie, napr. pomocou obrázkov, fotografií, prípadne vizualizácie cez počítač (aj s využitím moderných spôsobov prezentácie – *power point*).

Druhý text je dialogický. Úlohy pod textom majú kreatívny samostatný charakter. **V úlohe a** treba tvoriť otázky a odpovede k predchádzajúcemu rozhovoru, napr. *Čo robí Evka celý deň na chalupe? Kde behá s bratom a prečo? Čo zbierajú? Čo ešte radi robia?* Úlohou učiteľa je správne usmerňovať odpovede žiakov. **V úlohe b** majú žiaci odpovedať na uvedené otázky, pričom majú vedieť vyjadriť aj svoje preferencie (*Kde chceš bývať radšej?*). Úloha učiteľa je opäť úlohou poradnou a kontrolnou. Toto cvičenie možno realizovať ako ústne i písomné (napr. ako súčasť domácej prípravy žiaka alebo aj ako súčasť vedomostnej previerky – test, písomná práca). Žiaci ho môžu rozšíriť o ďalšie otázky a odpovede.

Časť C: REÁLIE

Aj kvôli porovnaniu dedinského a mestského prostredia prináša časť **C** krajinovedné a kultúrne informácie o hlavnom meste Slovenskej republiky – Bratislave. Za textom nasleduje slovníková časť a otázky viažuce sa k textu. **Odpovede na otázky:** *Zuzka a Evka bývajú v Bratislave. V tomto meste sa nachádza starobylé historické jadro, moderné sídliská, nákupné centrá, univerzity a vysoké školy, divadlá... Dunaj je veľká rieka. Po Dunaji plávajú lode. Fontána so sochou stojí v centre na Hlavnom námestí. Je to cisár Maximilián. Ľudia ho nazývajú rytierom Rolandom. Múzeum je dnes v Starej radnici. Primaciálny palác stojí za radnicou. V paláci je zaujímavá Zrkadlová sieň a unikátne staré anglické gobelíny. Tu sa konajú významné akcie, koncerty a sobáše. Gobelíny rozprávajú antický príbeh o nešťastnej láske.*

Žiaci sa môžu s využitím osvojenej slovnej zásoby pokúsiť opísať svoje mesto/svoju obec či hlavné mesto svojej krajiny.

Na prebraté učivo o ročných obdobiach nadväzuje text o sviatkoch a ľudových zvykoch na Slovensku (*Vianoce* = zima, *Veľká noc* = jar). Žiaci môžu porovnať slovenské a svoje národné tradície, zvyky a jedlá späť s najdôležitejšími sviatkami v roku.

Na doplnenie týchto textov možno premietnuť video alebo film o Bratislave, prípadne video so záznamom vystúpenia *Lúčnice* alebo *SLUKU*, v ktorých sa prezentuje slovenská národná kultúra (tance, zvyky, hry, piesne).

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Časť D obsahuje 4 bloky. Prvý blok sa tematicky vracia k téme *Orientácia*, no kým na s. 78 šlo podľa obrázka o orientáciu v meste, tu ide o opis orientácie v obci. Špirálovito sa tu teda rozširuje slovná zásoba k tejto téme. Žiaci podľa obrázka radia cudzincovi, pričom musia správne situovať jednotlivé objekty v priestore s využitím prísloviak miesta. Obrázok možno využiť aj na opis prostredia v podobe ústnej alebo písomnej.

Druhý blok má slovotvorný a celkovo lexikálny charakter – rozširuje žiakom vedomosti o tvorbe adjektív od substantív príponami *-ový* a *-ný/-ny* (uplatnenie pravidla o rytmickom krátení). Prvé cvičenie má opakovací, resp. upevňujúci (lexika *ovocie* a *zelenina*) a zároveň rozširujúci charakter. **Riešenie:** *višňový, zemiakový, jablkový, čerešňový, hrachový, petržlenový, fazuľový, tekvicový, hruškový, slivkový, ríbezľový*. **Riešenie** úlohy zameranej na spájatelnosť: *zemiakový/tekvicový/fazuľový prívarok, višňový/jablkový/hruškový/slivkový kompót, višňový/čerešňový/slivkový/ríbezľový lekvár, čerešňový/jablkový/slivkový koláč*. **Riešenie** druhého cvičenia: *riečny, letný, cestný, obchodný, knižný, jarný, štátny, telefónny*. V treťom cvičení treba tvoriť adverbia pomocou prípony *-o* a spájať ich s vhodným slovesom. **Riešenie:** *múdro, mlado, zaujímavo, vysoko, ťažko, rýchlo, ľahko, dlho*.

V treťom bloku sa zábavnou formou zopakuje lexika súvisiaca s domom a jeho súčasťami. **Riešenie** slov, pomenúvajúcich časti domu: *strecha, okno, dvere, komín* a miestností (podľa účelu): *spálňa, kuchyňa, obývací izba/obývačka, kúpeľňa*.

Štvrtý blok je obdobou známej hry *Letí, letí*. Iniciátorom hry je spočiatku učiteľ, neskôr môžu túto iniciatívu prebrať žiaci. Pri správnom tvrdení dvíhajú žiaci ruky dohora, pri nesprávnom ruky ponechajú dole. Kto sa pomýli, vypadáva z hry. V cvičení sa opäť precvičuje lexika označujúca názvy *ovocia* a *zeleniny*. **Riešenie:** *Zelenina je dobrá, zelenina je zdravá – zemiak, mrkva, hrach, fazuľa, kaleráb, tekvica,*

hlávkový šalát je zelenina. Ovocie je dobré, ovocie je zdravé – *hruška, ríbezľa, slivka, jablko, čerešňa, černica* je ovocie.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

V časti **E** sa nachádza hlavnou autorkou učebnice vymyslená básnička na upevnenie tvarov datívu a niekoľko ľudových múdrostí – pranostík, spojených s jednotlivými ročnými obdobiami. Tu sa žiaci zároveň zoznamujú so slovenskými podobami známych mien ako Gregor, Mikuláš a pod. Známu vianočnú pieseň *Tichá noc* sa žiaci učia spievať (možnosť predviesť ju na školskej akcii).

Voľné preklady textov:

Báseň

Komu? Čomu?

Povedal som Ružene, aby žila blažene.

Povedal som Ivici, že má pehy na líci.

Povedala Petrovi, vraj má úsmev medový.

Povedala dubu, mestu, že už pôjde za nevestu.

Wem?

Ich sagte der Ružena, dass sie glücklich leben soll.

Ich sagte der Ivica, dass sie auf den Wangen Sommersprossen hat.

Sie sagte dem Peter, dass er angeblich ein honigsüßes Lächeln hat.

Sie sagte der Eiche und der Stadt, dass sie heiraten wird.

Ľudová múdrosť

Volkswisheit

V zime

Keď je december studený, s úrodným rokom je spojený.

Im Winter

Ist der Dezember kalt, wird es ein ertragreiches Jahr geben.

Na jar

Na svätého Gregora idú ľady do mora. (12. 3.)

Studený máj – v stodole raj.

Im Frühling

An Gregor treibt das Eis auf das Meer zu.

Mai kühl und nass, füllt dem Bauer Scheune und Fass.

V lete

Na svätého Jána otvára sa letu brána. (24. 6.)

Medardova kvapka štyridsať dní kvapká. (8. 6.)

Im Sommer

*An Johannes öffnet sich das Sommertor.
Der Tropfen von Medard tröpfelt vierzig Tage.*

Na jeseň

September – z poľa ber!
Katarína na ľade, Vianoce na blate.

Im Herbst

*Im September – hol das Getreide vom Feld!
Katharina im Schnee, Weihnachten im Klee.*

Na svätého Mikuláša neučí sa, neskúša sa!

An Nikolaus, lernt man nicht, prüft man nicht! (6.12.)

Vianočná pesnička

Tichá noc

Tichá noc, svätá noc!
Všetko spí, všetko sní,
sám len svätý bdie dôverný pár,
stráži dieťaťko, nebeský dar.
Sladký Ježiško spí, sní,
nebesky tíško spí, sní.

Weihnachtslied

Stille Nacht, heilige Nacht (= slowakische Version)

*Stille Nacht, heilige Nacht!
Alles schläft, alles träumt,
allein nur wacht das traute Paar,
behütet das Kindlein – das himmlische Geschenk.
Süßes Jesulein schläft, träumt,
himmlisch still schläft es, träumt es.*

Časť F: GRAMATIKA

Gramatické učivo obsahuje dva nové gramatické javy:

1. tvar D sg. substantív, adjektív a adjektíválií – pri substantívach treba rozlišovať tvary životných substantív mužského rodu (koncovka *-ovi*) od neživotných substantív mužského rodu a substantív stredného rodu (koncovka *-u*). Komplikovanejšie je to pri ženskom rode, kde substantíva s tvrdo zakončeným tvarotvorným základom majú koncovku *-e*, s mäkko zakončeným tvarotvorným základom majú koncovku *-i*.

2. Známe tvary 1. a 2. osoby sg. aj pl. privlastňovacích zámen sa rozširujú o nesklonné tvary 3. osoby (*jeho, jej, ich*). Špecifickú pozornosť treba venovať používaniu zvratného privlastňovacieho zámena *svoj*. Používa sa vo všetkých osobách vtedy, ak privlastňovaný jav patrí subjektu vety (žiakom treba názorne vysvetliť odlišnosť na protikladných príkladoch viet typu: *Juraj má tvoj kabát. – Juraj má svoj kabát.*).

Gramatické učivo možno preberať implicitne ako súčasť textov a explicitne (D sg., zámeno *svoj*); následne precvičovať pri riešení cv. 1, 2 a, 4 a 5a – c.

Časť G: SLOVNÍK

Okrem všeobecného slovníka späťého s témou lekcie sú tematicky usporiadané slová z okruhu *ovocie, zelenina* a *tvar*. Nová lexika je v rámci lekcie posilnená aj vizuálne – obrázkovým slovníkom či iným ikonografickým materiálom (mapa Slovenska s predpovedou počasia, obrázok chalupy, obce, fotografie Bratislavy, obrázky k ľudovým zvykom a tradíciám...).

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: Pred týmto cvičením treba žiakom vysvetliť, že typickou predložkou s datívom je predložka *k*, ktorá podobne ako predložka *s* má aj vokalizovanú podobu *ku*, keď za ňou nasleduje slovo začínajúce sa na *k* alebo *g*. **Riešenie:** *k priateľovi, bratovi, Jurajovi, lekárovi, Ferovi, študentovi, žiakovi; k priateľke, sestre, lekárke, Inge, Táni, Zoji; k dieťaťu, dievčaťu; k svojmu dobrému kamarátovi, k svojej dobrej kamarátke, k svojmu dobrému dieťaťu.*

Cv. 2a: V úlohe 2 sa už kontextovo podmienene používajú striedavo predložky s datívom, akuzatívom, v úlohe b) aj s lokálom – nové učivo sa tak systematizuje. **Riešenie:** *k stene, k posteli, na nočný stolík, k nočnej lampe, k oknu, k nočnému stolíku, k stolu, na podlahu, k posteli.*

Cv. 2b: *v izbe pri stene, pri posteli, na nočnom stolíku, pri nočnej lampe, pri okne, pri nočnom stolíku, pri stole, na podlahe pri posteli, na stene.*

Cv. 3: Tvorivé cvičenie s vyšším stupňom obťažnosti, kde žiaci odpovedajú na otázky podľa obrázka, pričom samostatne musia voľiť predložku a s ňou spojený tvar substantíva. **Riešenie:**

Zelená kniha je na lavici. Zošity sú v taške. Modré pero je na podlahe. Perá sú na lavici. Papier je v lavici. Červená kniha je na zemi. Taška je na stoličke.

Po zvládnutí možno rozšíriť aj o tvary adjektív/adjektíválií, napr. *Zelená kniha je na mojej/drevenej/hnedej lavici.*

Cv. 4: V tomto cvičení sa najskôr žiaci učia používať všetky základné prívlastňovacie zámená. **Riešenie:** *Tvoje auto je modré. Jej auto je žlté. Ich auto je zelené. Vaše auto je čierne. Naše auto je biele. Jeho auto je staré. Ich auto je rýchle. Naše auto je nové.*

Možno aktualizovať na situáciu v triede, prípadne zmeniť na ústne rolové cvičenie, napr.: *Aké máte auto? – Naše auto je modré. Akú máš tašku? – Moja taška je...*

Cv. 5a: Toto cvičenie stupňuje náročnosť predchádzajúcej úlohy. V úlohe **a)** si žiaci osvojujú rozdiel medzi základným a zvratným prívlastňovacím zámenom, ktoré má vo všetkých osobách rovnakú podobu = *svoj* (koncovka *svoj, svoja, svoje*, závisí od rodu substantív).

Riešenie: *Tvoj, svoj; Ich, svoju; Váš, svojho; Jeho, svoje; Jej, svoje; Naše, svoje; Jeho, farebná; svoju farebnú loptu.*

Cv. 5b: Žiaci sa učia ohýbať zámeno *svoj* (podľa predtým osvojeného zámena *môj*):

Riešenie: *svojou, svoje, svoju, svojim, svojej, svojou, svojim, svojmu, svojho.*

Cv. 5c: Hravé cvičenie podobné detektívnej hre, pri ktorom majú žiaci rozlíšiť, či použijú základné, alebo zvratné prívlastňovacie zámeno (či teda prívlastňujú subjektu vety, alebo nie).

Riešenie 5c: *Ja vidím tvoje auto. Ty vidíš moje auto. My vidíme jeho auto. Oni vidia svoje auto. Ja vidím ich auto. Ona vidí jeho auto. On vidí svoje auto. Ty vidíš svoje auto. Ja vidím jeho auto. My vidíme tvoje auto. Ony vidia vaše auto.*

Cv. 6: Cvičenie je koncipované ako individuálne samostatné cvičenie, v ktorom žiaci odpovedajú podľa obrázka. Túto úlohu možno variovať podľa aktuálnej predpovede počasia (správ z tlače, televízie, internetu...). Cieľom cvičenia je zoštylizovať predpoveď počasia v slovenčine.

Cv. 7: V cvičení si žiaci opakujú a upevňujú učivo o tvaroch lokálu – pred riešením možno prebraté tvary dať žiakom vysvetliť. **Riešenie:** *v tej svetlej taške, v tej veľkej skrini, v našej spálni, v tom starom byte, v tom modernom meste, na Slovensku.*

Cv. 8: Cvičenie je zhrňujúcim opakovacím cvičením, ktorého cieľom je overiť si stupeň osvojenia prebratých lexikálnych i gramatických javov. Úlohou učiteľa je sledovať odpovede žiakov a pomáhať im pri správnej formulácii myšlienok. Cvičenie možno dramatizovať formou vzájomných otázok a odpovedí (rolové úlohy). Niektoré otázky možno transformovať aj do písomnej podoby (napr. ako odpovede na otázky dotazníka/ankety...).

Cv. 9: *Deti, pestujte zeleninu! ..., strihajte stromy! ..., zbierajte maliny! ..., chytajte raky! ..., pite mlieko! ..., kupujte potraviny! ..., varte obed! ..., sedzte pri peci! ..., čítajte knihy! ..., polievajte mrkvu! ..., okopávajúce ruže! ..., ležte v posteli! ..., učte sa, ... spievajte! ..., pomáhajte mame a otcovi! ..., plejte!*

Riešenie doplňovačiek:

1. kaleráb, 2. petržlen, 3. mrkva, 4. kapusta, 5. hrach;

1. citrón, 2. banán, 3. jablko, 4. hrozno, 5. marhuľa, 6. hruška, 7. čerešňa.

Cv. 10: Možné riešenia:

Príklady:

Zdeno: *Ahoj, ako sa máš? A kde teraz bývaš?*

Iveta: *Ďakujem, dobre. Teraz bývam v Banskej Bystrici.*

Zdeno: *Čo tam robíš?*

Iveta: *Som predavačkou v obchode s ovocím a zeleninou.*

Zdeno: *Ako sa má tvoja rodina?*

Iveta: *Fajn. Čakám teraz svoje druhé dieťa.*

Zdeno: *Super! Prajem ti všetko dobré! Blahoželám ...*

Iveta: *Ďakujem.*

Zdeno: *Servus, Silvia. Kde si teraz?*

Silvia: *Som teraz v Dolnom Kubíne.*

Zdeno: *Si tam spokojná?*

Silvia: *Áno som. Mám dobrú prácu. Som učiteľkou na vysokej škole.*

Zdeno: *A čo učíš?*

Silvia: *Učím anglický a nemecký jazyk, ale chcem učiť slovenčinu na univerzite vo Viedni...*

Cv. 11: Cvičenie sa skladá z 3 telefonických rozhovorov medzi Zuzanou, jej priateľkou Luciou, jej otcom a bratom Michalom. Texty dialógov treba postupne dvakrát nechať vypočuť podľa CD-nahrávky, prípadne dva razy vzorovo prečítať. Po ich vypočutí žiaci odpovedajú písomne na otázky identifikujúce meno adresáta rozhovoru, miesto pobytu, jeho/jej činnosť a osobné plány. Cvičenie možno realizovať aj ako ústne cvičenie.

Znenie dialógu č. 1:

Zuzana: *Ahoj, Lucia! Ako sa máš?*

Lucia: *Ahoj, Zuzi! Celkom fajn, ďakujem.*

Zuzana: *A ako je dnes v Prahe?*

Lucia: *Škaredo. Celý deň prší a fúka silný vietor.*

Zuzana: *Čo teraz robíš?*

Lucia: *Sedím doma a čítam knihu.*

Zuzana: *Čo máš nové?*

Lucia: *Zajtra ideme s mamou k starej mame. Je veľmi chorá.*

Zuzana: *To je mi ľúto. Prajem skoré uzdravenie!*

Lucia: *Ďakujem.*

Riešenie úlohy: Zuzana telefonuje Lucii. Lucia je v Prahe. Je zlé počasie – je škaredo, celý deň prší a fúka silný vietor. Lucia sedí doma a číta knihu. Zajtra ide s mamou k starej mame. Stará mama je veľmi chorá. Zuzana jej praje skoré uzdravenie.

Znenie dialógu č. 2:

Zuzana: *Ahoj, oci! Ako je vo Viedni?*

Otec: *Čau, Zuzka! Je tu fajn, celý deň svieti slnko. Je veľmi teplo.*

Zuzana: *A čo robíš?*

Otec: *Pracujem s kolegom. Už sa teším, že zajtra idem domov.*

Zuzana: *Aj my sa tešíme.*

Riešenie úlohy: Zuzana telefonuje svojmu otcovi. Otec je vo Viedni. Vo Viedni je pekné počasie, celý deň svieti slnko a je veľmi teplo. Otec pracuje s kolegom. Zajtra ide domov.

Znenie dialógu č. 3:

Zuzana: *Ahoj, Michal! Kde si?*

Michal: *Som na chalupe.*

Zuzana: *Áno? A aké je tam počasie?*

Michal: *Celkom pekné. Neprší a je úplné bezvetrie.*

Zuzana: *To je fajn. Tu v Bratislave fúka silný vietor. A čo robíš?*

Michal: *Idem s kamarátom hrať futbal. A zajtra chceme chytať ryby. Tak drž palce!*

Zuzana: *Jasnačka.*

Riešenie úlohy: Zuzana telefonuje so svojim kamarátom Michalom. Michal je na chalupe. Počasie je celkom pekné, neprší a je bezvetrie. Michal hrá dnes s kamarátom futbal a zajtra chcú ísť chytať ryby.

Cv. 12: Cvičenie je určené na nácvik ústneho prejavu s porozumením. Žiaci v ňom majú uviesť, či ide o pravdivosť tvrdenia. Pri počúvaní textu treba postupovať podobne ako

v predchádzajúcom cvičení. Znenie textu:

V januári je obyčajne veľmi chladno. V noci aj cez deň mrzne. Často a husto sneží a fúka studený vietor. Vtáky nespievajú. Ale deti sa tešia. Celé dni sa sánkujú, lyžujú alebo korčuľujú.

V apríli je počasie premenlivé – raz prší, raz svieta slnko. Niekedy je veľmi chladno a môže aj snežiť. Raz fúka a je zamračené, raz je jasno a príjemne. Deti sa už môžu bicyklovať a chlapci hrať futbal.

Máj je veľmi studený mesiac. Celý deň mrzne, nesvieta slnko, vtáky nespievajú. V máji je veľmi nepríjemné počasie. Deti musia sedieť doma a učiť sa.

Júl je prvý jarný mesiac. Vonku je ešte dosť chladno, dni sú krátke a tmavé. Noc je dlhá a studená. Deti sa nemôžu kúpať. Je zima. Deti sedia doma a hrajú šach.

Október je už jesenný mesiac. Dni nie sú veľmi dlhé. Vonku je už chladno, ale ešte nesneží. Ľudia zbierajú úrodu a varia lekvár. Deti už neplávajú vonku. Je zima a často fúka studený vietor. Počasie nie je príjemné.

December je jarný mesiac. V decembri je Veľká noc. Chlapci šibú dievčatá. Počasie je už teplé. Často svieta teplé slnko. Dni sú dlhé a príjemné. Vtáky celý deň spievajú. Rastú prvé kvety. Deti sa hrajú s loptou, zbierajú v lese hríby a maliny.

Riešenie:

január +, apríl +, máj –, júl –, október +, december –.

Ďalšou možnou aktivitou je určiť správny mesiac pri tých mesiacoch, ktoré majú v riešení znamienko mínus.

9. lekcia: MÔJ DEŇ

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- identifikovať svoju osobu, svojich blízkych a priateľov (odpoveď na otázku *Odkiaľ si?*);
- vyjadriť množstvo ako odpoveď na otázku *Koľko?* a *Aké množstvo?* (*štvrt', pol, trištvrte kila; jedno kilo; dve, tri, štyri kusy; päť kusov, kil, litrov, balení, ... najmä v spojení s G (päť balení mlieka)*);
- opísať svoj *denný program/denný režim* s použitím prísloviak času vyjadrujúcich následnosť dejov (*najskôr, potom, medzitým, nakoniec*);
- nakupovať v rôznych druhoch obchodov (pomenovať potraviny, oblečenie, obuv);
- opísať aktivity a činnosti súvisiace s domácimi prácami; časovo logicky určiť ich poradie (*ráno, predpoludním, popoludní, večer*);
- podobu slovenskej zástavy a tradičného slovenského kroja;

- tvoriť G sg. substantív, adjektív a adjektíválií a poznať typické predložkové väzby s G;
- tvoriť *privlastňovacie adjektíva* príponami *-ov* a *-in*;
- dlhé a krátke tvary osobných zámen v datíve a pravidlá slovosledu pri ich použití vo vete;
- časovať v minulom čase pravidelné slovesá a niektoré nepravidelné slovesá.

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A pozostáva zo 6 krátkych dialógov, v ktorých sa objavujú už známe poznatky a rozširujú sa o nové lexikálne a gramatické učivo.

Prvý dialóg sa zameriava na zopakovanie vyjadrenia totožnosti osobnosti – národnosť, krajina pôvodu; rozširujúcim prvkom je genitívna forma (*z/zo Slovenska, z Portugalska*). Dialóg je doplnený o substitučné cvičenie. Použitie správne tvary: *z Francúzska, z Ruska, z Anglicka, z Poľska, zo Španielska, z Čiech*.

Druhý dialóg súvisí s témou **Denný program**. Jeho cieľom je naučiť žiakov chronologicky správne vymenovať svoje denné aktivity súvisiace so školou a rodinou. Uvedená tabuľka je pomôckou na logické určenie poradia činností.

Tretí dialóg prináša okrem známeho lexikálneho učiva (téma *Nakupovanie, názvy potravín*) aj nové poznatky – výrazy vyjadrujúce kvantitu tovaru (*Koľko? Aké množstvo?*). Žiakov treba upozorniť na správnu spájateľnosť čísloviek *jeden* (+ N sg.), *dva, tri, štyri* (+ N pl.), *päť* a vyššie (+ G pl.), *štvrt', pol, trištvrt'* (+ G sg.) s podstatnými menami pomenúvajúcimi množstvo a tvar (*kus, balenie, fľaša...*). Spájateľnosť treba dôsledne precvičiť. **Riešenie** substitučného cvičenia: *päť balení, desať fliaš, dve kilá, tri kusy*.

Štvrtaj aktivite predchádza rozširujúca lexika s názvami spotrebného tovaru – *odev/oblečenie, obuv/topánky, spodná bielizeň*. Cvičenie má autonómny charakter, ktorého cieľom je, aby žiaci sami dokázali opísať svoje oblečenie – názov odevu, jeho farbu a vedeli vyjadriť svoje preferencie (*rád/rada si obliekam, nerád/nerada si obliekam, najradšej nosím...*). Cvičenie poskytuje široké možnosti komunikácie. Pri jeho realizácii možno využiť autentické slovenské módné časopisy, katalógy (napr. *Žena a móda, Eva* ...) s označením názvov odevov, obuvi... i cenou výrobku; aktivitu možno realizovať aj formou rolových dialógov medzi zákazníkom a predavačom. Podobne možno postupovať aj pri nasledujúcej aktivite.

Piaty dialóg sa zameriava opäť na bežné formy nakupovania, pričom uvádza jednotlivé aktivity v *minulom* čase. Túto novú gramatickú formu treba so žiakmi precvičovať najskôr implicitne (slovesný tvar z textu iba preložiť), potom explicitne (vysvetliť ho s oporou o časť *Gramatika*) a precvičovať ju v cv. 6, 7 a v otvorenom cv. 14.

Šiesty dialóg rozširuje učivo o slovesách v minulom čase a opiera sa o lexiku z oblasti *každodenného života* v rodine. **Riešenie** substitučného cvičenia: *žehlím bielizeň, bola som v drogérii – nakupovala som; hrám so sestrou karty, bol som na chalupe – pracoval som v záhrade; pomáham mame upratať, bola som u tety susedy – pozerali sme televízor*. I tento dialóg poskytuje ďalšie možnosti rozšírenia témy o známe fakty a činnosti. Možno ho realizovať s celou skupinou žiakov, pričom každý žiak uvedie jednu, prípadne viac aktivít. Dôležité je vedieť aktívne uplatňovať minulé čas slovies a chronologické poradie činností. Po osvojení si týchto štruktúr cvičenie možno využiť nielen ako ústnu formu komunikácie, ale aj ako písomné cvičenie (ako súčasť domácej prípravy žiaka alebo aj v písomnej školskej práci).

Časť B: TEXTY

Časť **B** obsahuje štyri časti. Prvý text sa obsahovo viaže k téme *Denný režim*. Žiaci si ho vypočujú a viackrát prečítajú. Po jeho osvojení možno text aktualizovať a nechať žiakov opísať ich začiatok pracovného dňa.

Nasledujúca aktivita sa viaže k nahrávke textu a obrázkom vystihujúcim Evkine aktivity počas celého dňa. Úlohou žiakov je v štvorčekoch správne označiť číslicami 1 – 12 poradie jej aktivít.

Text nahrávky (obrázky k textu sú v učebnici umiestnené poprehadzovane): 1. o pol siedmej – zvoní budík a Evka vstáva, 2. o siedmej – Evka sedí za stolom a raňajkuje, 3. o pol ôsmej – Evka odchádza z domu a ide električkou do školy, 4. o ôsmej – Evka sedí v triede vo svojej lavici a začína sa učiť, 5. o pol jednej – Evka ide na obed do školskej jedálne, 6. o jednej – Evka ide s kamarátkou zo školy domov, 7. o druhej – Evka umýva riad a upratuje, 8. o tretej – Evka hrá vonku volejbal a bicykluje sa, 9. o štvrtej – Evka sedí za písacím stolom, píše domáce úlohy a učí sa, 10. o šiestej – Evka večeria s rodičmi a starším bratom Michalom, 11. o siedmej – Evka telefonuje mobilom kamarátke, potom pozerá televízor alebo číta knihu, 12. o pol desiatej – Evka sa sprchuje a ide spať.

Riešenie (od vrchného obrázka vľavo v smere hodinových ručičiek

vpisujú žiaci do štvorčiekov podľa textu na CD čísla): 8, 10, 6, 11, 1, 3, 2, 12, 4, 5, 9, 7.

Cvičenie – denný program možno aktualizovať na podmienky jednotlivých žiakov. Realizovať ho možno tak ústnou, ako aj písomnou formou ako domácu úlohu na tému *Môj denný režim*.

Tretí, zväčša dialogický text, vystihuje aktivity v rodine ďalšej protagonistky – Zuzky, počas sobotného predpoludnia. V lexikálnej oblasti sa v ňom opäť frekventujú už známe slová a slovné spojenia (názvy potravín, ich množstva), pribúdajú lexikálne jednotky pomenúvajúce *domáce práce*. V gramatickej oblasti sa zopakuje tvorenie *imperatívu*, deklinácia *substantív a adjektív*. Žiakov treba upozorniť na význam frazeologického spojenia *práca jej horí pod rukami* (= *die Arbeit brennt ihr auf den Nägeln*). Cieľom je nechať žiakov vzorovo čítať text, prípadne ho preložiť. Ako doplňujúcu aktivitu odporúčame dať žiakom opísať ich domáce aktivity – ústnou alebo písomnou formou v dialogickej i monologickej forme. Podobnú úlohu možno zaradiť aj ako tvorivú úlohu – súčasť samostatnej časti písomnej práce. Text možno previesť aj do čistej dialogickej podoby – dramatizácia textu s využitím improvizácie. Ako pomôcka môže žiakom poslúžiť aj posledný text, ktorý monologickou formou opisuje **Evkin deň**. Úloha pod textom je autonómnym cvičením, v ktorom žiaci majú voľne opísať priebeh svojho bežného dňa.

Časť C: REÁLIE

Časť C má doplňujúci informatívny charakter. Člení sa na dva bloky. V prvom z nich ide o opis slovenskej zástavy a jej častí (zopakuje sa učivo o farbách). Súčasťou tohto bloku je aj zobrazenie častí a súčastí typického slovenského ľudového odevu. Obrázok zobrazuje liptovský kroj. Na doplnenie informácie možno žiakom ukázať aj kroje z iných regiónov (napr. mapku Slovenska s ilustráciami slovenských odevov, ktoré zachytávajú bohatosť a pestrosť slovenského folklóru).

Ďalší blok uvádza názvy niektorých obchodov a služieb. Tento blok bol zaradený ako pomôcka na lepšiu orientáciu žiakov v autentickom slovenskom prostredí – napr. pri nakupovaní v meste.

Časť D: HRY SO SLOVAMI

V hrách so slovami fixujeme vizuálnou formou gramatické učivo. Bez toho, aby sa podrobne vysvetľovali pravidlá tvorby G pl. (toto učivo bude zaradené až do ďalšieho dielu učebnice), žiaci iba na základe analógie (podľa vzorového príkladu) tvoria tieto tvary (ide typovo o tri

rôzne zakončenia). Prvá úloha je zameraná na precvičovanie *G pl. substantív* v spojení s číslovkami a zámenami vyjadrujúcimi množstvo – *veľa, málo, niekoľko*.

Riešenie: *veľa lekárov, chlapov, banánov, sudcov, balkónov, priateľov, Poliakov, žiakov; málo skriň, jaskýň, kuchýň, plavkýň, sudkýň, malín, lámp, lavíc; niekoľko višní, ruží, kúpeľní, spální.*

Nasledujúci text má informatívny charakter. Uvádza spojenia slovesa *ísť* s prepozíciami viažucimi sa s *G*. Rodové odlíšenie substantív fixuje tvarové zakončenia typické pre tento pád. Príklady môžu žiaci rozšíriť o ďalšie, ktoré poznajú.

Doplňovačka – žiaci podľa čísel dopĺňajú názvy oblečenia.

1. riadok: *rolák*, 2. riadok: *klobúk*, 3. riadok: *blúzka*, 4. riadok: *oblek*, 5. riadok: *čiapka*, 6. riadok: *nohavice*, 7. riadok: *zimník*, 8. riadok: *tričko*, 9. riadok: *rukavice*.

Riešenie tajničky: **OBLEČENIE.**

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

V časti **E** hlavnou autorkou učebnice vytvorená báseň **Od koho? Od čoho?** má slúžiť ako mnemotechnická pomôcka na zvládnutie tvarov *G sg*. Úryvok z básne slovenského súčasného najvýznamnejšieho básnika Milana Rúfusa je ukážkou z jeho básnickej zbierky *Modlitbičky*, určenej deťom. V prípade záujmu možno pridať celý text básne, prípadne zvoliť z uvedenej zbierky inú. Jedna z ľudových piesní fixuje tvary imperatívu (*tancuj, tancuj*), druhá má ako motív spojenie číslovky s tvarom genitívu (*sedemdesiat sukieň*). Ostatné texty (frazologizmy, povedačky a malý úryvok z básne L. Feldeka sú ukážkou jazykovej hry a hry s jazykom. Ich úlohou je osviežiť učivo a spestriť vyučovanie. Možno ich využiť na vzorovú lektúru i memorovanie alebo len ako sociokultúrnu informáciu, rozširujúcu vzdelanostný obzor žiakov.

Voľný preklad textov:

Od koho? Od čoho?

Od muža Ivana mám syna Jána,
od dcéry Ivica mám zaťa – pána.
Od mačky mám mačatá
a od husí húsatá.
Čo však nemám? – Vnúčatá!

Von wem? Wovon?

Von meinem Mann Ivan habe ich den Sohn Ján,

*von meiner Tochter Ivica habe ich den Schwiegersohn – einen
Herrn (= einen reichen Herrn).
Von meiner Katze habe ich die Kätzchen
und von der Gans die Gänschen.
Was aber habe ich nicht? – Enkelkinder!*

Milan Rúfus
Ako bolo na počiatku
(úryvok)

Ako bolo na počiatku,
nech je tak i s nami.
Aby deti otcov mali,
aby mali mamy.

Milan Rúfus
Wie es am Anfang war
(Fragment)

*Wie es am Anfang war,
so soll es auch mit uns sein.
Auf das die Kinder Väter haben,
damit sie Mütter haben.*

Pieseň
Tancuj, tancuj, vykrúcaj
Tancuj, tancuj, vykrúcaj, vykrúcaj,
len mi piecku nezrúcaj, nezrúcaj!
Dobrá piecka na zimu, na zimu,
nemá každý perinu, perinu.
Tra-la-la-la, tra-la-la-la,
tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la.

Lied
Tanz nur, tanz nur, dreh dich fein
*Tanz nur, tanz nur, dreh dich fein, dreh dich fein,
stürz nur nicht in den Ofen rein, Ofen rein!
Denn er wärmt im Winter nett, Winter nett,
nicht jeder hat ein Federbett, Federbett.
Tra-la-la-la, tra-la-la-la,
tra-la-la-la, la-la-la, la-la-la.*

Pieseň
Sedemdesiat sukieň mala
Sedemdesiat sukieň mala
a ešte sa nevydala.
A ja nemám, iba, iba jednu,
pýtajú ma až za Viedňu.

Lied
Sie hatte siebzig Röcke
*Sie hatte siebzig Röcke
und trotzdem ist sie noch nicht verheiratet.
Und ich habe keinen, nur einen, nur einen,
und dennoch bin ich gefragt von hier bis weit über Wien hinaus.*

Ľudová múdrosť

Aká matka, taká Katka, aký otec, taký syn.

Aká práca, taká pláca.

Ako kto seje, tak aj žne.

Kaša sa neje nikdy taká horúca, ako sa navarí.

Volkswisheit

Wie die Mutter, so die Tochter (Katharine), wie der Vater, so der Sohn.

Wie die Arbeit, so der Lohn.

Was der Mensch sät, das wird er ernten.

Nichts wird so heiß gegessen, wie es gekocht wird.

POVEDAČKY

Kde ideš? – Tam, kde aj kráľ chodí peši.

Koľko je hodín? – Ako včera o takomto čase.

Ako sa máš? – Ako nahý v trní.

SCHERZREDEN

*Wohin gehst du? – Dorthin, wo auch der König zu Fuß hingeht.
(= WC)*

Wie spät ist es? – Genau so spät wie gestern um diese Zeit.

Wie geht es dir? – Wie einem Nackten im Dornbusch.

Ľubomír Feldek

Ej, ja som rád záhradníčil!

Ei, ich betrieb gern Gartenbau!

Ej, ja som rad záhrad ničil!

Ei, ich zerstörte viele Gärten!

Časť F: GRAMATIKA

Gramatická časť sa zameriava na tvorbu G sg. substantív, adjektív a adjektíválií (ide o najzložitejší pád s množstvom výnimiek, preto ho uvádzame nakoniec). Systémové tvary substantív sa delia na skupinu mužského a stredného rodu (tie majú koncovku *-a*) a na skupinu ženského rodu, kde podľa zakončenia tvarotvorného základu máme koncovku *-y* (pri tvrdom zakončení tvarotvorného základu) a koncovku *-e* (pri mäkkom zakončení tvarotvorného základu). Nulovo zakončené substantíva ženského rodu (vzor *kosť, dlaň*) však majú v genitívne navzájom odlišné koncovky (*dlan-e, kost-i*). Pri substantívach mužského rodu tiež existujú skupiny s genitívnou koncovkou *-u* (sem patria nepočítateľné substantíva, ktoré netvoría plurálové tvary, ďalej substantíva s tvarotvorným základom na spoluhlásku *m* (*dom, strom*) či substantíva na *-a*).

Druhým preberaným javom je tvorenie privlastňovacích adjektív od pomenovaní osôb mužského (koncovka *-ov*) a ženského rodu (koncovka *-in*), ktoré slúžia na vyjadrenie privlastňovania jednotlivcovi – ako odpoveď na otázku *Čí je/Komu patrí?*

Tretím gramatickým javom je tvorba minulého času pravidelných a niektorých nepravidelných slovies (*ísť, obliecť, pomôcť, jesť, utrieť, vziať*). Žiakom treba vysvetliť, že sa tvoria od neurčitku odtrhnutím tvarotvornej prípony *-ť* a pridaním koncovky *-l/-la/-lo* + tvaru slovesa *byť* v prítomnom čase (*písal som*). Tvary slovesa *byť* sa neuvádzajú v tretej osobe (*písal, písali*).

Po vysvetlení treba uvedené gramatické javy precvičiť v cvičeniach a dobre zafixovať.

Časť G: SLOVNÍK

Slovná zásoba lekcie sa zameriava hlavne na témy *Môj deň – môj denný program* a *Nakupovanie*.

Rozširuje slovnú zásobu súvisiacu so životom v meste – o názvy ďalších druhov obchodov, služieb, stravovacích zariadení. Tematicky je zoradená časť slovníka, ktorá obsahuje pomenovania odevov a obuvi.

Časť *frázy a slovné spojenia* je v tejto kapitole minimálna, v rolových úlohách a scénkach „v obchode“ však treba zopakovať lexiku z tých lekcí, kde sa už téma nakupovanie vyskytovala.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: *Rakúska, Ukrajiny, Lichtenštajnska, Slovenska, Poľska, Bulharska, Španielska, Ameriky.*

Cv. 2: Je tvorivým otvoreným a zároveň opakovacím cvičením, v ktorom majú žiaci odpovedať na otázky týkajúce sa ich národnosti, štátnej príslušnosti, profesie rodičov, bydliska a kde majú uviesť základné informácie o svojom dome/byte.

Cv. 3: Je doplňovacím cvičením, v ktorom sa precvičujú spojenia vyjadrujúce množstvo (*päť kíl, päť fliaš...*) a viažuce na seba G sg. substantív a adjektív (*päť fliaš tmavého piva*). **Riešenie:** *...tmavého piva, ..., ... hladkej múky, ... čerstvej šunky, ... zelenej papriky, ... nízkotučného mlieka, ... tvrdého syra.*

Cv. 4: Precvičuje sa spájateľnosť čísloviek s tvarmi substantív pomenúvajúcim formu balenia a množstvo (*dva až štyri + N pl; päť a vyššie + G pl*); spojenie neurčitej číslovky *dosť* s tvarom

G pl.

Riešenie: *fľaše, téglikov, kila, kusov, balenia, kusy; zeleniny, tvarohu, mlieka, syra aj šunky.*

Cv. 5: Uvedené cvičenie je zamerané na voľné odpovede na iniciačné otázky súvisiace s aktuálnymi módnymi trendmi v obliekaní. Jeho cieľom je, aby žiaci dokázali využiť osvojenú lexiku z tejto oblasti v gramaticky správnych spojeniach a aby sa im fixovali zvraty *mať na sebe/mať oblečené, vziať si na seba/ obliecť si, niečo sa nosí/nenosí*. Cvičenie možno realizovať ako párový i skupinový dialóg, ďalej ho rozšíriť a aktualizovať.

Cv. 6: Pri analytických tvaroch minulého času treba žiakov upozorniť, že tvar pomocného slovesa *byť* stojí zvyčajne na druhom mieste vo vete. Ak ide o zvrtné sloveso, potom zvrtné *sa/si* nasleduje až po tvare slovesa *byť* (*Včera som sa hral./Hral si sa včera?*)

Riešenie: *bol, bola, bolo, vstávala, vstával, vstávali, som vstával(a), som jedol/jedla, pil(a) som, jedla, raňajkovali, boli, išli, si išiel, som išiel, hrali, si sa hral, som sa učil.*

Cv. 7a: *zvonil, vypla som, spala, zvonil, pýtala sa, som rýchlo vstala, umyla sa, utrela sa, išla som, bolo, obliekla som si, obula som si, išla, som sa ponáhľala, zapla som, ohriala som si, som si natrela, som jedla, počúvala, pozerala (som), som poodkladala, dala si, umyla (som) si, som si obliekla, obula som si, vzala, zamkla, som odchádzala, sa začalo, prišla som.* Žiakov môžeme upozorniť, že niekedy kvôli opakovaniu (ak tesne predtým už bolo v texte sloveso v analytickom tvare minulého času) tvary slovesa *byť* nemusíme opakovať (v riešení sú uvedené v zátvorke).

Cv. 7b: *bolo, mala, pomáhali, organizovala, (Kristián) vyniesol smeti, sa obliekol, (Zuzka) pomohla, stála, sa mohla hrať, (manžel David) išiel do obchodu, kúpil, (Kristián) umyl, utrel, nezabudol, poumýval, poutieral, poodkladal, (mama) vyžehľila, dala (prať), (Zuzanka) povysávala, utrela prach, (mama) varila, piekla, vešala.*

Cv. 8a: Pri tomto cvičení je výhodné pracovať dvojfázovo. Žiaci najskôr od substantív utvoria prívlastňovacie prídavné meno v tvare mužského rodu (*učiteľkin, mamin, Jurajov...*) a len potom mu podľa rodu substantíva pridajú podľa pripojeného substantíva rodovo zhodné koncovky (nulovú v mužskom rode, -a v ženskom rode, -o v strednom rode, -i v pluráli pri mužskom rode životných substantív a -e v pluráli pri všetkých ostatných substantívach).

Riešenie: *To je učiteľkin nový notes. To je mamino malé dieťa. To je Jurajov starý dom. To je synov pekný opasok. To sú dcérine nové šaty. To je Ivanino pestré tričko.*

Cv. 8b: Žiakov treba upozorniť na nesklonnosť tvarov privlastňovacích zámen v tretej osobe *jeho, jej, ich*. **Riešenie:** *To je jej nový notes. To je jej malé dieťa. To je jeho starý dom. To je jeho pekný opasok. To sú jej nové šaty. To je jej pestré tričko. To je ich mačka. To sú moje deti.*

Cv. 8c: Tretia možnosť vyjadrenia privlastňovacích vzťahov je zároveň možnosťou precvičiť a upevniť tvary genitívu. Žiakom treba ukázať, že v úlohách a – c ide vlastne o synonymné vyjadrovanie privlastňovania: *To je učiteľkin zošit. – To je jej zošit. – To je zošit (našej) učiteľky.*

Riešenie: *To je notes našej učiteľky. To je dieťa našej mamy. To je dom nášho Juraja. To je opasok nášho syna. To sú šaty našej dcéry. To je tričko našej Ivany.*

Cv. 9a: Cvičenie je poloootvoreným cvičením, v ktorom si žiaci na základe danej lexiky majú vybrať potrebné ingrediencie na varenie zeleninovej polievky, napr.: *Pani predavačka, prosím si pol kila hrachu, dve veľké cibule, päť mrkvičiek, jedno kilo kapusty, trištvrté kila fazule, trochu petržlenu, jeden malý kaleráb...* Hmotnosť zeleniny možno obmieňať.

Cv. 9b: Rovnako poloootvorené cvičenie, v ktorom si žiaci vyberajú podľa zadania vhodnú lexiku z oblasti odievania osôb ženského pohlavia. Ďalším obmedzením je letné obdobie. Žiaci si navzájom svoj výber korigujú.

Riešenie: *V lete si do školy oblečiem letné šaty/tričko a rifle/tričko a krátke nohavice/tenkú sukňu a blúzku/šiltovku/letnú sukňu a tričko.*

Cv. 9c: Cvičenie je obdobou predchádzajúceho cvičenia, ibaže bez možnosti výberu z možných pomenovaní. Ide o autonómne cvičenie na tému: *Čo si môže v lete do školy obliecť chlapec?* Žiaci musia samostatne využívať osvojenú lexiku z oblasti chlapčenského, prípadne pánskeho odievania.

Cv. 10a: Žiaci sa postupne v tejto úlohe učia nahrádzať dlhý tvar osobného zámena v tvare datívu krátkym tvarom a naopak (treba ich upozorniť na slovosledné pravidlá – krátky tvar stojí na druhom mieste vo vete). Ak privlastňujeme subjektu vety, používame zvrtné privlastňovacie základné zámeno v tvare

datívu, teda *sebe/si*. Najvyšší stupeň obťažnosti má cvičenie c, kde žiaci nahrádzajú substantívum v datíve príslušným osobným zámenom.

Riešenie úlohy a: *jej, mu, im, ti, mi, vám, mu.*

Cv. 10b: *mu (Požičaj mu pero!), mi, ti, si, si, si, mu.*

Cv. 10c: *Mama mu varí večeru. Rodičia im spievajú pieseň. Brat jej požičal tašku. Deti jej pomáhajú. Otec si číta knihu. Rodičia mi dali dom. Ja som mu kúpil dom. Teta nám ponúkla obed. Požičal som ti peniaze. Predavačka vám predala potraviny.*

Toto cvičenie možno ešte obmeniť tak, že krátky tvar zámena nahradia žiaci dlhým tvarom pod dôrazom. Ten však stojí na prvom mieste vo vete, preto musia zároveň obmeniť aj slovosled. Príklad: Jemu varí mama večeru.

Cv. 11: Je vizuálnym cvičením, v ktorom sa zároveň precvičujú lexikálne javy (prídavné mená vyjadrujúce farby) a všeobecné kultúrne poznatky (vedomosti o podobe zástav štátov susediacich so Slovenskom a o slovenskej zástave). Úlohou žiakov je do nakreslenej schémy jednotlivých zástav dopísať skratku potrebnej farby, prípadne zodpovedajúce farby domalovať: *poľská zástava: biela – červená; česká zástava: biela – modrý klin – červená; rakúska zástava: červená – biela – červená; maďarská zástava: červená – biela – zelená; ukrajinská zástava: modrá – žltá.* Slovenskú zástavu môžu farebne označiť podľa obrázka v učebnici (9. lekcia, časť *Realie*), teda *slovenská zástava: biela – modrá – červená* so slovenským znakom s modrým trojvrším v červenom poli a dvojitém bielym krížom.

Cv. 12: Dialógy treba nechať dva razy vypočuť (nahrávka CD) alebo ich dvakrát za sebou vzorovo prečítať (učiteľom). Žiaci podľa obsahu textov správne vyplňajú kolónky v cvičení alebo podľa nich píšú samostatné vety.

I. dialóg:

Predavačka: *Dobrý deň! Čo si želáte?*

Ivana: *Dobrý deň! Chcela by som túto bielu blúzku.*

Predavačka: *Akú veľkosť?*

Ivana: *Veľkosť 36.*

Predavačka: *V tej veľkosti máme iba bledomodrú. Chcete?*

Ivana: *Nie, ďakujem, bledomodrú nepotrebujem.*

Riešenie: *Ivana kupuje blúzku. Chce kúpiť jednu blúzku. Bielu blúzku, veľkosť 36. Ivana blúzku nekúpila.*

II. dialóg:

Predavačka: *Dobrý deň! Čo vám dám?*

Igor: *Dobrý deň! Prosím si kilo hrozna a jeden melón.*

Predavačka: *Aký veľký melón chcete?*

Igor: *Tak tri až štyri kilá. Ale sladký, červený!*

Predavačka: *Máme veľmi dobré melóny. Nech sa páči, tento bude určite sladký! Aj hrozno je veľmi kvalitné.*

Riešenie: *Igor kupuje hrozno a melón. Chce kúpiť (jedno) kilo hrozna a jeden kus melóna/jeden melón – tri až štyri kilá. Igor chce sladký červený melón a veľmi kvalitné hrozno. Igor kúpil hrozno aj melón.*

III. dialóg:

Predavač: *Čo si prajete, mladá pani?*

Pani Nováková: *Dobrý deň! Prosím si 20 dekov čerstvej šunky, dva kusy domácej klobásy.*

Predavač: *Nech sa páči, tu je šunka a tu klobása! Ešte niečo?*

Pani Nováková: *Áno, ešte si prosím pol kila suchej salámy v kuse.*

Predavač: *Máme Nitran, Plesnivec alebo Tatran. Ktorý chcete?*

Pani Nováková: *Dajte mi Tatran, ten je trochu pikantný. Taký mám rada.*

Predavač: *Prosím, nech sa páči! To je všetko?*

Pani Nováková: *Áno, ďakujem. Dovidenia!*

Predavač: *Aj ja ďakujem. Dovidenia!*

Riešenie: *Pani Nováková kupuje šunku, (domácu) klobásu a (suchú) salámu. Pani Nováková kúpila 20 dekov čerstvej šunky, dva kusy klobásy a pol kila salámy v kuse. Pani Nováková kúpila pikantnú suchú salámu Tatran.*

Cv. 13: Cvičenie je koncipované ako autonómne otvorené cvičenie – rolové hry, jeho cieľom je, aby žiaci tvorili dialógy medzi predavačkou/predavačom a zákazníkom/zákazníčkou v obchode a) s potravinami, b) s odevmi. Možno ho realizovať v ústnej i písomnej podobe.

Cv. 14: Cvičenie je kreatívnym autonómnym deskriptívnym cvičením. Jeho cieľom je využiť osvojenú lexiku z oblasti každodenného života v rodine (*domáce práce a aktivity*) a nové gramatické učivo – používanie minulého času sloviess.

10. lekcia: NA VÝLETE

Cieľom lekcie je naučiť žiakov:

- pomenovať základné časti ľudského tela;
- opísať svoj fyzický a psychický stav, pomenovať niektoré choroby a ochorenia a vedieť komunikovať s lekárom – *U lekára*;
- orientovať sa v cudzom meste – vedieť sa opýtať na cestu a použitie dopravných prostriedkov;
- informovať sa v *cestovnej kancelárii* o možnom ubytovaní, stravovaní, o službách sprievodcu, objednať si jedlo v *reštaurácii*;
- napísať krátky *list* alebo *pohľadnicu* z miesta pobytu na Slovensku;
- opísať gazdovský dvor, pomenovať bežné úžitkové rastliny a domáce zvieratá (samec, samica, mláďa), vyjadriť zvuky, ktoré tieto zvieratá vydávajú, pomenovať aktivity súvisiace s pobytom na vidieku;
- podať základné informácie o zaujímavých lokalitách na Slovensku (o mestách, pamätihodnostiach, kultúrnych a prírodných pamiatkach);
- tvoriť *deminutíva* od názvov mláďat;
- používať *časové predložky* (*o + A, pred + I*);
- tvoriť analytický tvar *budúceho času* od bezpredponových slovies a nesystémový syntetický tvar od pohybového slovesa *ísť* (*pôjdem*);
- časovať vo všetkých časoch modálne slovesá *chcieť, musieť, vedieť, mať* (povinnosť), *môcť, smieť*;
- skloňovať *osobné pronomína* v akuzatíve (krátke aj dlhé tvary).

Metodika práce s lekciami

Časť A: KONVERZÁCIA

Časť A pozostáva z 3 častí. Základom na komunikáciu v prvej časti je **zobrazenie ľudského tela a jeho častí**. Cieľom cvičenia je odpovedať na otázky nachádzajúce sa pod obrázkom. Žiaci pritom majú využiť nielen novú lexiku, ale aj už osvojené gramatické a lexikálne učivo (adjektíva vyjadrujúce farbu, numeráliá, činnosť slovesá). **Riešenie úlohy:** *Vlasy majú žltú/plavú, červenú, hnedú, sivú, čiernu farbu. Ústa sú červené, fialové, ružové. Oči sú modré, sivé, hnedé, čierne, zelené, bledomodré/tmavomodré. Líca sú červené, ružové, bledé. Máme desať prstov – päť na ruke a päť na nohe. Máme dve oči, dve uši. Rukami píšeme, kreslíme, maľujeme, rysujeme, pracujeme, varíme, pečieme... Nohami beháme, chodíme, skáčeme... Očami vidíme, pozeráme, čítame... Ústami hovoríme, jeme, pijeme... Ušami počúvame.*

Druhý text má podobu dialógu medzi pacientom a lekárom –

U lekára. Má praktický informatívny charakter. Po jeho vzorovom prečítaní učiteľom a žiakmi ho žiaci rolovo obmieňajú podľa tabuľky, ktorá sa začína synonymne vyjadrenými typickými otázkami lekára: *Aké máte zdravotné problémy? Čo sa ti/vám stalo? Čo ťa/vás trápi?* Vzorový a substitučne stvárnený dialóg možno aktuálne a s podporou učiteľa ďalej modifikovať.

Tretí text má opäť dialogickú formu s témou **Orientácie v cudzom meste**. V dialógu sa frekventujú nové výrazy z oblasti dopravy a slovná zásoba, ktorá rozširuje poznatky o nové názvy dôležitých mestských budov a obchodov. Cieľom bolo aj začlenenie a zopakovanie zdvorilostných fráz do každodennej komunikácie (*rado sa stalo, to nestojí za reč...*). Na rozšírenie a modifikáciu textu možno použiť aj obrázok *Na námestí a v parku* z časti D/III.

Časť B: TEXTY

Táto časť obsahuje tri rôznorodé texty. Na začiatok sú zaradené dva situačne presne začlenené, prakticky zamerané dialogické výpovede, doplnené o praktické písomnosti (*text pohľadnice z prázdnin*) a dokumentačný materiál (*jedálny lístok*). Z **gramatického hľadiska** sa ako nový jav v textoch objavujú *slovesá v budúcom čase a modálne slovesá*. Gramatické učivo treba najskôr osvojiť prakticky, implicitne, neskôr ho podrobnejšie vysvetliť – časť F.

Témou prvého dialógu je **školský výlet**. Cieľom je naučiť žiakov, ako možno objednať ubytovanie a služby, ako sa majú informovať o pozoruhodnostiach konkrétnej turistickej oblasti na Slovensku – rozhovor s pracovníkom *cestovnej kancelárie*. Ďalším cieľom tohto bloku je naučiť žiakov základy slovenskej korešpondencie (*formu i obsah*) – ako správne napísať adresu a jednoduchý pozdrav z prázdnin.

Krátky dialóg **V reštaurácii** má tiež praktické zameranie. Podľa neho by si mali žiaci vedieť objednať v reštaurácii jedlo podľa slovenského jedálneho lístka. Treba teda komunikačne využiť aj pripojený doplnkový autentický materiál – jedálny lístok z reštaurácie. Dialóg možno adaptovať na podmienky triedy/skupiny a podľa potreby ďalej obmieňať. Vhodnou aktivitou sú rolové dialógy.

Tretí text je súvislý monologický prejav s témou **Na gazdovskom dvore**. Rozvíja informácie o hlavných protagonistoch učebnice (o Evke, jej bratovi Michalovi a Evkinej priateľke a spolužiačke Zuzke), ktorí spolu trávajú prázdniny na chalupe. V texte sa opäť objavujú a kontextovo fixujú mnohé už známe výrazy, ale jeho hlavným cieľom je priblížiť žiakom spôsob života na vidieku – opis gazdovstva,

poľnohospodárskych plodín, hospodárskych i domácich zvierat, aktivít spätých s poľnohospodárstvom. Text je doplnený o dve cvičenia.

V prvom cvičení majú žiaci odpovedať na otázky viažuce sa k textu. **Riešenie:** *Ujo sused má veľké gazdovstvo. Za jeho domom sa nachádzajú široké polia. Rastie tam kukurica, obilie a zemiaky. Ujo sused chová hydinu na dvore. Chová tam sliepky, kačky, husi, morky aj moriaka. V stajni/v maštali stojí krava s teliatkom. Prasiatá v chlieve kvikajú. Sú hladné. Ujo kŕmi zvieratá ráno aj večer. Kozy, ovce a barany sa pasú na lúke. Po dvore behajú strakaté mačiatka a čierny kocúr Muro. Bodrík je múdry pes. Stráži hydinu aj dvor. Deti víta veselým hav-hav.*

Druhé cvičenie je v prvej časti autonómny cvičením. Žiaci v ňom majú odpovedať na otázky, či chovajú aj oni zvieratá a aké. Doplnujúcim prvkom sú otázky vyjadrujúce preferencie – *Aké zvieratá máš a nemáš rád/rada.* Súčasťou cvičenia je aj ilustrovaný slovník, zobrazujúci niektoré druhy zvierat. Okrem názvu zvierat a slovník uvádza aj to, aký zvuk zviera vydáva. Obrázkový slovník slúži najmä na osvieženie učiva a má ilustračný charakter (najmä pre mestské deti, ktoré mnohé zvieratá poznajú už len podľa obrázka).

Časť C: REÁLIE

V prvej časti **Čo sa oplatí vidieť na Slovensku?** sú umiestnené zaujímavé informácie o mestách, kultúrnych pamiatkach, pozoruhodných lokalitách a prírodných krásach, z ktorých mnohé sú zapísané do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Text má slúžiť ako motivačný materiál iniciujúci návštevu Slovenskej republiky.

Časť **Banská Štiavnica** je podrobnejšou informáciou o tomto starobylom banskom meste, známom svojimi unikátnymi pamiatkami. Text je doplnený o lexiku viažucu sa k textu. Informáciu o Banskej Štiavnici možno doplniť vhodným ilustračným, prípadne mediálnym materiálom (video, internet).

Časť D: HRY SO SLOVAMI

Súčasťou tejto časti je tvorenie deminutív od názvov mláďat, precvičovanie používania časových predložiek *o + A* a *pred + I* a vizuálnou formou stvárnená rozširujúca lexika spätá s už viackrát opakovanými témami *V meste* a *Orientácia v meste*.

Riešenie:

I. Deminutíva (príponu *-iatko/-atko* vyberajú žiaci v súlade s uplatnením pravidla o rytmickom krátení): *mačiatko, kozliatko, káčatko, šteniatko, teliatko, jahniatko.*

II. Časové predložky odporúčame použiť v konkrétnych vetách, ktoré sú žiaci schopní formulovať na základe osvojených poznatkov. Učiteľ má úlohu mediátora, teda má iniciovať, podporovať, kontrolovať, prípadne korigovať výpovede žiakov. Dôležité je, aby žiaci v spojeniach správne využívali slovesá v budúcom čase – pri spojení predložky *o + A* a v minulom čase – pri spojení predložky *pred + I*.

III. Doplňte podľa obrázka – úloha 1: *parkovisko, film, banka, kino a pošta, listy a pohľadnice, noviny a časopisy, telefonujú, zastávke, autá, stromy a kvety, ihrisku/na pieskovisku, lavičke, fontáne, dieťa, penzista*. – úloha 2: Cieľom je samostatne tvoriť otázky k obrázkom a správne na ne odpovedať. Otázky môže najskôr klásť učiteľ, potom ich tvoria žiaci sami medzi sebou a odpovedajú na ne. Aktivitu treba vystriedať – kto vytvoril otázku, neskôr má na niektorú otázku odpovedať a opačne. Zámerom cvičenia je dosiahnuť dynamickú konverzáciu.

Časť E: OKIENKO DO KULTÚRY

Okienko do kultúry obsahuje na historickej pravde založenú známu povesť o krvilačnej grófke Alžbete Báthoryovej, prezývanej aj Slovenský Drakula. V pesničke sa upevňuje a rozširuje slovná zásoba o zvieratách a zároveň sa ňou zábavnou formou precvičuje pamäť.

Preklady textov:

POVEŠŤ

Na hrade Čachtice žila v 16. storočí grófka Alžbeta Báthoryová. Táto pekná pani vraj zamordovala viac ako 600 mladých dievčat, aby sa mohla kúpať v ich krvi. Verila, že tak ostane navždy mladá a krásna. Trest ju však neminul. Podľa nariadenia súdu zvyšok života prežila v jednej malej izbičke na hrade.

SAGE

Auf der Burg Čachtice lebte im 16. Jahrhundert die Gräfin Elisabeth Báthory. Diese schöne Frau soll 600 junge Mädchen ermordet haben, damit sie in deren Blut baden konnte. Das sollte ihr Schönheit und Jugend sichern. Doch die Strafe dafür blieb ihr nicht erspart/ausgeblieben. Laut Gericht musste sie den Rest ihres Lebens in einem kleinen Zimmer auf der Burg verbringen.

PESNIČKA

Slúžil som, slúžil prvé leto,
vyslúžil som si kura za to.
A to kura harabura krákorí
popred naše pitvory.

Slúžil som, slúžil piate leto,
vyslúžil som si prasa za to.
A to prasa kvičí zasa
a tá morka len si dvorká...

Slúžil som, slúžil druhé leto,
vyslúžil som si kačku za to.
A tá kačka blato tlačká
a to kura harabura krákorí
popred naše pitvory.

Slúžil som, slúžil tretie leto,
vyslúžil som si húsku za to.
A tá húska trávu kúska
a tá kačka blato tlačká
a to kura harabura krákorí
popred naše pitvory.

Slúžil som, slúžil štvrté leto,
vyslúžil som si morku za to.
A tá morka len si dvorká
a tá húska trávu kúska
a tá kačka blato tlačká
a to kura harabura krákorí
popred naše pitvory.

Slúžil som, slúžil šieste leto,
vyslúžil som si teľa za to.
A to teľa žerie veľa
a to prasa kvičí zasa
a tá morka...

Slúžil som slúžil siedme leto,
vyslúžil som si kravu za to.
A tá krava mlieko dáva
a to teľa žerie veľa,
a to prasa...

Slúžil som, slúžil ôsme leto,
vyslúžil som si vola za to.
A ten vôl zlomil kôl
a tá krava mlieko dáva
a to teľa...

Slúžil som, slúžil deviate leto,
vyslúžil som si koňa za to.
A ten koník čiernohrivý
behá, skáče ako divý
a ten vôl zlomil kôl
a tá krava...

LIED

*Ich diente, ich diente den ersten Sommer,
ich verdiente dafür ein Hühnchen.
Und das Hühnchen, dieser Scharrer,
gackert vor unseren Vorhäusern.*

*Ich diente, ich diente den zweiten Sommer,
ich verdiente dafür eine Ente.
Und die Ente watschelt durch den Morast
und das Hühnchen, dieser Scharrer,
gackert vor unseren Vorhäusern.*

*Ich diente, ich diente den dritten Sommer,
ich verdiente dafür eine Gans.*

*Und die Gans teilt das Gras in Stücke
und die Ente watschelt durch den Morast
und das Hühnchen, dieser Scharrer,
gackert vor unseren Vorhäusern.*

*Ich diente, ich diente den vierten Sommer,
ich verdiente dafür eine Pute.
Und die Pute stolziert durch den Hof
und die Gans teilt das Gras in Stücke
und die Ente watschelt durch den Morast
und das Hühnchen, dieser Scharrer,
gackert vor unseren Vorhäusern.*

*Ich diente, ich diente den fünften Sommer,
ich verdiente dafür ein Schwein.
Und das Schwein quiekt immer wieder
und die Pute stolziert durch den Hof...*

*Ich diente, ich diente den sechsten Sommer,
ich verdiente dafür ein Kalb.
Und das Kalb frisst viel
und das Schwein quiekt immer wieder
und die Pute stolziert durch den Hof...*

*Ich diente, ich diente den siebten Sommer,
ich verdiente dafür eine Kuh.
Und die Kuh gibt Milch
und das Kalb frisst viel
und das Schwein quiekt immer wieder...*

*Ich diente, ich diente den achten Sommer,
ich verdiente dafür einen Ochsen.
Und der Ochse zerbrach den Pfahl
und die Kuh gibt Milch
und das Kalb frisst viel...*

*Ich diente, ich diente den neunten Sommer,
ich verdiente ein Pferd.
Und dieses Pferdchen mit schwarzer Pferdemaße
läuft und springt wie wild
und der Ochse zerbrach den Pfahl
und die Kuh gibt Milch...*

Riešenie úlohy: *Sluha má kura, kačku, húsku, morku, prasa, teľa, kravu, vola a koňa.*

Časť F: GRAMATIKA

Gramatická časť sa zameriava na tvorbu *budúceho času* nedokonavých i dokonavých slovies bez bližšej explikácie vidových rozdielov medzi slovenskými slovesami. Kvôli zjednodušeniu danej problematiky sa uvádza len vysvetlenie, že väčšina bezpredponových slovies tvorí budúci čas pomocou tvarov budúceho času slovesa *byť* v spojení s infinitívom (*budem písať, čítať, hovoriť...*). Väčšina predponových slovies má tvar budúceho času totožný s tvarom prítomného času (*napíšem, prečítam...*).

Súčasťou gramatického učiva je aj

a) nepravidelné tvorenie budúceho času frekventovaného slovesa *ísť* (patrí do skupiny pohybových bezpredponových slovies, pri ktorých sa budúci čas tvorí synteticky, pomocou predpony *po-*, pri slovese *ísť* kvôli výslovnosti zmenenej na *pô-*);

b) ohýbanie *modálnych slovies*. Pri tvaroch budúceho času treba žiakov upozorniť, že tieto slovesá napriek tomu, že nie sú predponové, tvoria budúci čas analyticky, teda pomocou tvaru budúceho času slovesa *byť* + neurčitku modálneho slovesa (*budem môcť*). Túto časť gramatiky treba precvičiť v cvičení 11.

Novým gramatickým učivom sú *osobné pronomína v tvare akuzatívu singuláru*. Princíp používania dlhých a krátkych tvarov je rovnaký ako v tvare datívu. Precvičiť toto učivo možno v cvičení 12.

Časť G: SLOVNÍK

Slovná zásoba sa viaže k témam lekcie – *Na výlete, Ľudské telo, Na gazdovskom dvore*. Tematicky sú zoradené slová z významového okruhu *telo* a *zvieratá*. Slovná zásoba je prezentovaná v lekcii aj priebežne, v podobe obrázkového slovníka (zobrazenie *častí ľudského tela* a *tváre* s názvami jednotlivých častí, obrázky *zvierat*, zobrazenie *mestského námestia* s *okolím* na rozšírenie slovnej zásoby). Osobitnú zložku slovníka tvoria frázy a slovné spojenia vyskytujúce sa v lekcii.

Časť H: CVIČENIA

Riešenia cvičení:

Cv. 1: Možné riešenie: *Kubo má dlhé čierne vlasy, malý červený nos, dlhé špinavé ruky, veľké uši, veľké tučné okrúhle brucho, široké veselé pery, veľké modré oči, vysoké široké čelo, krátke tučné nohy.*

Cvičenie možno ďalej obmieňať využitím kombinácie viacerých adjektív.

Cv. 2: *Vierka užila poslednú tabletku v sobotu ráno o 6. hodine.*

Cv. 3a: Možné riešenie: *Na lúke sa pasú kone, kozy, ovce a barany. Po dvore behajú strakaté mačiatka, kocúry, psy, sliepky, mačky, husi/húsky, kačky, morky, moriaky. V chlieve spia prasatá, barany, ovce, kozy. V maštali stoja kravy, voly, tel'atá/teliatka. Hydinu stráži pes. Mlieko pijú mačiatka (mačky, kocúry + niektoré mláďatá, keď sú malé, teda šteniatka, teliatka, žriebätká...). Ujo kŕmi kukuricou prasatá a hydinu (husi, kačky...).*

Cv. 3b: *hlava, ucho, brucho, ruka, prst, zub, hrdlo.*

Cv. 4a, b, c: Všetky cvičenia sú koncipované ako komunikatívne tvorivé cvičenia (témy *V reštaurácii, U lekára, V cestovnej kancelárii*), v ktorých možno využiť metódu rolových hier, simuláciu, dramatizáciu. Úlohou učiteľa je byť pozorným mediátorom a usmerňovateľom žiackych komunikátov. Úlohu možno spracovať aj formou *projektového vyučovania*, napr. zhotovením videozáznamu, nacvičením krátkych divadelných scénok.

Cv. 5: *1. áno, 2. nie, 3. nie, 4. nie, 5. nie, 6. áno.*

Cv. 6: Cvičenie je kombinovaným ústnym a grafickým cvičením, v ktorom žiaci majú opísať svoj autoportrét s využitím čo najväčšieho množstva adjektív (najmä s využitím prvkov vonkajšej, ale i vnútornej charakteristiky). Cvičenie možno realizovať aj ako písomné cvičenie – ako súčasť domácej prípravy žiaka, prípadne školskej písomnej práce. Vydarené charakteristiky možno vystaviť na nástenke s následnou prezentáciou (napr. ako súčasť projektového vyučovania).

Cv. 7: Cvičenie je samostatnou tvorivou úlohou, v ktorej majú žiaci napísať pohľadnicu z pobytu vo Vysokých Tatrách, prípadne z inej slovenskej lokality. Úlohou učiteľa je dozrieť na správny zápis adresy a formuláciu textu pohľadnice.

Cv. 8: *budem, budú, budú, budeš, bude, bude, bude, budú, budete, bude, budeme, bude.*

Cv. 9: *...bude..., ...budú behať..., budú sa hrať... , ...budú aj pomáhať..., ...bude strihať... , ...budú zbierať..., ...budú všetci navštevovať..., ...bude vždy veselo vítať, ...bude kvíkať..., ...bude..., ...budeš tráviť... .*

Cv. 10a: Cvičenie je určené na precvičenie časovania slovíes v prítomnom, minulom a budúcom čase a v rozkazovacom spôsobe vo všetkých osobách a tvaroch – sg. aj pl. Učiteľ žiakov vedie tak, aby tvary bezpredponových a predponových slovíes navzájom porovnali. Z porovnania im vyplynie, že predponové slovesá (dokonavé) nemajú tvary prítomného času, lebo pomenúvajú deje už ukončené, ohraničené.

Riešenie: *raňajkovať: raňajkujem, raňajkuješ...; raňajkoval (-a, -o) som, raňajkoval (-a, -o) si...; budem raňajkovať, budeš raňajkovať, bude...; raňajkuj! raňajkujme! raňajkujte! – naraňajkovať sa: naraňajkujem sa...; naraňajkoval (-a, -o) som sa...; naraňajkuj sa! ... učiť sa: učím sa...; učil (-a, -o) som sa...; budem sa učiť...; uč sa! ... – naučím sa... .*

Cv. 10b: Náročné cvičenie, kde už musia žiaci osvojené tvary použiť v určenom kontexte a správne slovosledne usporiadať jednotlivé zložky analytických tvarov. **Riešenie:** *budeme raňajkovať, naraňajkujem, sa budem učiť, sme sa učili, sa budeme učiť, sa učí, sa uč, sa naučíme, si sa naučil, raňajkoval si.*

Cv. 11: Cvičeniu by malo predchádzať mechanické drilovanie tvarov všetkých časov od spôsobových slovíes podľa tabuľky v časti *Gramatika*. **Riešenie:** *musím, chce, budeme môcť, mohli, vieme, mal, budú smieť, smiem, si nemohol, ste chceli, si chcela, vieš.*

Cv. 12: Žiakom treba zopakovať, že rovnako ako v prípade tvarov datívu, krátke tvary osobných zámen v akuzatívne sa nachádzajú na druhom mieste vo vete, dlhé tvary stoja pod dôrazom na začiatku vety alebo po predložke. Ak subjekt a objekt vety sú tá istá osoba, použiť treba vo všetkých osobách zvrtné zámeno *sa* (*umývam seba = umývam sa*)! **Riešenie:** *ju, nás, ich, ma, mňa, (nie) teba, sa, ho, mňa, vás, ho, ju, jeho, (nie) mňa.*

Cv. 13: Cvičenie je hravou aktivitou, pri ktorej si žiaci precvičujú novú lexiku (názvy zvierat a zvuky, ktoré vydávajú). Jeho cieľom je zabaviť sa a osviežiť preberané učivo, vhodne dramatizovať svoj ústny prejav.

Cv. 14: Cieľom cvičenia je porozumenie ústneho prejavu s následným záznamom údajov do tabuľky.

Text nahratý na CD (opäť ide o informácie zo života hlavných protagonistov učebnice – Zuzky a jej rodiny):

Tento rok som mala veľmi pekné prázdniny. Hneď prvý týždeň

som cestovala so svojím bratom Kristiánom k starému otcovi do Rakúska. Starý otec býva v Salzburgu. Narodil sa tam Wolfgang Amadeus Mozart aj môj otec David. Mesto a jeho okolie sa mi veľmi páči. Celé dni sme so starým otcom nakupovali, varili, bicyklovali sa a robili výlety do okolia. U starého otca sme boli dva týždne.

Ďalšie dva týždne trávila celá naša rodina u starého otca a starej mamy na Slovensku. Hrala som sa s kamarátkami a s Adriankou. Kristián si tiež našiel kamaráta. Celé dni s ním hral futbal.

S rodičmi sme potom ešte navštívili na dva dni maminu sestru a jej rodinu. Sesternica Veronika má už pätnásť rokov. Je veľmi milá. Spolu sme sa kúpali v jazere a hrali bedminton.

Týždeň som bola doma a potom som cestovala so svojou spolužiačkou Evkou a jej rodinou na ich chalupu. Na tých desať dní nezabudnem! Vonku bolo pekne a teplo, mohli sme sa kúpať, chytať v potoku ryby a zbierať huby, maliny aj jahody. Večer sme si čítali zaujímavé knihy a dlho do noci sme sa rozprávali. Boli sme si pozrieť aj neďaleký Oravský hrad. Dni nám leteli ako vietor.

Koniec prázdnin som trávila s otcom a mamou v Chorvátsku. Sedem dní sme iba plávali a ležali na slnku. Otec to nemá veľmi rád. A tak sme robili aj výlety. Ôsmy deň sme boli navštíviť mesto Split s palácom cisára Diokleciána a deviaty deň sme boli ešte na výlete loďou.

Teraz sa už teším do školy. Čakajú ma tam predsa moji kamaráti!

Riešenie: 1. Zuzka bola u starého otca v Salzburgu v Rakúsku. Bola tam so svojím bratom Kristiánom. Boli tam dva týždne. So starým otcom nakupovali, varili, bicyklovali sa a robili výlety do okolia Salzburgu.

2. Ďalšie dva týždne bola Zuzka na Slovensku. Bola tam s celou rodinou u starého otca a starej mamy. Bola tam dva týždne. Hrala sa s kamarátkami a s Adriankou.

3. S rodičmi potom navštívila maminu sestru a jej rodinu. Bola tam s rodičmi. Boli tam dva dni. So sesternicou Veronikou sa spolu kúpali v jazere a hrali bedminton.

4. Týždeň bola doma a potom cestovala na chalupu svojej spolužiačky. Bola tam so svojou spolužiačkou Evkou a jej rodinou. Bola tam desať dní. Cez deň sa kúpala, chytala v potoku

ryby, zbierala huby, maliny a jahody. Večer čítala zaujímavé knihy a dlho do noci sa rozprávala s Evkou. Navštívila aj Oravský hrad.

5. Na konci prázdnin bola Zuzka v Chorvátsku. Bola tam s otcom a mamou. V Chorvátsku bola deväť dní. Sedem dní plávala v mori a ležala na slnku, ôsmy deň navštívila s rodičmi mesto Split s palácom cisára Diokleciána a deviaty deň bola na výlete loďou.

Cv. 15: Cvičenie je autonómnym kreatívnym cvičením. Žiaci v ňom majú svojim spolužiakom porozprávať, ako plánujú tráviť svoje prázdniny (s kým, kde, ako, ako dlho). Časovo možno cvičenie pozmeniť a porozprávať o tom, ako trávili minuloročné prázdniny. Cieľom cvičenia je použiť čo najviac osvojených lexikálnych a gramatických javov. Cvičenie možno transformovať do písomnej podoby (aj formou nástenky s následnou prezentáciou, prípadne formou prezentácie na počítači – s využitím obrázkov navštívených lokalít, fotografií a iného autentického dokumentačného materiálu).

Zhrnutie 6. – 10. lekcie

Cv. 1: zabudne; mrzne; Zamknem; ponúkneš; Zapnite; ponúkne; zabudli; Zamkol si; leží; spia; bežia; som zaspal(-a); vydržia; Bežte; Spíš; vydrží; Ležím; lež; bežali.

Cv. 2: trojuholník, pravítka, požičal, moderná, bránou, schodiskom, 7. C (siedma cé), tabuľa, veľký učiteľský, lavice, žiaci, maľujú, počúvajú/spievajú/čítajú/počítajú/rysujú/opakujú/kreslia/maľujú/recitujú/modelujú/hlásia sa/odpovedajú; pýta sa/píše/odpovedá na otázky/diktuje/skúša; kúpiť, námestí, autá/autobusy/trolejbusy/električky/taxíky/bicykle; priechod, rušno, nájsť, (o) pomoc, (na) polici, kvetinárstve, v potravinách/v supermarkete, perá/ceruz(k) y/papiere/zošity/farbičky/gumy/školské tašky/kružidlá/pravítka/trojuholníky; účesy; (na) chalupe, dedinský, leží, (čistý) potok, chytajú, komín, okná, strechu, (veľká) kuchyňa, (dve) izby, kúpeľňa; kuchyni, behajú, lese, zbierajú, pestuje, ovocné stromy, kríky; zvoní, umyje, oblečie, pančuchy, mikrovlnke/mikrovlnnej rúre, pol ôsmej, vyučovanie, obliecť, učesať, vyniesť, nakupovať, bielizeň, prach, riad; roka, na výlet, Banskej, cestovnej, ubytovanie, stravu, túru, reštaurácii, prázdniny, suseda, gazdovstvo, polia, kukuricu, obilie, zemiaky, zvieratá.

Cv. 3: Úloha je koncipovaná ako samostatné tvorivé cvičenie

s cieľom, aby žiaci dokázali samostatne opísať podľa obrázka dom a izbu. Dôležité pritom je, aby v opise použili čo možno najviac informácií, to znamená téme zodpovedajúcu lexiku, správne gramatické spojenia s využitím prídavných mien, predložiek, prísloviak miesta atď. **Možné riešenie:** *Na obrázku je dom Georgových rodičov. Je to jednoposchodový nový dom. Dole má svetlú kuchyňu, v strede chodbu a vpravo veľkú obývačku/obývaciu izbu. Na poschodí je kúpeľňa, WC/záchod, spálňa a študentská izba. To je izba Georga. / To je Georgova izba. Je tam veľká skriňa, knižnica, písací stôl s počítačom, stolička, posteľ, obraz, zrkadlo, lampa, koberec, malá skrinka s televízorom.*

Cv. 4a: *Zuzka a Kristián majú doma zemiaky, rajčiny, klobásu, ryby, papriky, jablká, chlieb, syr a vajcia.*

Cv. 4b: Cvičenie je samostatným tvorivým cvičením, v ktorom žiaci majú využiť dané ingrediencie na zhotovenie jedla. Cvičenie možno aktualizovať a prispôbiť potrebám triedy, napr. žiaci môžu napísať recept svojej babičky alebo recept svojho obľúbeného jedla, recept typického národného jedla (napr. viedenský rezeň) a pod. Učiteľ tu hrá úlohu mediátora a poradcu. Cvičenie možno spracovať ako zaujímavý projekt na tému *Naše kulinárske špeciality*. Využiť možno pritom aj počítač (zhotovenie publikácie o typických národných jedlách s využitím obrazu i textu). Úlohu možno ďalej realizovať ako nadnárodný projekt napr. v rámci školského partnerstva medzi stredoeurópskymi štátmi.

Cv. 5a: P: *piť mlieko, v zime sa teplo obliekať, cvičiť, umývať sa studenou vodou, jesť ovocie a zeleninu, jesť syry, veľa plávať.*
L: *veľa jesť, celý deň sedieť pri počítači, piť džúsy a coca-colu, jesť iba klobásu a rezne, v zime si obúvať poltopánky, v lete o dvanásť ležať na slnku, celý deň pozerat' televízor.*

Cv. 5b: Cvičenie je transpozíciou predchádzajúceho cvičenia do ústnej podoby.

Cv. 6: V cvičení majú žiaci odpovedať na otázky, ktoré sa viažu na zobrazenie dievčaťa na fotografii. Obrázok možno aktualizovať. Na základe daného cvičenia môžu žiaci opísať napríklad svoje rodinné fotografie, fotografie z výletu a pod. Podľa fotografie môžu charakterizovať aj niektorú slávnu osobnosť politického, kultúrneho alebo športového života. Uvedená aktivita môže byť zároveň podnetom na uplatnenie formy *projektového vyučovania* s témou zobrazenia slávnej

osobnosti vo forme charakteristiky, karikatúry. Cvičenie poskytuje priestor aj na výtvarné spracovanie témy spojené s deskripciou namaľovaného portrétnakreslenej karikatúry.

Cv. 7: Cieľom cvičenia je, aby žiaci správne porozumeli otázkam a logicky na ne odpovedali. Cvičenie poskytuje viacero možností správnych odpovedí (okrem aktuálnych otázok o dátume a počasí, rozvrhu hodín, ktoré sú situačne podmienené). Týmto cvičením precvičujeme ústnu komunikáciu a kompetencie s ňou spojené – pohotovosť, jasnosť vo vyjadrovaní, správnu melódiu a rytmus reči, fonetickú, gramatickú a lexikálnu správnosť výpovede žiaka. Ponúkané otázky je možné tvorivo rozšíriť o ďalšie.

Cv. 8: Zámerom tohto cvičenia je podnietiť samostatný ústny prejav žiaka, v ktorom bude schopný podať o sebe a svojom okolí (rodine, meste/dedine, domove, počasí) rôzne informácie, zodpovedajúce úrovni A1, čiastočne A2 Európskeho jazykového portfólia. Pri odpovedi treba obzvlášť oceniť plynulosť komunikácie, originalitu výpovede a pohotovosť žiaka pri tvorbe komunikátu, ale aj jeho správnu dikciu.

Cv. 9: Vyzviete žiakov, aby substantíva pomenúvajúce veci na obrázku rozšírili o vhodné adjektíva a pridali správnu číslovku a pomenovanie množstva/balenia/tvaru.

Riešenie v súlade s obrázkom: *Lenka potrebuje kúpiť kávu. Lenka kupuje šesť balení/šesť pohárov instantnej kávy. Lenka potrebuje kúpiť maslo. Lenka kupuje tri kusy čerstvého masla. Lenka potrebuje kúpiť minerálnu vodu/minerálku. Lenka kupuje päť fliaš minerálnej vody/minerálky. Lenka potrebuje kúpiť chlieb. Lenka kupuje dva kusy čierneho chleba. Lenka potrebuje kúpiť šunku. Lenka kupuje dvestopäťdesiat dekagramov hydinovej/čerstvej šunky. Lenka potrebuje kúpiť cukor. Lenka kupuje dva kilogramy kryštálového cukru.* Príklady možno rozšíriť o ďalšie.

Cv. 10: Cvičenie je zamerané na precvičenie učiva o určovaní správneho času. Podľa obrázkov majú žiaci určiť konkrétny čas v jednotlivých svetových metropolách a z ponuky aktivít pod obrázkami zvoliť vhodné činnosti. Odpovede možno variovať.

Možné riešenie: *V Bratislave je dvanásť hodín. Ľudia o dvanástej hodine obedujú. V New Yorku je šesť hodín ráno. Ľudia práve vstávajú, obliekajú sa, sprchujú sa, raňajkujú. Potom idú do práce. V Londýne je jedenásť hodín. Ľudia pracujú. Vo Viedni je tiež dvanásť hodín. Ľudia obedujú alebo nakupujú. V Sydney je osem hodín večer. Ľudia večerajú, pozerajú*

televízor. Malé deti idú spať. V Tokiu je sedem hodín večer. Ľudia ešte pracujú, nakupujú, večerajú, sprchujú sa. Celkom malé deti idú do postele.

Cv. 11: Posledné cvičenie je praktickou administratívnou písomnosťou – dotazníkom, ktorý majú žiaci správne vyplniť podľa aktuálnych osobných údajov. Ide o individuálne cvičenie s praktickým využitím. Možno ho rozšíriť o ďalšie osobné údaje, prípadne ho nahradiť žánrom z iného štýlu – zaujímavá je obmena na interview.

Záver

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

spoločne sme dospeli na koniec učebnice slovenského jazyka pre nemecky hovoriacich žiakov *Slovenčina slovo za slovom*. Naše explikácie a riešenia úloh v tejto metodickej príručke Vám iste pomohli orientovať sa v rôznych textoch učebnice, inovatívne a tvorivo pristupovať k úlohám a vytvárať priestor pre nové aktivity žiakov. Pokyny uvedené v príručke treba brať ako odporúčania a návody, ktoré by Vám mali pomôcť vo vyučovaní slovenského jazyka ako cudzieho jazyka s dôrazom na jeho komunikatívnu funkciu.

Cieľom mnohých otvorených a autonómne koncipovaných cvičení je u žiakov vypestovať a ďalej rozvíjať rečové návyky a schopnosti, motivovať ich k ďalšiemu štúdiu slovenského jazyka i slovenskej kultúry tak, aby boli v budúcnosti schopní samostatnej komunikácie v slovenskom jazykovom prostredí.

Želáme Vám, aby Vaše a naše spoločné úsilie bolo korunované úspechom a prinášalo všetkým radosť zo štúdia.

Autorky

Obsah

Úvod	3
I. Všeobecné metodické poznámky	5
1. Všeobecná charakteristika učebnice	5
2. Rozsah a štruktúra učebnice	8
3. Orientačný časový plán	10
II. Konkrétne metodické poznámky k práci s učebnicou	12
0. lekcia: ABECEDA	12
1. lekcia: JA A TY	12
2. lekcia: JA A MOJE OKOLIE	16
3. lekcia: MÔJ DOMOV	22
4. lekcia: MOJA ŠKOLA	30
5. lekcia: RÁNO DOMA	37
Zhrnutie 1. – 5. lekcie	44
6. lekcia: V ŠKOLE	45
7. lekcia: V MESTE	54
8. lekcia: NA DEDINE	63
9. lekcia: MÔJ DEŇ	73
10. lekcia: NA VÝLETE	85
Zhrnutie 6. – 10. lekcie	95
Záver	99

mim. prof. Eva Tibenská, CSc.
Mgr. Mária Zatkalíková, PhD.

Slovenčina slovo za slovom
Slowakisch Wort für Wort

Metodická príručka
Lehrerhandbuch

Zodpovedná redaktorka/
Verantwortliche Redakteurin: mim. prof. Eva Tibenská, CSc.

Technický redaktor
Technischer Redakteur: Mgr. art. Pavel Čisárik

© Návrh obálky/
Umschlaggestaltung: Mgr. art. Pavel Čisárik

Tlač/Druck: Tlačiarne BB, spol. s r. o. Banská Bystrica,
Partizánska cesta 59, 975 26 Banská Bystrica

ISBN 978-80-969743-9-9